

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA
FOUR STUDENTS BY USING THE SQ5R METHOD

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

57255308 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ/วิธีสอนแบบ SQ5R

นางสาว อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม: การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ซึ่งได้ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1.ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

57255308 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : CRITICAL READING / THE SQ5R METHOD

MISS USAWADEE CHOOKLINHORM : THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA FOUR STUDENTS BY USING THE SQ5R METHOD THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR SOMPORN RUAMSUK

The purposes of this research were to 1) compare critical reading ability of Matthayomsuksa 4 students before and after learning by using the SQ5R method and 2) study the students' opinions towards the SQ5R method. The samples were the students in Matthayomsuksa 4/4 at Phrapathom Witthayalai School, the Educational Service Area Office 9 in the 1st semester, academic year 2017 included 34 students by simple random sampling.

The instruments included 1) critical reading learning plans by using the SQ5R method, 2) critical reading ability test and 3) students' satisfaction questionnaire toward critical reading learning by using the SQ5R method. The data were analyzed by mean, standard deviation (S.D.), t-test Dependent Samples and content analysis.

The research results findings were as follows:

1.The posttest scores in critical reading ability of Matthayomsuksa 4 students after using the SQ5R method were significantly higher than before using the SQ5R method at .05 level of statistical significance.

2.The students' opinions of towards the SQ5R method were at the highest level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาและความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุญ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ชี้แนวทางอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้กำลังใจในการต่อสู้อุปสรรค ด้วยความเมตตาและปรารถนาดีเสมอ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อธิมาส มากจ้อย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง จนสำเร็จและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชลธิชา หอมพุ่ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธิน และอาจารย์ มลิสาวรรณพงษ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือให้ครบคลุม ทำให้วิทยานิพนธ์ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และขอใจนักเรียนชั้น ม.4/4 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ อาจารย์ปราณี ชาญเชิงคำ อาจารย์บุญสาว สุขสมบูรณ์ และผอ.ณัฐพล สุขสมบูรณ์ ที่ให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นายไพฑูรย์ ชุกลินหอม นางกันทนา ชุกลินหอม บิดาและมารดา ที่มอบทุนทรัพย์ ความรัก และความห่วงใยอันแสนล้ำค่าแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ นายเกษม ศรีอำพัน นางจำเนียร ศรีอำพัน คุณตาและคุณยาย รวมถึง นางนาฏยา ช่างสุพรรณ นางทิวาพร ศรีอำพัน นางไกล่รุ่ง ศรีอำพัน และนายอารักษ์ ศรีอำพัน น้ำของหลานที่ส่งความปรารถนาดีให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ นางสาววิภา ชุกลินหอม นายศุภกร ชุกลินหอม นายเสกสรรค์ พร้อมจิตร์ นายสุภิญโญ หัวใจฉ่ำ นางสาวสุพัตรา ไพบูลย์วัฒนกิจ นางสาวปวีณสุดา ขยันการ นายฤกษ์ณะ ลำทะแย นางสาวสกุลรัตน์ พันทวีศักดิ์ นายสุรวุฒิ พันทวีศักดิ์ และนายแสนรัก บัวทอง ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์แห่งงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน หนังสือ ตำราทุกเล่ม ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

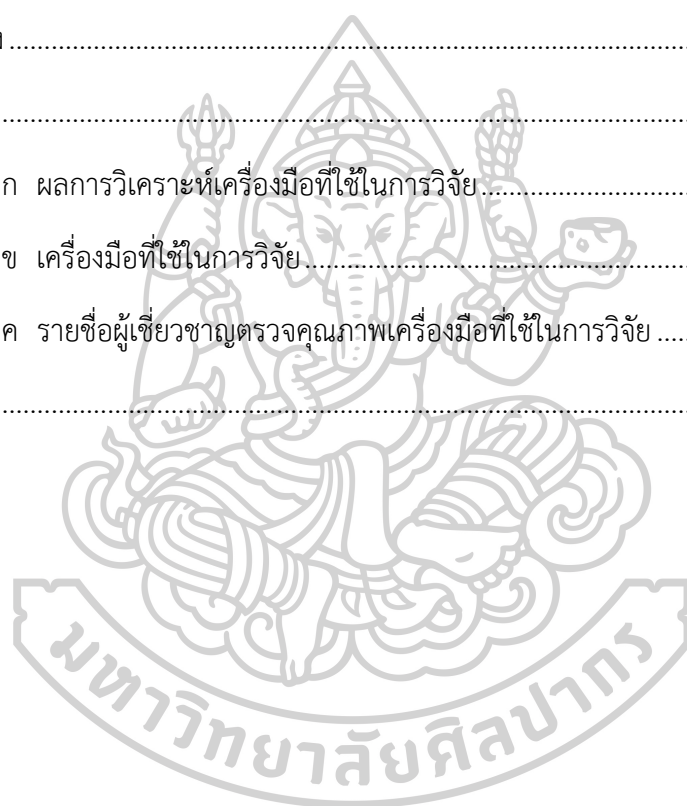
อุชาวดี ชุกลินหอม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
คำถามของการวิจัย.....	11
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	14
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	15
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	15
คุณภาพผู้เรียน	17
การจัดหน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	22
ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	22

ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	23
หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	23
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	25
การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	27
วิธีการวัดและประเมินผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	28
ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบ SQ5R	32
การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R	32
ความเป็นมาของวิธีสอนแบบ SQ5R	32
การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R	34
ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ5R	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการวิจัย	44
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	45
ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการทดลอง	55
ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R	57
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีสอนแบบ SQ5R	58

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย.....	61
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ	66
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	66
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	66
รายการอ้างอิง	67
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	120
ประวัติผู้เขียน	122

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557-2558	4
ตารางที่ 2	ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	15
ตารางที่ 3	โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาพื้นฐาน	18
ตารางที่ 4	โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2 รหัสวิชา ท 31102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง คะแนนเต็ม 100 คะแนน.....	20
ตารางที่ 5	ประเภทของบทอ่านที่นำมาใช้ในการสอนอ่าน	21
ตารางที่ 6	แสดงการเปรียบเทียบความหมายและความแตกต่างของวิธีสอนแบบ SQ3R SQ4R และ SQ5R.....	33
ตารางที่ 7	การกำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง	46
ตารางที่ 8	วิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom's Taxonomy)	50
ตารางที่ 9	เกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 162)	53
ตารางที่ 10	ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R.....	57
ตารางที่ 11	ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R.....	58
ตารางที่ 12	ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R.....	74
ตารางที่ 13	ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	76

ตารางที่ 14 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R.....	78
ตารางที่ 15 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการวัดความสามารถ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับนำไปใช้ในการทดลอง จำนวน 30 ข้อ.....	79
ตารางที่ 16 แสดงคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R.....	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้น ยิ่งในยุคปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้การติดต่อสื่อสารและรับข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายรูปแบบ ผู้คนต้องขวนขวายหาความรู้ เพื่อให้ก้าวทันเหตุการณ์ โดยอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติได้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการอ่าน เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2559 (สุวพงศ์ จันผิงเพ็ชร, 2559: 11) ความว่า

...การพัฒนาทักษะการอ่าน การใช้ภาษา การคิด เป็นแรงจูงใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดที่จะพัฒนาตนเอง ผู้ที่รักการอ่านนับว่าเป็นบุคคลผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างแท้จริง การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนตลอดจนบุคคลทั่วไปรักการอ่าน จึงเป็นเรื่องควรสนับสนุน การที่พวกเราทั้งหลายร่วมมรรจงสืบต่อมาเป็นเวลานาน ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้เกิดสังคมแห่งปัญญา และสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในบ้านเมืองเรา...

จากพระราชดำรัสข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นรากฐานในการเรียน ดังนั้นการอ่านจึงช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และช่วยพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ด้วย

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้อย่างหลากหลาย เช่น ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 11) กล่าวว่า

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้รู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งในปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความหวัง และมีความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือ การพัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสนองความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้ การพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ก็ได้มาจากการอ่านนั่นเอง

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537: 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านทำให้เกิดความคิดด้วยตนเอง ในขณะที่อ่านสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระได้สามารถนำความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านไปปฏิบัติได้ด้วย

การอ่านย่อมต้องอาศัยวิจารณ์ญาณในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจะทำให้ผู้อ่านเลือกรับข้อมูล รู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 24) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2550: 74) ได้กล่าวถึง ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ในทำนองเดียวกันว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน และใช้ความคิดแยกแยะข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และทำให้เกิดความคิดใหม่ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ได้

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่อ่านอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยใช้เหตุผลพิจารณาการแก้ปัญหาและประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ดังที่ อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542: 148) กล่าวว่า

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจะช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน สามารถแยกแยะส่วนต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิจารณ์ญาณไตร่ตรอง ไม่เป็นคนหลงเชื่อง่าย ๆ หรือตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาที่เกินจริงมีทักษะในการแยกแยะ และหาแนวทางแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวาง และเป็นแนวทางให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณและได้กำหนดการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของการอ่านสรุปได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 21) ตีความ แปลความ ขยายความเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์วิจารณ์ เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผลคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ความคิดใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต วิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ ตลอดจนมีมารยาทในการอ่าน

ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครุภาษาไทยที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าว แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนขาดทักษะการอ่านโดยไม่เข้าใจความหมาย ไม่สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ ตีความจากเรื่องที่อ่าน อีกทั้งนักเรียนยังขาดการพัฒนาการอ่านอย่างต่อเนื่อง ดังที่การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2555: 14-15) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนไว้ว่า

ปัญหาเรื่องการอ่านหนังสือไม่เข้าใจหรืออ่านไม่รู้เรื่องนั้นซึ่งเป็นปัญหาสำคัญมาก และเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าจะเป็นนักอ่านที่ดีจะต้องมีลักษณะนิสัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือต้องอ่านให้รู้เรื่องหรือให้เข้าใจชัดเจน จะไม่อ่านผ่าน ๆ อ่านแบบขอไปที ดังคำกล่าวที่ว่า “การที่จะอ่านหนังสือให้เข้าใจดีนั้น ข้อสำคัญคือต้องมีความสนใจและความตั้งใจ ถ้าเราตั้งใจอย่างดีแล้ว เราจะเข้าใจข้อความที่อ่านได้เสมอ” การอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจนั้นจึงอาจมีสาเหตุมาจากปัญหาหลายประการ เกิดจากผู้เรียนไม่มีพื้นฐานความรู้เพียงพอ มีความกังวลเรื่องศัพท์ ทำให้การอ่านไม่ต่อเนื่อง เลือกริธีอ่านไม่ตรงจุดมุ่งหมาย รวมทั้งไม่มีสมาธิในการอ่าน และไม่ตั้งใจอ่านอย่างจริงจัง สติปัญญาไม่ดี ขาดคำแนะนำที่ดีในการอ่าน และมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับสมพร มั่นตะสุตร (2526: 11) และสุจริต เพียรชอบ (2531: 16) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านของผู้เรียนสรุปได้ว่า นักเรียนขาดทักษะการใช้ภาษาไทย ขาดโอกาสในการฝึกฝน และขาดเอกสารตำราหรือเอกสารเสริมความรู้และประสบการณ์อย่างเพียงพอ รวมทั้งนักเรียนใช้เวลาในการอ่านลดน้อยลงให้ความสนใจกับเทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงเป็นอันมาก และนักเรียนขาดทักษะการใช้ภาษาในการเขียนแสดงความคิดเห็นหรือเรียบเรียงข้อความต่าง ๆ เช่นเดียวกับ บันลือ พุกกะวัน (2534: 1) กล่าวถึงผลวิจัยในการรณรงค์เพื่อการอ่านพบว่ามีเด็กวัย 15 – 25 ปี คือระดับมัธยมศึกษาที่มีทักษะการอ่านไม่ดีพอ อ่านแล้วจับประเด็นสำคัญไม่ได้

นอกจากปัญหาการอ่านที่เกิดจากตัวนักเรียนแล้ว ครูผู้สอนเองก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น ดังที่ ซาติ แจ่มนุช (2545: 75) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนไว้ว่าการเรียนการสอนที่ยึดเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง ครูบอกหรืออธิบายเนื้อหา ผู้เรียนจะไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนและพัฒนาการคิด คำกล่าวนี้สอดคล้องกับศรีสุตา จรียากุล (2539: 135) และวิไลลักษณ์ ศิริรินทร์ (2548: 16) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนไว้ว่า การสอนอ่านในระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอนส่วนมากยังคงเน้นในด้านความรู้ ความจำ และความเข้าใจในเรื่องเป็นสำคัญ ครูมักจะสอนทักษะและกลวิธีการอ่านให้จับต้นหลัดสูตรในหนึ่งภาคเรียนจึงไม่มีโอกาสให้นักเรียนได้ใช้เวลาอ่านมาก ๆ ครูบางคนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การถามรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านซึ่งเป็นคำถามด้านความจำ ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นและอ่านเป็น กิจกรรมนี้นอกจากไม่ส่งเสริมการอ่านแล้ว ยังไม่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอีกด้วย เพราะจัดเป็นการทดสอบมากกว่าการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ครูภาษาไทยที่สอนโดยเน้นการท่องจำมากกว่า การฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และขาดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะในการเรียนภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ที่นักเรียนขาดความเอาใจใส่ และไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง ปีการศึกษา 2557-2558 ยังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่กำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาวិชาภาษาไทยให้สูงขึ้นร้อยละ 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557-2558

มาตรฐาน การเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ปีการศึกษา	ค่าสถิติ	
			ระดับโรงเรียน	
			\bar{X}	S.D.
มาตรฐาน ท 1.1	100	2557	68.46	13.26
มาตรฐาน ท 1.1	100	2558	67.26	15.10

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2557-2558). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557-2558. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ. (อัดสำเนา).

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557-2558 พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ในปีการศึกษา 2557 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.46 และในปีการศึกษา 2558 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 67.26 ซึ่งให้เห็นว่าผลการทดสอบสาระการอ่าน ลดลงและไม่เป็นไปตามเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัยที่ กำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาวิชาภาษาไทยให้สูงขึ้นร้อยละ 3 ซึ่งโรงเรียนควรเร่งการพัฒนา ปรับปรุงและส่งเสริมการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้นักเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย (ปราณี ชาญเชิงคำ และ บุญสาว สุขสมบุรณ์, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2559) เกี่ยวกับปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสรุปได้ว่า การที่นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ลดต่ำลงอาจเป็นเพราะนักเรียนมีปัญหาในการอ่านหลายประการ เช่น นักเรียนไม่สามารถตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าจากสิ่งที่อ่านสังเกตได้จากคุณภาพของชิ้นงานที่นักเรียนนำมาส่งครูผู้สอน พบว่านักเรียนขาดวิจารณญาณในการอ่านประกอบกับนักเรียนขาดความรู้และประสบการณ์จึงไม่สามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวสรุปได้ดังนี้ ประการแรกนักเรียนขาดนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าภายนอกห้องเรียน ประกอบกับนักเรียนไม่ชอบการอ่านข้อความหรือบทความที่มีขนาดยาว เมื่อครูผู้สอนนำข้อความหรือบทความมาให้อ่าน นักเรียนมักแสดงอาการเบื่อหน่ายและไม่สนใจต่อสิ่งที่ครูผู้สอนนำมาให้ผู้เรียนศึกษา ประการที่สองนักเรียนมักสนใจและหมกมุ่นอยู่กับโทรศัพท์มือถือถือ เกมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ทำให้นักเรียนขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน

จากการประมวลปัญหาและสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความบกพร่องในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า สาเหตุจากครูและกลวิธีการสอนของครูมีส่วนสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นครูควรจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนและเทคนิคการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 35) ได้เสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การสอนด้วย Story line การสอนด้วยแผนภาพโครงเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาความคิดโดยการใช้อำนาจวิธีสอนตามคู่มือครู วิธีสอนโดยการเล่านิทาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CAT (Classroom Assessment Techniques) เทคนิคการร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning Strategies) นอกจากนี้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่าวิธีสอนที่มีความเหมาะสมและน่าสนใจที่จะนำมาใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ วิธีสอนแบบ SQ5R ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสามารถนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ และยังช่วยให้นักเรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

ดีส และดีส (Deese and Deese, 1979: 42, อ้างถึงใน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542: 169) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบ SQ3R ว่า วิธีสอนแบบ SQ3R เริ่มขึ้นครั้งแรกในปี 1940 โดยฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio State University) ได้ให้นักเรียน สืบค้น ตั้งคำถาม อ่าน เล่าและทบทวน บทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน ซึ่งกลยุทธ์นี้ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในงานเขียนเชิงอธิบาย ซึ่งต่อมาฟรานซิส พี โรบินสัน

(Francis P. Robinson) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ3R ให้นำมาใช้ในด้านการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 1984: 274) ได้เสนอแนะวิธีสอนแบบ SQ4R โดยได้นำแนวคิดวิธีการอ่านของฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) มาเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากทีนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ และบอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 1997 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 1997: 48) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ4R มาเป็น SQ5R โดยเพิ่มขั้นตอนการอ่านทบทวน (Review) ซึ่งเป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้อ่านทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่านด้านการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เพราะการที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และตัดสินใจจากสิ่งที่อ่านก่อน จากนั้นผู้เรียนจึงจะสามารถใช้เหตุผลในการอธิบายถึงสิ่งที่อ่านในแง่มุมต่าง ๆ ได้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ประกอบด้วยการอ่าน 7 ขั้นตอน คือ 1) Survey (S) คือ การสำรวจ 2) Question (Q) คือ การตั้งคำถาม 3) Read (R) คือ การอ่าน 4) Record (R) คือ การจดบันทึก 5) Recite (R) คือ การสรุป 6) Review (R) คือ การทบทวน และ 7) Reflect (R) คือ การวิเคราะห์ วิเคราะห์ วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ วิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านโดยใช้หลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเรื่องที่อ่าน อีกทั้งนักเรียนยังได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ดังที่ โทมัส เบอเกส (Thomas Burgess, 2016: 1) ได้แสดงความเห็นว่า วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนานักเรียน โดยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับ วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2001: 287) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ5R สรุปได้ว่า SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จโดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียน และ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ช่วยเรื่องการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชา ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจดบันทึกเนื้อหาในการเรียนแต่ละวิชาได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบ SQ5R เช่น งานวิจัยของจิตติกานต์ คำมะสอน (2558: 65) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอน SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของถนอมจิตร สังข์จรรย์ (2552: 79) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธีสอนแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ (SQ5R) ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนและความเข้าใจตามตัวอักษร ระดับดี ความ และระดับสรุปความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ5R เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถด้านการอ่าน

ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = .452, P < 0.01$) และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ผลการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ5R นั้นเป็นการอ่านที่ทำให้ผู้เรียนฝึกใช้ความคิด เพื่อหาเหตุผลและหลักฐานในการสนับสนุนเรื่องที่อ่าน และฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากการเรียนรู้วิธีสอนแบบ SQ5R มีขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และจดจำข้อมูลในสิ่งที่อ่านอย่างถูกต้อง วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจัย จากเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผู้วิจัยได้ศึกษาดาร่า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบ SQ5R ดังนี้

ดีส และดีส (Deese and Deese, 1979: 42, อ้างถึงใน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542: 169) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบ SQ3R ว่า วิธีสอนแบบ SQ3R เริ่มขึ้นครั้งแรกในปี 1940 โดยฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio State University) ได้ให้นักเรียน สืบค้น ตั้งคำถาม อ่าน เล่าและทบทวน บทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน ซึ่งกลยุทธ์นี้ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในงานเขียนเชิงอธิบาย ซึ่งต่อมาฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ3R ให้นำมาใช้ในด้าน การอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 1984: 274) ได้เสนอแนะวิธีสอนแบบ SQ4R โดยได้นำแนวคิดวิธีการอ่านของฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) มาเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากทีนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ และบอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 1997 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 1997: 48) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ4R มาเป็น SQ5R โดยเพิ่มขั้นตอนการอ่านทบทวน (Review) ซึ่งเป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้อ่านทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่านด้านการคิดวิเคราะห์ วิจัย และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เพราะการที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่

อ่านได้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักการคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ และตัดสินใจจากสิ่งที่อ่านก่อน จากนั้นผู้เรียนจึงจะสามารถใช้เหตุผลในการอธิบายถึงสิ่งที่อ่านในแง่มุมต่าง ๆ ได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ประกอบด้วยการอ่าน 7 ขั้นตอน คือ

1) Survey	(S)	คือ	ขั้นสำรวจ
2) Question	(Q)	คือ	ขั้นตั้งคำถาม
3) Read	(R)	คือ	ขั้นอ่าน
4) Record	(R)	คือ	ขั้นจดบันทึก
5) Recite	(R)	คือ	ขั้นสรุป
6) Review	(R)	คือ	ขั้นทบทวน
7) Reflect	(R)	คือ	ขั้นวิเคราะห์ วิจาร์ณ

โดยแนวคิดวิธีสอนแบบ SQ5R มีนักการศึกษาได้ศึกษาและทดลองใช้วิธีสอนแบบ SQ5R อาทิ สุนทร สินธพานนท์ (2545), ฌนอมจิตร สังข์จรรณ (2552), อธิปไตย ชิตภักดี (2556), จิตติกานต์ คำมะสอน (2558) เป็นต้น ซึ่งต่างได้ระบุหลักการ ขั้นตอน และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกันมาก หากแต่มีความแตกต่างในด้านรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่านั้น สุนทร สินธพานนท์ (2545: 226) กล่าวไว้ว่าวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความสำคัญได้ และช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาจากเรื่องที่อ่านได้อย่างดี โดยมีขั้นตอนการอ่าน คือ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่จัดทำบรรยากาศให้รู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียดเสนอสิ่งเร้าเพื่อให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การสอนเนื้อหาใหม่สำหรับการอ่าน ครูอาจกำหนดให้นักเรียนเตรียมมาเองหรือครูจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้ควรเป็นของจริง (Authentic Materials) เช่น ใบโฆษณา ข่าว จดหมาย ใบสมัครงาน จุลสาร ฯลฯ

2. ขั้นสอน การสอนตามระบบของวิธีสอนแบบ SQ5R มี 7 ขั้นตอน คือ 2.1 Survey (S) ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ จะช่วยให้ผู้อ่านเรียบเรียงแนวความคิดต่าง ๆ ได้ 2.2 Question (Q) การตั้งคำถาม การตั้งคำถามนี้จะช่วยทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้ อยากเห็น ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจ ในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็วและที่สำคัญคือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะถามตัวเองดูว่า ใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปมีจุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด 2.3 Read (R) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกัน ก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้ามีคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีจดบันทึก 2.4 Record (R) ให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมีจุดมุ่งหมายในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน 2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้

กลับไปอ่านซ้ำใหม่ 2.6 Review (R) เป็นการอ่านทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญ หลังจากทีอ่านจบแล้วคือการสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่องเป็นการทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่าน 2.7 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ5R แล้วผู้สอนจะต้องมีการวัดและประเมินผลว่านักเรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนานักเรียนและช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติม ให้แบบฝึกมากขึ้น หรือสำหรับผู้ที่ยังเรียนดีก็อาจจะให้แบบฝึกเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบ SQ5R ผู้วิจัยได้นำหลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาหลายท่านมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยกำหนดขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลายประกอบการใช้คำถามกระตุ้นซักถาม ทบทวนหรือแสดงความคิดเห็น

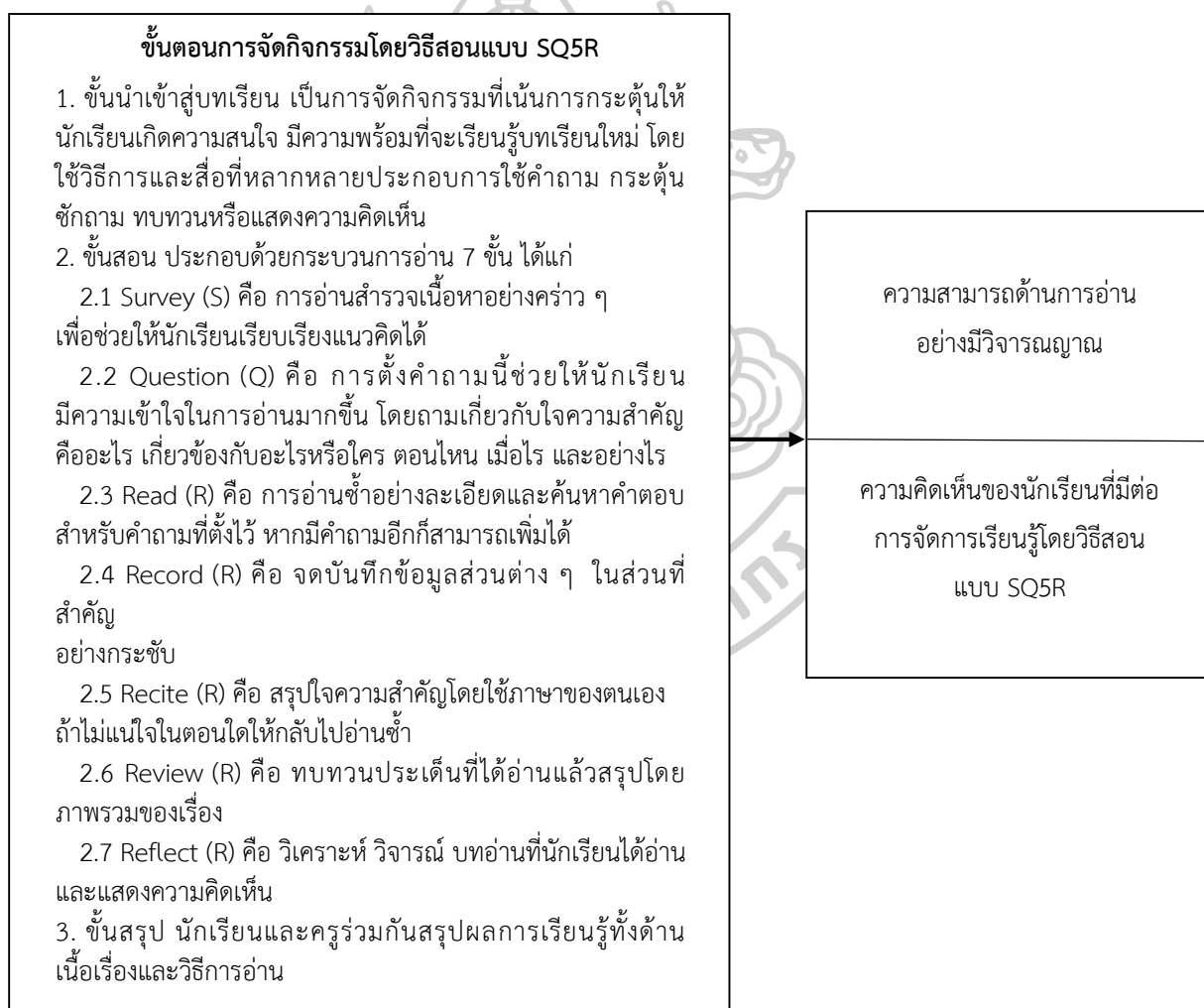
2. ขั้นสอน ประกอบด้วยกระบวนการอ่าน 7 ขั้น ได้แก่ 2.1 Survey (S) คือ การอ่านสำรวจเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียบเรียงแนวคิดได้ 2.2. Question (Q) คือ การตั้งคำถามนี้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิม และเข้าใจเรื่องได้เร็ว โดยถามเกี่ยวกับใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร 2.3 Read (R) คือ การอ่านช้าอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ หากมีคำถามอีกก็สามารถเพิ่มได้ 2.4 Record (R) คือ จดบันทึกข้อมูลส่วนต่าง ๆ ในส่วนที่สำคัญอย่างกระชับ 2.5 Recite (R) คือ สรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง ถ้าไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำ 2.6 Review (R) คือ ทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวมของเรื่อง 2.7 Reflect (R) คือ วิเคราะห์ วิเคราะห์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุป เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยร่วมกันสรุปความรู้และสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่เรียน

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนานักเรียนให้เกิดวิจารณญาณในการอ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของถนอมจิตร สังข์จรรุญ (2552: 46) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธีสอนแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ (SQ5R) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนและความเข้าใจตามตัวอักษร ระดับดี ความ และระดับสรุปความรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R เพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R เพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 452, P < 0.01$) และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ อธิปไตย ชิตภักดี (2557: 40) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิจัยพบว่าวิธีสอนแบบ SQ5R มีส่วนช่วยพัฒนาการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น โดยแบ่งความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านไว้ 3 ระดับ ได้แก่ การจดจำสิ่งที่อ่าน การตีความ และการสรุปความ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนผ่านวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และจิตติกานต์ คำมะสอน (2558: 64) ศึกษาการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ผลของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่าได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

จากการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิธีสอนแบบ SQ5R ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามของการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 มีทั้งหมด 16 ห้องเรียน จำนวน 660 คน จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

3.1 เนื้อหาที่ใช้สอนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท. 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

3.2 สื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ บทความสารคดี เรื่องสั้น และวรรณคดีในบทเรียน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลา 8 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ไว้ดังนี้

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการอ่านที่ซับซ้อน ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมและความรู้ในการแยกแยะข้อมูลประเภทเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าโดยมีหลักฐานสนับสนุนเป็นเครื่องตัดสินสิ่งที่อ่าน

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง พฤติกรรมการอ่านขั้นสูง เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องโดยแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จุดประสงค์ของผู้แต่ง สามารถตีความสรุปความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างสมเหตุสมผลโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. วิธีสอนแบบ SQ5R หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสามารถนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิมที่มีอยู่ และยังช่วยผู้อ่านได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล โดยกำหนดขั้นตอน ดังนี้

3.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลายประกอบการใช้คำถามกระตุ้นซักถาม ทบทวนหรือแสดงความคิดเห็น

3.2 ชี้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยกระบวนการอ่าน 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Survey (S) นักเรียนอ่านสำรวจ

เนื้อหาอย่างคร่าว ๆ 2) Question (Q) นักเรียนตั้งคำถามจากบทที่นักเรียนอ่าน 3) Read (R) นักเรียนอ่านซ้ำอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบ 4) Record (R) นักเรียนจดบันทึกข้อมูลในส่วนที่สำคัญ 5) Recite (R) นักเรียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง 6) Review (R) นักเรียนทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม 7) Reflect (R) นักเรียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทอ่าน และแสดงความคิดเห็น

3.3 ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่าน

4. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ทศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งวัดได้จากการทำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ครูผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำไปบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระอื่น ๆ
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย
2. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.3 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.5 การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.6 วิธีการวัดและประเมินผลผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 2.7 ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R
 - 3.1 ความเป็นมาของวิธีสอนแบบ SQ5R
 - 3.2 การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R
 - 3.3 ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ5R
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 4.1.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.1.2 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิธีสอนแบบ SQ5R
 - 4.2.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 1-18) ได้กล่าวถึงหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน 2. ตีความ แปลความ ขยายความ เรื่องที่อ่าน 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้าน อย่างมีเหตุผล	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย บทร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	<p>4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที้อ่านและประเมินค่าเพื่อความรู้ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา</p> <p>5. วิเคราะห์ วิจากรณ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที้อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล</p> <p>6. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด</p> <p>7. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน</p> <p>8. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ</p> <p>9. มีมารยาทในการอ่าน</p>	<p>บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่ายและลิลิต</p> <p>การอ่านจับใจความ</p> <p>สื่อต่าง ๆ เช่น</p> <p>ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์</p> <p>สื่ออิเล็กทรอนิกส์และ</p> <p>แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ</p> <p>ในชุมชน</p> <p>บทความ</p> <p>นิทาน</p> <p>เรื่องสั้น</p> <p>นวนิยาย</p> <p>วรรณกรรมพื้นบ้าน</p> <p>วรรณคดีในบทเรียน</p> <p>บทโฆษณา</p> <p>สารคดี</p> <p>บันเทิงคดี</p> <p>ปาฐกถา</p> <p>พระบรมราชาธิวาท</p> <p>เทศนา</p> <p>คำบรรยาย</p> <p>คำสอน</p> <p>บทร้อยกรองร่วมสมัย</p> <p>บทเพลง</p> <p>บทอาเศียรวาท</p> <p>คำขวัญ</p> <p>มารยาทในการอ่าน</p>

ที่มา: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช, 2551: 21-22)

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ติความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น ได้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัย รักการอ่าน

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความ จากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษา ค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการอ้างอิง ผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมิน งานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจรรย์ญาณในการเลือก เรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ ได้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิด ใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและ กลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมิน การใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับ การเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดี และวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นแนวทางหรือข้อกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนา ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนรวมถึงนำ มวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จ ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย, 2551: 1-4)

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาพื้นฐาน

ระดับชั้น	ภาคเรียนที่ 1			ภาคเรียนที่ 2		
	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ชม.)	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ชม.)
มัธยมศึกษาปีที่ 4	พื้นฐาน ท 31101	ภาษาไทย	1.0 (40)	ท 31102	ภาษาไทย	1.0 (40)
มัธยมศึกษาปีที่ 5	ท 32101	ภาษาไทย	1.0 (40)	ท 32102	ภาษาไทย	1.0 (40)
มัธยมศึกษาปีที่ 6	ท 33101	ภาษาไทย	1.0 (40)	ท 33102	ภาษาไทย	1.0 (40)

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ท 31102

รายวิชาภาษาไทย 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง

จำนวน 1.0 หน่วยกิต

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ สรุปเรื่องที่อ่าน ตีความ แปลความ และขยายความ วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าอย่างมีเหตุผล แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง นำเสนอแนวคิดใหม่ สังเคราะห์ความรู้ ความคิด จากการอ่านนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีมารยาทในการอ่านรักการอ่าน ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ เรียงความ ย่อความ บันทึก รายงานการค้นคว้าใช้ข้อมูลสารสนเทศ อ้างอิง เขียนสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมารยาทในการเขียน ทักษะการฟัง ดู มีวิจาร์ณญาณ ในการเลือกฟัง ดู วิเคราะห์ วิจาร์ณ แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง นำเสนอแนวคิดใหม่ ประเมินค่า นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ทักษะการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พูดอภิปรายแสดงความคิดเห็น เสนอแนวคิด โดยใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสม มีมารยาทในการฟัง ดู พูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา ลักษณะภาษาไทย หลักภาษาไทย ความรู้เรื่องการออกเสียงสะกดคำ แต่งบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ กลอน โคลง ฉันท์ ได้ถูกต้อง วิเคราะห์และ ประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เห็นคุณค่าของภาษาไทย รักษาภาษาไทยไว้ เป็นสมบัติของชาติ รู้และเข้าใจวรรณคดีและวรรณกรรมไทย วิเคราะห์ วิจาร์ณ เชื่อมโยงเหตุการณ์ ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตสังคมไทยในอดีต ประเมินค่า สังเคราะห์ข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท่องจำบทอาขยานและ บทร้อยกรองที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิง

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การฝึกปฏิบัติ การสืบค้นข้อมูล การอภิปราย เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการนำความรู้ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงานและรักความเป็นไทย ใช้ชีวิตอย่าง พอเพียง

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/3, ม.4/4, ม.4/5, ม.4/7, ม.4/9

ท 2.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/5, ม. 4/6, ม. 4/8

ท 3.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม. 4/3, ม. 4/4, ม. 4/6

ท 4.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/4, ม. 4/7

ท 5.1 ม. 4/1, ม. 4/2, ม. 4/3, ม. 4/4, ม. 4/5, ม. 4/6

รวม 27 ตัวชี้วัด

การจัดหน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน

โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ไว้ทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2 รหัสวิชา ท 31102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน
40 ชั่วโมง คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจารย์คุณ			9	10
1	อ่านออกเสียงร้อยกรองและ ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน	ท 1.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/3, ม.4/4, ม.4/9	1	2
2	เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ	ท 2.1 ม. 4/1, ม.4/8	2	2
3	วิเคราะห์สิ่งที่ฟัง	ท 3.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม. 4/6	2	2
4	การใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยค	ท 4.1 ม. 4/1, ม.4/2	2	2
5	วิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรม	ท 5.1 ม. 4/1, ม. 4/2, ม. 4/4, ม. 4/6	2	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อีเหนา (ตอนศึกกะหมิงกุงหนึ่ง)			10	15
6	อ่านออกเสียงร้อยกรองและ ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน	ท 1.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/5, ม.4/7, ม.4/9	2	3
7	เขียนเรียงความ	2.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/8	2	3
8	สรุปแนวคิดและแสดงความคิดเห็น เรื่องที่ฟัง	ท 3.1 ม. 4/1, ม.4/3, ม. 4/4, ม. 4/6	2	3
9	แต่งบทร้อยกรอง	ท 4.1 ม. 4/4	2	3
10	วิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรม	ท 5.1 ม. 4/1, ม. 4/2, ม. 4/3, ม. 4/4, ม. 4/5, ม. 4/6	2	3
สรุปบททวนภาพรวม (สอบกลางภาค)			1	20
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นิทานเวตาลเรื่องที่ 10			10	10
11	อ่านออกเสียงร้อยแก้วและ ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน	ท 1.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/3, ม.4/9	2	2
12	ประเมินค่างานเขียน	2.1 ม. 4/1, ม.4/5	2	2

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2 รหัสวิชา ท 31102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง คะแนนเต็ม 100 คะแนน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
13	การฟังและดูอย่างมีเหตุผล	ท 3.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม. 4/3, ม. 4/6	2	2
14	วิเคราะห์และประเมินค่าการใช้ภาษา	ท 4.1 ม. 4/7	2	2
15	วิเคราะห์ วิจาร์ณัวรรณคดีและ วรรณกรรม	ท 5.1 ม. 4/1, ม. 4/2, ม. 4/3, ม. 4/4	2	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิราศนรินทร์คำโคลง			9	15
16	อ่านออกเสียงร้อยกรองและประเมิน ค่าเรื่องที่อ่าน	ท 1.1 ม. 4/1, ม.4/2, ม.4/4, ม.4/6	2	3
17	เขียนรายงานทางวิชาการ	2.1 ม. 4/1, ม.4/6	2	3
18	ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาสกาลเทศะ	ท 3.1 ม. 4/1, ม.4/2	1	3
19	แต่งบทร้อยกรองประเภทโคลง	ท 4.1 ม. 4/7	2	3
20	วิเคราะห์ วิจาร์ณัวรรณคดีและ วรรณกรรม	ท 5.1 ม. 4/1, ม. 4/2, ม. 4/3, ม. 4/4	2	3
สรุปบทวนภาพรวม			1	30
รวมทั้งสิ้น ตลอดภาค			40	100

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หน่วยการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ลำดับที่ 11 อ่านออกเสียงร้อยแก้วและประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ลำดับที่ 12 ประเมินค่างานเขียน ลำดับที่ 14 วิเคราะห์และประเมินค่าการใช้ภาษา และลำดับที่ 15 วิเคราะห์ วิจาร์ณัวรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 8 คาบ และผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาที่นำมาเป็นบทอ่าน ได้แก่ บทความ สารคดี เรื่องสั้น และนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ประเภทของบทอ่านที่นำมาใช้ในการสอนอ่าน

ประเภทของบทอ่าน	จำนวน (เรื่อง)	เวลา (คาบ)
1. การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องเสน่ห์แห่งบายศรีมนต์ขลังประเพณีไทย	1	2
2. การอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องคนเลี้ยงลิง ลิงเลี้ยงคน	1	2
3. การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณเรื่องคนบนต้นไม้	1	2
4. การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณในบทเรียน เรื่องนิทานเวตาล เรื่องที่ 10	1	2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 24) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2550: 74) สรุปความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูง ช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้อ่านสามารถนำความคิดเห็นของผู้เขียนไปสร้างความรู้ใหม่ ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

เอมอร์ เนียมน้อย (2551: 11-12) กล่าวถึงการอ่านโดยสรุปไว้ว่า การอ่านที่ผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน มีเหตุผล เพื่อวิเคราะห์หาคำตอบ สรุปสาระสำคัญ ทั้งเข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม

สเปซ และ เบิร์ก (Spache and Berg, 1960, อ้างถึงใน เอมอร์ เนียมน้อย, 2550: 11) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านอย่างรอบคอบ คิดวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนในขณะที่อ่าน เพื่อสามารถระบุข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและสามารถประเมินข้อเท็จจริง ประเมินความคิดเห็นของผู้เขียนได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม

เบิร์น (Burns, 1982: 247) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการประเมินสื่อสิ่งพิมพ์ หรือ เปรียบเทียบแนวคิดของสิ่งพิมพ์กับมาตรฐานที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป และลงสรุปเกี่ยวกับความถูกต้อง เหมาะสมและทันกาล

ฮาโลวอนสัน (Halovonson, 1992, อ้างถึงใน สิรินาถ ธารา, 2557: 23) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมินค่า และสังเคราะห์ในสิ่งที่อ่าน ซึ่งเป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดในด้านเหตุและผล

โคแวน (Cowan, 1995: 386) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการวิเคราะห์และประเมินผลหรือการพิจารณาตัดสิน เช่นเดียวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีลักษณะเหมือนการฟัง การพูด และการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

สลาวิน (Slavin, 2003, อ้างถึงใน พรทิพย์ แข็งขัน และคณะ, 2553: 291) ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ กระบวนการให้เหตุผลในระดับสูง ที่มีเป้าหมายเพื่อตัดสินใจ แก้ไขปัญหาพิสูจน์ข้อโต้แย้ง หรือเลือกสรรวิธีดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดบนพื้นฐานการใช้หลักเหตุผลเพื่อประเมินการคิดของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการอ่านที่ซับซ้อน ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมและความรู้ในการแยกแยะข้อมูลประเภทเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จุดประสงค์ในการแต่ง ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าโดยมีหลักฐานสนับสนุนเป็นเครื่องตัดสินสิ่งที่อ่าน

ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมินสิ่งที่อ่าน และตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ ตรวจสอบ และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542: 148) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่อ่านสามารถแยกแยะส่วนต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้อ่านมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและสร้างสรรค์รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรอง ไม่หลงเชื่อง่ายหรือตกเป็นเหยื่อของโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการแยกแยะและหาแนวทางในการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้รอบคอบ และมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้กว้างขวาง และเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 118) กล่าวว่าความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดขั้นสูงที่ต้องการหาคำตอบในเชิงเหตุผล วิเคราะห์การตัดสินใจ และคำตอบอื่น ๆ ที่ต้องใช้เนื้อเรื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานในการพิจารณาค้นหาคำตอบ

เอมอร เนียมน้อย (2551: 13) ได้สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการอ่านที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสติปัญญาทำให้รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และรู้จักตัดสินใจประเมินค่าสารต่าง ๆ อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม สามารถนำผลจากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี

พรทิพย์ แข็งขัน และคณะ (2553: 291) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บุคคลที่คิดอย่างมีวิจารณญาณได้จะสามารถคัดสรรกลั่นกรองข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นสมรรถนะของบุคคลซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเข้าปฏิบัติงานของหน่วยงาน องค์กร และบริษัทต่าง ๆ ตลอดจนเป็นองค์ประกอบที่แสดงคุณภาพของการจัดการศึกษาอีกด้วย

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะ เป็นการอ่านที่ช่วยพัฒนาความคิดและสติปัญญา ผู้อ่านจะได้ฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

दनया वगर्धनश्च (2542: 180) ได้เสนอหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน ความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้การสื่อความหมายเสียไป

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่ามีเหตุผลรับกันดีหรือไม่ โดยอาศัยความรู้ด้านตรรกะวิทยาเข้ามาช่วย ความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับไม่สับสนจนอ่านไม่รู้เรื่อง หรือเสียเวลาในการอ่านโดยเปล่าประโยชน์

3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือแกนนำกับแกนรอง และส่วนประกอบอื่น ๆ ว่ากลมกลืนหรือไม่

4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้แต่ง เพื่อช่วยให้การพิจารณาข้อเขียนนั้นทำได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

5. พิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปแล้วข้อความที่เป็นเหตุการณ์ หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักของความเชื่อถือได้มากขึ้น ดังนั้น ก่อนที่เราจะเชื่ออะไรลงไป ขอให้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของหลักการ และตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีความจริงเพียงไร สมเหตุสมผลหรือไม่

6. ประเด็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปในความคิดของผู้เขียนกับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่งการประเมินนั้น จะก่อเป็นความคิดสร้างสรรค์ให้กับเราหรือไม่

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 8) สรุปหลักการของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์พื้นฐานผนวกกับการประเมินค่าเรื่องราวที่เราอ่านอีกชั้นหนึ่ง คือ สามารถวิจารณ์เรื่อง แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล วิเคราะห์ถ้อยคำ ประโยค วิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนและเนื้อหา ดังนี้

1. วิเคราะห์ถ้อยคำ เป็นการวิเคราะห์ความหมายของคำ ดังนี้

1.1 ความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายของคำที่มีในพจนานุกรมใช้ใน ชีวิตประจำวัน

1.2 ความหมายโดยนัย หมายถึง คำที่มีความหมายซ่อนเร้น ต้องตีความตามบริบทของคำนั้น ๆ

1.3 ความหมายตามบริบท หมายถึง คำที่มีความหมายขึ้นอยู่กับคำรอบข้าง

2. การวิเคราะห์ประโยค หมายถึง การพิจารณาการใช้และเรียบเรียงคำ ข้อความในประโยคว่าถูกต้องหรือไม่

สมบัติ จำปาเงิน (2548: 69) มีความเห็นเกี่ยวกับหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน ความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้การสื่อความหมายเสียไป

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่ามีเหตุรับกันดีหรือไม่ โดยอาศัยความรู้ด้านตรรกะวิทยาเข้ามาช่วย ใจความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกันหรือเรียงลำดับไม่สับสนจนอ่านไม่รู้เรื่องหรืออ่านเสียเวลาเปล่า

3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องราวระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลักหรือแกนนำกับแกนรอง และส่วนประกอบอื่น ๆ ว่ากลมกลืนกันดีหรือเปล่า

4. รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากเรื่องของการแสดงความรู้สึกและข้อคิดเห็นของผู้แต่ง เพื่อจะได้นำมาพิจารณาภายหลังได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงยิ่งขึ้น

5. พิจารณาความรู้เนื้อหาตัวอย่างที่ได้ว่า มีส่วนสัมพันธ์กันเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด เป็นความรู้ความคิดตัวอย่างที่แปลกใหม่ หรืออ้างอิงมาจากไหน น่าสนใจเพียงใดจากนั้น ควรทำการประเมินผลโดยทั่วไปว่าผลการอ่านจะทำให้เกิดความรู้ความคิดมากเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้อ่านประสงค์หรือปรารถนาจะได้จากการอ่านนั้น ๆ อยู่เสมอ

สรุปได้ว่าหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นใช้กระบวนการคิดพิจารณา แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด และนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ครอบคลุมพฤติกรรมด้านการอ่านหลายด้าน ตั้งแต่ระดับการแปลความ ตีความ จนไปถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้น นักวิชาการศึกษาก็ได้มีการอธิบายความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

ดunya วงศ์ระชะชัย (2542: 179) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าเป็นความจริง หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นการเพื่อฝัน
5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้ปัญญาและ อารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน
6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. สรุปความตามหลักฐานที่ได้
8. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
9. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจข้อคิดหรืออคติของผู้เขียน
12. มีความรู้ต่อปฏิกริยาต่อวิธีพูดและเขียนต่าง ๆ กัน เช่น การเสียดสี การถากถาง หรือ การเยาะเย้ย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 18) กล่าวสรุปความสามารถในการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณไว้ว่า อ่านแล้วสามารถวิเคราะห์ (Analizing) แยกข้อคิดเห็น (Opinion) ออกจาก ข้อเท็จจริง (Fact) ได้จากข้อความที่มีข้อเท็จจริง และผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ด้วย อ่านแล้ว สามารถประเมินค่า (Evaluation) สิ่งทีอ่านได้อย่างเที่ยงธรรม สามารถวิจารณ์ (Criticism, Review)

แสดงความคิดเห็นกลวิธีการเขียน แนวการเขียน เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ตัวละครของงานเขียนนั้นได้อย่างถูกหลักวิชาการ และสามารถตีความ (Interpretation) ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการตีความระหว่างบรรทัด (Reading Between the Line) คือ อ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายที่ซ่อนเร้นระหว่างบรรทัดได้

กัณนิง (Gunning, 1992, อ้างถึงใน ชลธิชา หอมฟุ้ง, 2557: 53) ได้กล่าวว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย

1. การแยกแยะความจริงออกจากความคิดเห็น
2. การระบุค่าบ่งชี้ถึงการแสดงความคิดเห็น
3. การระบุข้อความที่เป็นจริง
4. การระบุการใช้คำ เช่น คำอธิบาย การตัดสิน
5. การพิจารณาทั้งทางตรงและทางอ้อม
6. การระบุภาษาที่เหมาะสม
7. การสรุปอย่างมีเหตุผล

แมทเธอร์ และ แม็คคาร์ธี (Mather and McCarthy, 1999: 26) ให้ข้อคิดเห็นด้านความสามารถของผู้อ่านที่มีวิจารณญาณ (critical reader) ดังนี้

1. บอกความแตกต่างระหว่างความจริงและความคิดเห็นได้ เพราะบางครั้งนักเขียนแสดงความคิดเห็นเหมือนเป็นความจริง ผู้อ่านต้องรู้เท่าทันผู้เขียน ทั้งนี้ ความจริง หมายถึง ข้อความที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือเท็จตามวัตถุวิสัย (objective ways) เช่น บันทึก เอกสารทางวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ส่วนบุคคล ข้อความที่เป็นความจริงไม่จำเป็นต้องตีความ ตัดสิน หรือประเมินผล เพราะความจริงขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เช่น จอร์จ วอชิงตัน เป็นประธานาธิบดีคนที่ 1 ของสหรัฐอเมริกา ส่วนความคิดเห็น แสดงความชอบหรือการตัดสินส่วนบุคคล เราไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าความคิดเห็นถูกหรือผิด เช่น จอร์จ วอชิงตัน เป็นประธานาธิบดีผู้ยิ่งใหญ่

2. รู้และเข้าใจทัศนคติ (point of view) ของผู้เขียน ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ส่วนบุคคล ในกรณีที่เราไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน ควรจะมีใจกว้าง คิดทบทวนและซักถาม

3. ตระหนักรู้ถึงอคติของตนเองและผู้อื่น เพราะผู้เขียนมักไม่ประกาศชัดเจนถึงอคติของตนเอง ส่วนใหญ่ผู้อ่านต้องตีความเอง งานเขียนที่แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีอคติ ดังนั้นผู้อ่านที่มีวิจารณญาณ ต้องศึกษาวิธีการให้เหตุผล (line of reasoning) ของผู้เขียน ดูว่าผู้เขียนใช้ความจริงหรือเหตุผลใดสนับสนุนความคิดเห็นของตนเอง และพิจารณาว่าผู้เขียนใช้ข้อคิดในการตัดสินใจหรือให้เหตุผลหรือไม่

กล่าวโดยสรุปได้ว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการการอ่านขั้นสูง เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องโดยแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จุดประสงค์ของผู้แต่งสามารถตีความ สรุปความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างสมเหตุสมผลโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิด ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยมีการจัดกิจกรรม เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2533: 584-591) สรุปการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง หมายถึง การเข้าใจถ้อยคำ อารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้เขียนตลอดจนการเข้าใจถึงแนวคิดและเจตคติที่แอบแฝงของผู้เขียนที่ต้องการสื่อออกมา
2. การรู้จักผู้เขียน หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน ได้ถูกต้อง โดยพิจารณาจากข้อความหรือเนื้อเรื่องที่อ่าน เช่น มีจุดประสงค์เพื่อเสนอข้อมูลสั่งสอน โฆษณาชวนเชื่อ หรือเพื่อสนองความเห็นส่วนตัว
3. การเข้าใจความสัมพันธ์ของสาร หมายถึง การอ่านที่ต้องพิจารณาหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านข้อมูลและความคิดเห็น เช่น สามารถเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง บอกถึงความเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องความเป็นเหตุเป็นผล การเข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมและความคิดของตัวละคร หรือบุคคลในเรื่อง
4. การนำสารไปใช้ หมายถึง การที่ผู้อ่านเข้าใจถึงความสัมพันธ์แล้วสามารถดึงเอาความคิดจากแหล่งอื่น ๆ หรือจากประสบการณ์เดิมมาประมวลเข้าด้วยกันแล้วสร้างเป็นข้อสรุปหรือหลักการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือในการตัดสินใจประเมินค่าข้อความที่อ่าน

ประภาศรี สีหอำไพ (2534: 22) กล่าวถึงการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การสอนให้รู้จักคิด ตัดสินใจในทางที่ถูก ฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดได้เสมอ เช่น คิดหาเหตุผลเกี่ยวกับการกระทำของตัวละครในเรื่อง เปรียบเทียบเหตุการณ์ นำปัญหาชีวิตมาอภิปราย วิเคราะห์การใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์มอขงานหรือจัดประสบการณ์ให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและค้นคว้าตอบปัญหาต่าง ๆ ได้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544: 19) ได้แบ่งลำดับของการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อความเข้าใจ อ่านได้อย่างไม่ติดขัด รู้จักคำศัพท์ต่าง ๆ มาก เข้าใจหน้าที่ของคำในประโยค รู้จักความสัมพันธ์ในประโยคต่าง ๆ ดีความได้ถูกต้อง
2. อ่านเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระเหตุผลในหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียด
3. อ่านเพื่อสังเคราะห์ ผู้อ่านใช้ความคิดจากหนังสือหลาย ๆ เล่มที่อาจมีความคิดตรงกันหรือขัดแย้งกันมาพิจารณาวินิจฉัยแล้วเรียบเรียงเป็นข้อความรู้หรือความคิดของตน

แฮร์ริส และสมิทซ์ (Harris and Smith, 1982 อ้างถึงใน เกศริน ทองงาม, 2555: 102) กล่าวถึงกลวิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า ครูผู้สอนต้องเข้าใจว่าจะประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และความสามารถในการคิดสู่การอ่านอย่างไร ดังนั้น ในการสอนต้องสร้างเป้าหมายในการเรียน พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนให้แบ่งกระบวนการคิดเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) การระบุ 2) การวิเคราะห์ 3) การประเมิน และ 4) การประยุกต์ใช้ ซึ่งแต่ละกระบวนการจะเป็นอิสระจากกัน แต่ทักษะการคิดระดับสูงกว่าจะมีทักษะการคิดระดับที่ต่ำกว่าเป็นฐานเสมอ เช่น ผู้อ่านไม่สามารถวิเคราะห์และประเมินได้ ถ้าไม่เข้าใจข้อมูลในระดับ

ระบุเนื้อความ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียกใช้ทักษะการคิดที่หลากหลายได้ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนทำกิจกรรมการคิดได้ดี คือ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการใช้คำถามให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดระดับสูง

เอลกินส์ (Elkins, 2004, อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ, 2547: 55) ได้เสนอกลวิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. เตรียมตัวที่จะเป็นส่วนหนึ่งของผู้เขียน (prepare to become part of the writer's audience) โดยศึกษาประวัติของผู้เขียน เป้าหมายในการเขียน วัตถุประสงค์ในการเขียน โดยสามารถอ่านได้จากบทนำ (introduction)

2. เตรียมการอ่านอย่างเปิดใจ (prepare to read with an open mind) ผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณจะอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ผู้อ่านจะประสบความสำเร็จจะอ่านเพื่อพิจารณาว่าเกิดอะไรขึ้นในแต่ละหน้า ให้โอกาสผู้เขียนได้พัฒนาความคิดอย่างยุติธรรม และผู้อ่านสามารถสะท้อนความคิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องี่อ่าน

3. พิจารณาหัวเรื่อง (consider the title) เพราะบางครั้งหัวเรื่องจะแสดงร่องรอยให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับทัศนคติ เป้าหมาย มุมมองของบุคคล หรือกระบวนการต่าง ๆ

4. การอ่านอย่างช้า (read slowly) เป็นการอ่านอย่างละเอียดเพื่อพิจารณาเนื้อหาว่ามีใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด มีข้อความส่วนใดกล่าวถึงข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นการแสดงทัศนะของผู้เขียน และส่วนใดเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก

5. ใช้พจนานุกรมหรืองานอ้างอิงอื่น ๆ ตามความเหมาะสม (use the dictionary and other appropriate reference works) เพราะในบางครั้งอาจมีคำศัพท์ที่ให้ความหมายไม่ชัดเจน หรือ คำจำกัดความที่ยากเกินหรือเป็นศัพท์เฉพาะ

6. จดบันทึก (take note) ชีตเส้นใต้ในประเด็นสำคัญ ๆ จับใจความสำคัญของเรื่องแล้วบันทึกสั้น ๆ หลักการ ทฤษฎีที่ผู้เขียนนำมาสนับสนุน เพื่อใช้ในการทบทวนความจำหรือเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่ยังไม่ชัดเจน

7. จัดทำบันทึกการอ่าน (keep a reading journal) การจัดทำบันทึกการอ่านมีประโยชน์มากทำให้เกิดการพัฒนาความคิด สร้างนิสัยที่ดี และพัฒนาทั้งทักษะการอ่านและการเขียนควบคู่กัน

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ทำให้นักเรียนฝึกใช้ความคิดเพื่อหาเหตุผล และหลักฐานในการสนับสนุนเรื่องี่อ่าน โดยมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องี่อ่าน พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วิธีการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

บันลือ พฤกษะวัน (2543: 78) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าสามารถทดสอบด้วยการใช้คำถามในการประเมิน เช่น

1. การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
2. การแยกแยะเรื่องที่เป็นจริงกับเพื่อฝัน
3. การหาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
4. การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ
5. การพิจารณาเหตุผลที่ชวนให้เชื่อ
6. การพิจารณาความเหมาะสมในคุณค่าและยอมรับความคิด
7. การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 83-84) กล่าวว่าวิธีการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ว่า นักจิตวิทยานำหลักการอ่านของบลูม (Bloom's) มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการอ่านมี 6 ชั้น คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ซึ่งแต่ละชั้นมีลำดับขั้นการคิดแตกต่างกัน ชั้นที่ 1-3 เป็นจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของพฤติกรรมการอ่านเกณฑ์ในการวัดการอ่านมีดังนี้

ชั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้นักเรียนมีความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อยให้ใช้วิธีการตั้งคำถามเรื่องที่อ่าน หรืออาจให้สะกิดคำบอกความหมายและบอกคำจำกัดความ

ชั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้ เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ให้คิดสอนใจ สรุปเรื่องเป็นแนวคิดโดยใช้คำพูดของตนเอง ดังนั้น การที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อยควรตั้งเป็นคำถามด้วยการให้เล่าเรื่อง สรุปเรื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

ชั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้อ่านควรมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยค เหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปแก้ปัญหาในวิชาอื่น ๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้ผู้อ่านพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

ชั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้ผู้อ่านแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน ความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน

ชั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้อ่านรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและต่างกันได้ด้วย

ชั้นที่ 6 ประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง รวมถึงความเป็นเหตุเป็นผล

เอมอร์ เนียมน้อย (2551: 1) กล่าวโดยสรุปพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ว่า การจะวัดว่าผู้อ่านมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณมากน้อยเพียงใดนั้น ในการฝึกฝนผู้อ่านจะต้องแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ดังนี้

1. ความสามารถในการจำแนกประเภทของงานเขียน
2. ความสามารถแยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

3. สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน อุปมา
4. การตัดสินสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด
5. บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
6. จับแนวคิดหลักได้
7. จับน้ำเสียงหรือความรู้สึกของผู้เขียนได้
8. บอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่านได้
9. ประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

วัชรมา เล่าเรียนดี (2555: 19-20) ได้กล่าวถึงคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom's) ตามวิธีการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้

1. คำถามประเภทความรู้ (Knowledge) ความรู้ความสามารถในการจำ การระลึกได้ถึงข้อมูลที่เรียนไปแล้ว คำถามประเภทความรู้จึงมีคำตอบเดียว เพราะเป็นการถาม ความจำ ข้อเท็จจริง สาระนั้นข้อหาที่เป็นความจริง คำถามที่จะใช้จะประกอบด้วยคำต่าง ๆ ต่อไปนี้ ใคร เมื่อไร ที่ไหน มากน้อยเท่าไร ให้บอกความอธิบาย

2. คำถามความเข้าใจ (Comprehension) ความสามารถในการบอก การอธิบาย ความหมาย เรื่องราวต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ คำที่ใช้ในการถามความเข้าใจ เช่น ให้อธิบาย พรรณนา ทำทนาย ระบุ บอกความแตกต่างให้แปลความ ตีความหมาย และขยายความ

3. คำถามการนำไปใช้ (application) ความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่ไม่คุ้นเคย คำที่ใช้ในการถามเกี่ยวกับการนำไปใช้ เช่น ให้สาธิต ให้ประยุกต์ ให้แสดง ให้ตรวจสอบ ให้ขยายความ ให้จำแนก ให้ทดลอง เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้

4. คำถามการวิเคราะห์ (analysis) ความสามารถในการแจกแยกแยะ แยกย่อย การทำให้นักเรียนจะใช้การคิดมากขึ้นในส่วนย่อย และรายละเอียดของข้อมูลความรู้ คำถามที่ใช้เกี่ยวกับการให้วิเคราะห์ เช่น อะไรคือความแตกต่าง อะไรคือความคล้ายคลึงกัน อะไรคือตัวร่วม เช่น การให้วิเคราะห์ ให้เปรียบเทียบ ให้แยก ให้จัดกลุ่ม ให้บอกความสัมพันธ์

5. คำถามสังเคราะห์ (synthesis) ความสามารถในการรวมส่วนย่อยเป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นสิ่งใหม่ โดยใช้ความรู้และทักษะที่มีอยู่เดิมเชื่อมโยงส่วนย่อยให้เป็นแบบแผนใหม่ สิ่งใหม่ คำถามที่ใช้ถามสังเคราะห์ เช่น ให้เชื่อมโยง ให้จัดใหม่ ให้ชี้แทน สร้างหรือให้ออกแบบ

6. คำถามการประเมินผล (evaluation) การตัดสินใจให้คุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ไม่มีคำตอบใดที่ถูกหรือผิด คำที่ใช้ในการถามให้ประเมินผล เช่น ให้ประเมิน ตัดสิน วัด เลือก สรุป เปรียบเทียบ หรือสรุปผล

วัตสัน และการ์เซอร์ (Watson and Glaser, 1964: 10) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Inferences)
2. ความสามารถในการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumption)
3. ความสามารถในการนิรนัยและการตีความ (Deductive)
4. ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

กล่าวโดยสรุปวิธีการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการตั้งคำถาม การวัดความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยเป็นการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ให้นักเรียนใช้เหตุผลเชื่อมโยงพร้อมทั้งหาหลักฐานสนับสนุน ในการตอบคำถามได้อย่างสมเหตุสมผล

ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมาก เพราะ ให้นักเรียนสามารถตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านโดยผ่านการพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

อัจฉิมา เกิดผล และอรทัย วิมลโนช (2540: 129) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. ได้รู้ว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลจริง ส่วนใดเป็นความคิดเห็น
2. ทำให้ผู้อ่านมีความใฝ่รู้ อยากอ่านหนังสืออยู่เสมอ
3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดและทัศนคติที่กว้างไกลออกไป เมื่อได้ตั้งคำถาม

ถามตนเองอยู่เสมอ

4. ผู้อ่านจะไม่ยึดมั่นในตำราเพียงเล่มหนึ่งเล่มใดอีกต่อไป
5. ผู้อ่านจะไม่ตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาชวนเชื่อ แต่จะรู้ตัดสินใจด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
6. รู้จักประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ด้วยความรอบคอบและมีเหตุผล ซึ่งสามารถนำไปใช้

ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในสังคม หรือแม้แต่การศึกษาวิชาอื่น ๆ

วัชรีย์ บุรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ (2547: 46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. ได้ทราบว่าเรื่องที่อ่าน หรือข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่อ่านนั้น ส่วนใดเป็นความจริง
2. ทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ใฝ่รู้สนใจติดตามข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ
3. ช่วยเหลือผู้อ่านเกิดความคิด และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ยิ่งอ่านมากยิ่งขึ้น

วิเคราะห์ได้มาก

4. ทำให้ไม่ยึดติดกับตำรา หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้เพียงแหล่งเดียวอีกต่อไป
5. รู้จักคิดวิเคราะห์ ทำให้ไม่ตกเป็นเหยื่อของคำโฆษณาชวนเชื่อ
6. รู้จักประเมินค่าสิ่งที่อ่าน สิ่งที่ได้รับฟัง ทำให้เกิดความคิดรอบคอบ คิดอย่างมีเหตุผล

สามารถนำไปใช้ในการศึกษาในการประกอบอาชีพการงาน และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า

1. ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้ข้อเท็จจริงที่เป็นรากฐานความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา การประเมิน และการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ช่วยให้การสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ และไม่สรุปตามอารมณ์ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง

3. ช่วยให้ไม่สรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้ไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้
4. ช่วยในพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกบิดเบือนไป จากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้สามารถมองได้อย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่น ๆ ที่มีอยู่
5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏพิจารณาตามความสมเหตุสมผลกับสิ่งที่เกิดขึ้น ก่อนที่จะตัดสินสรุปสิ่งใดลงไป
6. ช่วยให้หาเหตุผลที่สมเหตุสมผลกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น โดยไม่พึ่งอคติที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำ ทำให้สามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริง
7. ช่วยประมาณการความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่มีวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลมากกว่า

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้นักเรียนฝึกคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า บนพื้นฐานของเหตุผลโดยมีหลักฐานสนับสนุน ซึ่งนักเรียนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบ SQ5R

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และจดจำข้อมูลในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง โดยการประยุกต์ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับ อีกทั้งยังช่วยให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ความเป็นมาของวิธีสอนแบบ SQ5R

ดีส และดีส (Deese and Deese, 1979: 42, อ้างถึงใน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542: 169) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบ SQ3R ว่า วิธีสอนแบบ SQ3R เริ่มขึ้นครั้งแรกในปี 1940 โดยฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio State University) ได้ให้นักเรียน สืบค้น ตั้งคำถาม อ่าน เล่าและทบทวน บทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน ซึ่งกลยุทธ์นี้ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในงานเขียนเชิงอธิบาย ซึ่งต่อมาฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ3R เพื่อนำมาใช้ในด้านการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 1984: 274) ได้เสนอแนะวิธีสอนแบบ SQ4R โดยได้นำแนวคิดวิธีการอ่านของฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) มาเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากที่นักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิด

ที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ และบอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 1997 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 1997: 48) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ4R มาเป็น SQ5R โดยเพิ่มขั้นตอนการอ่านทบทวน (Review) ซึ่งเป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้อ่านทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่านด้านการคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เพราะการที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักการคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ และตัดสินใจจากสิ่งที่อ่านก่อน จากนั้นผู้เรียนจึงจะสามารถใช้เหตุผลในการอธิบายถึงสิ่งที่อ่านในแง่มุมต่าง ๆ ได้ วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2001: 275-287) กล่าวถึงลำดับขั้นตอนในการสอนอ่านด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 S = Survey ผู้เรียนหาสิ่งที่สำคัญที่สุดและเริ่มทำความเข้าใจทอ่านของเนื้อหาไปพร้อม ๆ กัน พร้อมกับจดจำสิ่งที่ได้อ่าน

ขั้นตอนที่ 2 Q = Question การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยคำถามต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่นักเรียนได้อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 R = Read อ่านแล้วสรุปสิ่งที่สำคัญ พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน

ขั้นตอนที่ 4 R = Record ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูล โดยจดบันทึกในส่วนที่สำคัญตามความเข้าใจของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 5 R = Recite นักเรียนสรุปใจความสำคัญ โดยจดจำและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่านให้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 6 R = Review ทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่ได้อ่าน

ขั้นตอนที่ 7 R = Reflect นักเรียนวิเคราะห์ วิจาร์ณสิ่งที่ได้อ่านว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยขยายความสิ่งที่อ่านและเชื่อมโยงความคิด จากนั้นนำมาอภิปรายในชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความแตกต่างของของวิธีสอนแบบ SQ3R SQ4R และ SQ5R ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบความหมายและความแตกต่างของวิธีสอนแบบ SQ3R SQ4R และ SQ5R

SQ3R	SQ4R	SQ5R	ความหมาย
1. Survey	1. Survey	1. Survey	สำรวจ
2. Question	2. Question	2. Question	ตั้งคำถาม
3. Read	3. Read	3. Read	อ่าน
-	4. Record	4. Record	จดบันทึก
4. Recite	5. Recite	5. Recite	สรุป
5. Review	-	6. Review	ทบทวน
-	6. Reflect	7. Reflect	วิเคราะห์ วิจาร์ณ

จากตารางที่ 6 พบว่าวิธีสอนแบบ SQ4R พัฒนามาจากวิธีสอนแบบ SQ3R โดยมีการเพิ่มขึ้นตอนการบันทึก (Record) และเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) มาเป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) และเมื่อพัฒนาเป็นวิธีสอนแบบ SQ5R จึงได้มีการเพิ่มขึ้นตอนการทบทวน (Review) กลับเข้าไปอีกครั้ง

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอ่าน ทำความเข้าใจ สรุปใจความสำคัญ และวิเคราะห์ วิเคราะห์ เรื่องที่อ่านแล้ว แสดงความคิดเห็นโดยใช้หลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเรื่องที่อ่าน อีกทั้งวิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยครูผู้สอนคอยชี้แนะแนวทางการเรียนให้แก่ นักเรียน

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้จากบทอ่าน โดยนักเรียนได้มีโอกาสอ่านและสำรวจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาอย่างพิถีพิถันวิเคราะห์ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เข้าใจความคิดและการเชื่อมโยงความคิดของผู้แต่ง สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545: 226) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่จัดทำบรรยากาศให้รู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การสอนเนื้อหาใหม่สำหรับการอ่าน ครูอาจกำหนดให้นักเรียนเตรียมมาเองหรือครูจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้ควรเป็นของจริง (Authentic Materials) เช่น ใบโฆษณา ข่าว จดหมาย ใบสมัครงาน จุลสาร ฯลฯ

2. ขั้นสอน ตามระบบโดยวิธีสอนแบบ SQ5R มี 7 ขั้นตอน คือ

2.1 Survey (S) ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ จะช่วยให้นักเรียนเรียบเรียงแนวความคิดต่าง ๆ ได้

2.2 Question (Q) การตั้งคำถาม การตั้งคำถามนี้จะช่วยทำให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็วและที่สำคัญคือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะถามตัวเองดูว่า ใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไรและเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปมีจุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

2.3 Read (R) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกัน ก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่กำลังอ่านอยู่ถ้าคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีจดบันทึก

2.4 Record (R) ให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

2.5 Recite (R) ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจในบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 Review (R) เป็นการอ่านทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญ หลังจากทีอ่านจบแล้วคือการสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่อง เป็นการทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่าน

2.7 Reflect (R) ให้นักเรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ5R แล้วผู้สอนจะต้องมีการวัดและประเมินผลว่านักเรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนานักเรียนและช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติม ให้แบบฝึกมากขึ้น หรือสำหรับผู้เรียนดีก็อาจจะให้แบบฝึกเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

คูทาส (Coultas, 2016: 31) ได้เสนอการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R ว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading)

การศึกษาการอ่านและตั้งคำถาม (Survey and Question) เป็นขั้นที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านหัวข้อเรื่อง ย่อหน้า บทสรุปของเรื่อง โดยใช้วิธีการกวาดสายตารวดเร็ว ๆ (Scanning) เพื่อหาข้อมูลอย่างรวดเร็ว

ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างการอ่าน (While - reading)

การอ่าน การจดบันทึก และการอธิบาย (Read, Record and Recite) เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องอ่านเนื้อหา โดยจดบันทึกในส่วนที่สำคัญ พยายามทำความเข้าใจกับคำตอบหรือบอกเล่าสิ่งที่อ่าน โดยใช้ภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post - reading)

การทบทวนและสะท้อนสิ่งที่อ่าน (Review and Reflect) หลังจากนักเรียนอ่านเนื้อหาเสร็จแล้วให้นักเรียนทบทวนสิ่งที่อ่าน หลังจากนั้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนมาโดยสรุปเรื่อง หรือสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

จากการศึกษาแนวคิดและการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลายประกอบการใช้คำถาม กระตุ้นซักถาม ทบทวนหรือแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นสอน ประกอบด้วยกระบวนการอ่าน 7 ขั้น ได้แก่ 2.1 Survey (S) คือ การอ่านสำรวจเนื้อหาอย่างรวดเร็ว ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียบเรียงแนวคิดได้ 2.2. Question (Q) คือ การตั้ง

คำถามนี้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิม และเข้าใจเรื่องได้เร็ว โดยถามเกี่ยวกับใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร 2.3 Read (R) คือ การอ่านซ้ำอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ หากมีคำถามอีกก็สามารถเพิ่มได้ 2.4 Record (R) คือ จดบันทึกข้อมูลส่วนต่าง ๆ ในส่วนที่สำคัญอย่างกระชับ 2.5 Recite (R) คือ สรุปลงใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง ถ้าไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำ 2.6 Review (R) คือ ทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวมของเรื่อง 2.7 Reflect (R) คือ วิเคราะห์ วิจารณ์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุป เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยร่วมกันสรุปความรู้และสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่เรียน

ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ5R

พอค (Pauk, 2001: 287) และ เบอเกส (Burgess, 2016: 1) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ5R โดยสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียน และ วิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ช่วยเรื่องการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชา โดยเฉพาะการอ่านและการใช้ภาษาในการถ่ายทอด ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจดบันทึกเนื้อหาในการเรียนแต่ละวิชาได้เป็นอย่างดี

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีที่ผู้อ่านได้พัฒนาการอ่านไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการฝึกฝนของนักเรียน ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นและใส่ใจในการเรียน อีกทั้งนักเรียนจะได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อันนำไปสู่การอ่านที่มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยภายในประเทศ

ปัทมา วิญญูกุล (2551) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนตาม

แนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนตามแนวคิดหมวกหกใบ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 90 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจำนวน 45 คน ใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบและกลุ่มที่สองจำนวน 45 คน ใช้วิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test Independent) และแบบไม่อิสระ (t-test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบและวิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่ใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 3) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่ใช้วิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

เตือนใจ คตติ (2554) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านสารโน้มน้าวใจอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจ๊วต มิลล์ ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ชาญชัย หมั่นประสงค์ (2556) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 จำนวน 53 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนสารสิทธิ์วิทยาลักษณ์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

นฤมล ดันติชาติ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรรวมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวงจรรวม 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน (อ. 30201) ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ที่ได้มาจากการสุ่มห้องเรียน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยทำการทดลองโดยให้นักเรียนเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจำนวน 3 บท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวงจรรวม 2) แบบทดสอบ

วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน และ

3) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติที เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน และ ใช้ค่าเฉลี่ยตลอดจนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการหาค่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านมีค่าเท่ากับ 80.02/80.93 สูงกว่าที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสูงขึ้นหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ณิชชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนแสมดำ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1) ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและ 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนใช้

ขณะใช้ และหลังใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รูปแบบการสอน วรณคดีไทย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) รูปแบบการสอนวรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัดอุปประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนมี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. ได้รับความสนใจ 2. อ่านวรณคดี 3. วิเคราะห์ความขัดแย้ง 4. วิเคราะห์สาเหตุ 5. ค้นหาวิธีแก้ไข 6. ผลของการแก้ปัญหา และ 7. สรุปและประเมินผล 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

พรรณิการ์ สมัคร (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการอ่านแบบ SQ3R 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หลังการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

บอสมา (Bosma, 1981, อ้างถึงใน ชาญชัย หมั่นประสงค์, 2556: 46) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษเชิงทดลองเพื่อกำหนดความเป็นไปได้ของการใช้นิทานพื้นบ้าน เพื่อสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในรัฐแม็กซิกัน ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 99 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า นิทานพื้นบ้านทำให้มีความสนใจระหว่างการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่เสมอเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน

แคนเดล (Kandel, 2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีวิจารณญาณในบริบท 2 อย่างคือการอ่านและวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้เอกสารยุทธศาสตร์การสอนอ่านกับนักเรียนที่เป็นลาตินอเมริกัน โดยให้นักเรียนรายงานข้อมูลตนเองจากแบบสอบถามยุทธศาสตร์การอ่าน พร้อมกับการสังเกตและสำรวจข้อมูลจากโปรแกรมพัฒนาการเรียนผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เป็นลาตินอเมริกัน ที่ได้รับการสอนอย่างมีวิจารณญาณส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน

เทอรี่ (Terry, 2009, อ้างถึงใน จิตติกานต์ คำมะสอน, 2558: 41) ได้ศึกษาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความกระตือรือร้นความสัมพันธ์กับข้อความ จุดประสงค์เพื่อการศึกษา ผลการศึกษาเห็นถึงการส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการใช้คำถามกำหนดว่าการเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่าและน่าสนใจให้กับผู้อ่าน ผู้วิจัยได้เลือกสื่อที่หลากหลาย เช่น ตำรา เอกสาร หนังสือพิมพ์ สารวิชาการเสนอแก่นักเรียนที่มีคุณภาพที่จะจุดชนวนความคิดของพวกเขาและกระตุ้นให้เกิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของพวกเขา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

งานวิจัยภายในประเทศ

ถนอมจิตร สังข์จรรยา (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ (SQ5R) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนและความเข้าใจตามตัวอักษร ระดับดี ความ และระดับสรุปความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R 2) เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R 3) เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วย

วิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสตรีพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง จำนวน 32 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย บทเรียนการอ่าน-เขียน จำนวน 10 บท ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ประกอบด้วยแบบทดสอบการอ่านแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และการเขียน 1 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ (SQ5R) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนและความเข้าใจตามตัวอักษร ระดับดี ความ และระดับสรุปความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = .452, P < 0.01$) และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อชิปไตย ชิตภักดี (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนผ่านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนผ่านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนห้วยผึ้งพิทยา อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 37 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการอ่าน SQ5R จำนวน 10 รูปแบบ แบบทดสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่าวิธีสอนแบบ SQ5R มีส่วนช่วยพัฒนาการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยแบ่งความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านไว้ 3 ระดับ ได้แก่ การจดจำสิ่งที่อ่าน การตีความ และการสรุปความ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตติกานต์ คำมะสอน (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R 2) ศึกษาพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อหนังสือพิมพ์ระหว่าง

ก่อนเรียน หลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อหนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนจันทบุรีเบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านสื่อหนังสือพิมพ์โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัยชนิดเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) ผลการวิจัย 1) คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

เซโกลาห์ (Sekolah, 2014) ได้ศึกษาวิเคราะห์ SQ5R เพื่อหาประสิทธิผล (สำรวจคำถามอ่านท่อง, บันทึก, สะท้อนและความคิดเห็น) ความรู้ ความคิด และการเก็บรักษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในการเรียนรู้ระบบสืบพันธุ์ของมนุษย์ การศึกษาครั้งนี้ใช้การทดลองกับการออกแบบของ "คนกลุ่ม Pre-Post และสอบซ่อม" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 34 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์จีน ผลการรวบรวมข้อมูล แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ (90.2%) ของนักเรียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนและใน SQ5R มีความเหมาะสมเพิ่มขึ้นในการประชุมแต่ละครั้ง การตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนในการศึกษา SQ5R พบว่า 47.1% ของนักเรียนรู้สึกมีความสุขที่จะทำตามการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ SQ5R ในการอ่านบทความเพื่อช่วยให้พวกเขา (94.2%) ทำให้เกิดความเข้าใจต่อระบบสืบพันธุ์ของมนุษย์มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีการสอนที่มีระบบชัดเจน ผู้อ่านจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่อง พร้อมทั้งใช้กระบวนการอ่านตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์โดยหาเหตุผลสนับสนุนและหลักฐานอ้างอิง ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้สูงขึ้นได้ อีกทั้งสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ตลอดจนผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R” เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2557: 144) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ซึ่งได้ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

วิธีและขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการวิจัย เป็นขั้นตอนการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการทดลอง เป็นขั้นตอนการนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล
รายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการวิจัย

1. ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

1.4 ศึกษาหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 มีทั้งหมด 16 ห้องเรียน จำนวน 660 คน จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ซึ่งได้ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 4 แผน

1.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

2. ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

2.1.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1.4 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมโดยวิธีสอนแบบ SQ5R

2.1.5 ศึกษาหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R และคัดเลือกสื่อนำมาเป็นบทอ่านในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
เรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ
เรื่องคนเลี้ยงลิง - ลิงเลี้ยงคน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ
เรื่องคนบนต้นไม้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ
ในบทเรียนเรื่องนิทานเวตาล เรื่องที่ 10

2.1.6 กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้) ดังรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การกำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
-	ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1
1	การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณเรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย	2
2	การอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณเรื่องคนเลี้ยงลิง - ลิงเลี้ยงคน	2
3	การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณเรื่องคนบนต้นไม้	2
4	การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณในบทเรียนเรื่องนิทานเวตาล เรื่องที่ 10	2
-	ทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1
รวม		10

2.1.7 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละแผนประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยวิธีสอนแบบ SQ5R มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.7.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน จัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจมีความพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลายประกอบการใช้คำถาม กระตุ้นซักถาม ทบทวนหรือแสดงความคิดเห็น

2.1.7.2 ขั้นสอน ประกอบด้วยกระบวนการอ่าน 7 ขั้นตอน ได้แก่

Survey (S) คือ การอ่านสำรวจเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียบเรียงแนวคิดได้

Question (Q) คือ การตั้งคำถามนี้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านได้ระลึกถึงความรู้เดิมและเข้าใจเรื่องได้เร็ว โดยถามเกี่ยวกับใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร

Read (R) คือ การอ่านซ้ำอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ หากมีคำถามอีกก็สามารถเพิ่มได้

Record (R) คือ จดบันทึกข้อมูลส่วนต่าง ๆ ในส่วนที่สำคัญอย่างกระชับ

Recite (R) คือ สรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเองถ้าไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำ

Review (R) คือ ทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม

Reflect (R) คือ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น

2.1.7.3 ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและวิธีการอ่าน

2.1.8 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผล

2.1.9 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหาโดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา (พวงรัตน์, ทวีรัตน์, 2543: 117) ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องระหว่าง
จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องระหว่าง
จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องระหว่าง
จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล

การคำนวณหาค่า IOC โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา
กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการ
การเรียนรู้เท่ากับ 1.00 (รายละเอียดภาคผนวก ก: 74) และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับ
จุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อกับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน

2.1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือ
ในการวิจัย โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 สรุปขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สารที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้าง

ความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2.2.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

2.2.3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

2.2.4 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

2.2.5 จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint) ตามแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom's Taxonomy) ดังตารางที่ 8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 8 วิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณตามแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom's Taxonomy)

เนื้อหา	ความรู้/ทักษะตัวชี้วัด						
	ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมิน ค่า	รวม
1. การอ่านบทความ อย่างมีวิจารณ์ญาณ เรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย	-	1	1	4	-	1	7
2. การอ่านสารคดี อย่าง มีวิจารณ์ญาณ เรื่องคนเลี้ยงลิง – ลิงเลี้ยงคน	-	1	1	3	1	1	7
3. การอ่านเรื่องสั้น อย่างมีวิจารณ์ญาณ เรื่อง คนบนต้นไม้	-	1	1	3	1	1	7
4. การอ่านวรรณคดี อย่างมีวิจารณ์ญาณใน บทเรียนเรื่อง นิทาน เวตาลเรื่องที่ 10	-	1	1	5	1	1	9
รวม	-	4	4	15	3	4	30

2.2.6 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยข้อสอบที่สร้างขึ้นมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน

2.2.7 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องข้อคำถาม กับจุดประสงค์และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

2.2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่แก้ไข แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 คน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผลการศึกษา 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (พงวรรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป จึงจะยอมรับได้

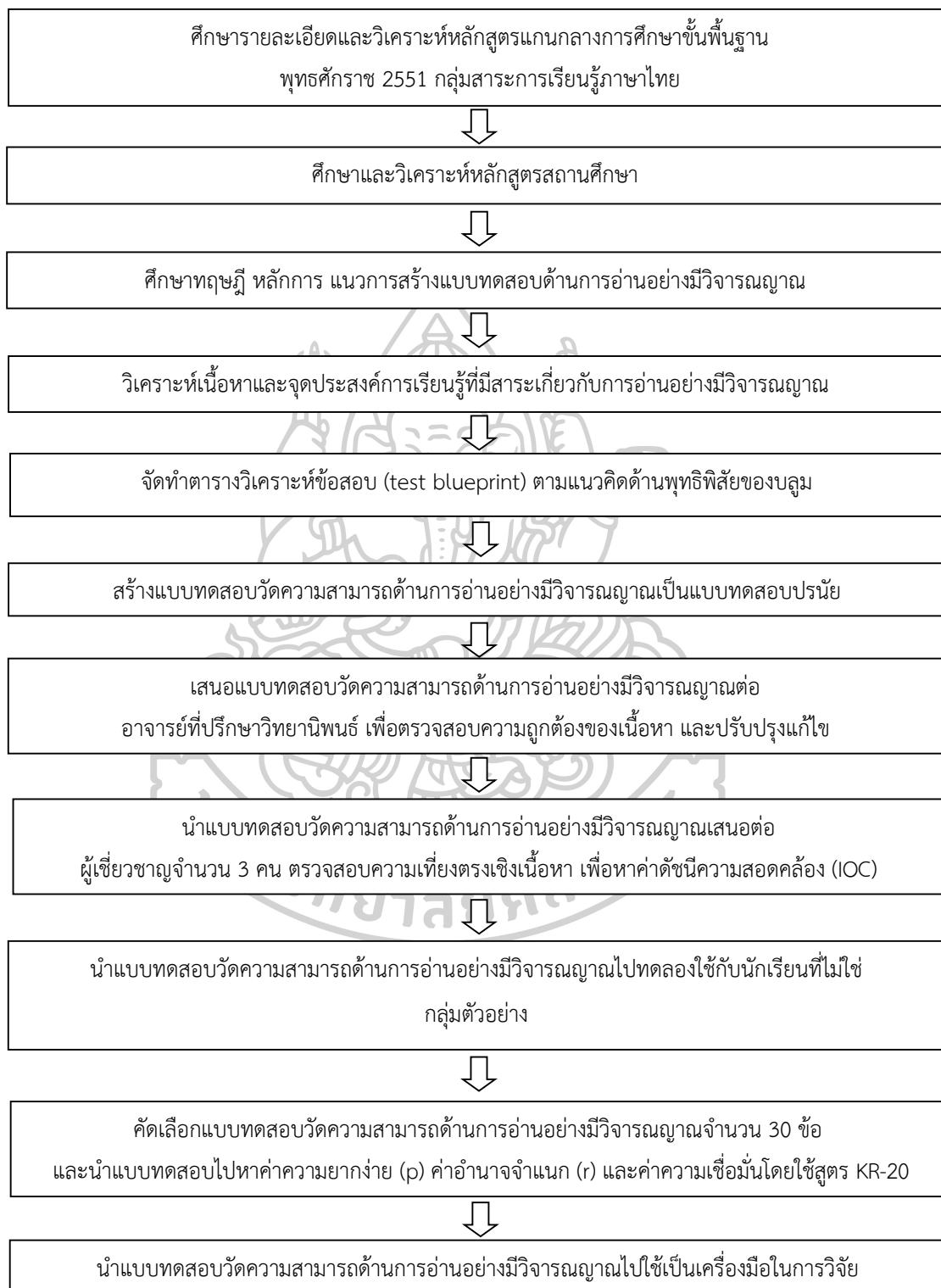
ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีค่าเท่ากับ 1.00 (ภาคผนวก ก: 76) และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับแบบทดสอบให้ครอบคลุมกับแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom's) ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ที่เคยเรียนการอ่าน วิจารณ์ญาณมาแล้ว จำนวน 1 ห้อง 40 คน และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าสถิติรายข้อเพื่อหา ประสิทธิภาพของแบบทดสอบให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-1.00 (พงวรรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 129-130) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.49-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.76 (รายละเอียดภาคผนวก ก: 78)

2.2.10 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2538: 167) โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.93 (รายละเอียดภาคผนวก ก: 78)

2.2.11 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 30 ข้อ ที่ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เป็นข้อสอบชุดเดียวกัน แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก กำหนดเวลาในการทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.3.1 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ดังนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 15 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคอร์ท (Likert, 1932, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 162) ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ในช่วงคะแนนตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 162)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 – 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.3.3 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 คน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 1 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ

จุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 จึงจะยอมรับได้
นำผลจากการวิเคราะห์ IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณหาค่า
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
(รายละเอียดภาคผนวก ก: 77)

2.3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดย
วิธีสอนแบบ SQ5R สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 สรุปขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการทดลอง

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (One Group Pretest – Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2557: 144)

T ₁	X	T ₂
----------------	---	----------------

T₁ แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

T₂ แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

2. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนน

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ใช้เวลา 8 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้)

2.3 หลังจากการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบหลังการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก กำหนดเวลาในการทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง และนำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ไปสอบถามนักเรียน

2.4 ตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาเปรียบเทียบพัฒนาการ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R (Index of Item Objective Congruence : IOC)

1.2 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

1.2.1 แบบทดสอบปรนัย หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

1.3.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบปรนัย โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไป

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

วิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง“การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

ผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	34	30	9.83	2.32	27.51	.000
หลังเรียน	34	30	18.49	1.32		

จากตารางที่ 10 พบว่าคะแนนการทดสอบของกลุ่มทดลองก่อนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.32 และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.32 และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการทดสอบพบว่า ค่า t เท่ากับ 27.51 ค่า p เท่ากับ .000 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
โดยวิธีสอนแบบ SQ5R**

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจาก
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R มีรายละเอียด ดังนี้

**ตารางที่ 11 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
โดยวิธีสอนแบบ SQ5R**

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับต่อเนื่องไม่สับสน	4.69	0.58	มากที่สุด	5
2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการอ่านแบบ SQ5R ได้	4.26	0.66	มาก	7
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	4.91	0.28	มากที่สุด	1
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น	4.66	0.68	มากที่สุด	6
5. นักเรียนได้ความรู้หลากหลายในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	4.83	0.51	มากที่สุด	3
6. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคนิค SQ5R ในการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ นอกเหนือจากในบทเรียนได้	4.71	0.57	มากที่สุด	4
7. นักเรียนคิดว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิค SQ5R มีประโยชน์ต่อการอ่านและสรุปบทเรียนของนักเรียน	4.89	0.32	มากที่สุด	2
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.51	มากที่สุด	(1)
ด้านบรรยากาศ				
8. นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมด้วยเทคนิค SQ5R	4.63	0.69	มากที่สุด	2
9. ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.89	0.32	มากที่สุด	1
10. ครูส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.45	0.51	มาก	3
รวมด้านบรรยากาศ	4.66	0.51	มากที่สุด	(3)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
11. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น	4.86	0.35	มากที่สุด	2
12. นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.91	0.28	มากที่สุด	1
13. นักเรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าสารที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล	4.83	0.51	มากที่สุด	3
14. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียน	4.60	0.70	มากที่สุด	4
15. นักเรียนนำขั้นตอนกระบวนการอ่านด้วยเทคนิค SQ5R ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้	4.26	0.66	มาก	5
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.69	0.50	มากที่สุด	(2)
รวมทุกด้าน	4.69	0.51	มากที่สุด	

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R พบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ในภาพรวมของทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.50) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบรรยากาศนักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ลำดับที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.28) ลำดับที่ 2 นักเรียนคิดว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิค SQ5R มีประโยชน์ต่อการอ่านและสรุปบทเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32) ลำดับที่ 3 นักเรียนได้ความรู้หลากหลายในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.51)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ลำดับที่ 1 นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.28) ลำดับที่ 2 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.35) ลำดับที่ 3 นักเรียนวิเคราะห์ วิจัย และประเมินค่าสารที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.51)

ด้านบรรยากาศ พบว่า ลำดับที่ 1 ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32) ลำดับที่ 2 นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมด้วยเทคนิค SQ5R ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.69) และลำดับที่ 3 ครูส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51)

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมภายหลังการจัดการเรียนการสอน พบว่านักเรียนได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R คือ 1) ครูสอนเป็นกันเองให้คำแนะนำที่ดี ทำให้กิจกรรมดูง่ายขึ้น 2) กระบวนการเรียนรู้แบบ SQ5R ทำให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนเองได้คิดอย่างเต็มที่ มีความสุขกับการเรียนมากขึ้น 3) การทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นวิธีการที่ดีทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายและสามารถประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเองได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ซึ่งได้ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) ดำเนินการทดลองโดยการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพแล้ว เมื่อดำเนินการทดสอบครบ 4 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง จึงทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสามารถนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิมที่มีอยู่ และยังช่วยให้ผู้อ่านได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ในเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล ดังที่ วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2001: 275-287) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการอ่านวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้อ่านอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความและยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้อย่างดี โดยผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจมีความพร้อมที่จะเรียนรู้บทเรียนใหม่ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลายประกอบการใช้คำถาม กระตุ้นซักถาม ทบทวนหรือแสดงความคิดเห็น 2) ชี้นสอน ประกอบด้วยกระบวนการอ่าน 7 ขั้นตอน ได้แก่ 2.1 Survey (S) คือ การอ่านสำรวจเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียบเรียงแนวคิดได้ 2.2. Question (Q) คือ การตั้งคำถามนี้ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิมและเข้าใจเรื่องได้เร็ว โดยถามเกี่ยวกับใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร 2.3 Read (R) คือ การอ่านซ้ำอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ หากมีคำถามอีกก็สามารถเพิ่มได้ 2.4 Record (R) คือ จดบันทึกข้อมูลส่วนต่าง ๆ ในส่วนที่สำคัญอย่างกระชับ 2.5 Recite (R) คือ สรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง ถ้าไม่แน่ใจในตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำ 2.6 Review (R) คือ ทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวมของเรื่อง 2.7 Reflect (R) คือ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น และ 3) ชี้นสรุป เป็นการสรุปผล

การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยร่วมกันสรุปความรู้ และสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่เรียน

จากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทั้ง 7 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีที่ผู้อ่านได้พัฒนาการอ่านไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการฝึกฝนของนักเรียน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และใส่ใจเรื่องที่เรียน อีกทั้งยังฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เรื่องที่อ่านจากง่ายไปหายาก และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ดังที่ สุกนธ์ สินธพานนท์ (2545: 226) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ว่าการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้จากบทอ่าน โดยนักเรียนได้มีโอกาสอ่านและสำรวจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เข้าใจความคิดและการเชื่อมโยงความคิดของผู้แต่ง

ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนด้วยการอ่านแบบ SQ5R โดยให้นักเรียนอ่านสำรวจเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยถามเกี่ยวกับใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไร หรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร อ่านซ้ำอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบ จดบันทึกข้อมูลในส่วนต่าง ๆ สรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง ทบทวนประเมินสิ่งที่ได้อ่านแล้วสรุป และวิเคราะห์ วิวิจารณ์ บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น ขั้นตอนเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีขั้นตอนการอ่านอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อการทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านสูงขึ้น อันเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่ วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2001: 287) และ โทมัส เบอเกส (Thomas Burgess, 2016: 1) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียน และ วิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ช่วยเรื่องการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชา โดยเฉพาะการอ่านและการใช้ภาษาในการถ่ายทอด ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจดบันทึกเนื้อหาในการเรียนแต่ละวิชาได้เป็นอย่างดี

1.2 การจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ5R มีขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้จากบทอ่าน โดยนักเรียนได้มีโอกาสอ่านและสำรวจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เข้าใจความคิด และการเชื่อมโยงความคิดของผู้แต่ง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านแบบ SQ5R โดยเฉพาะในขั้นการตั้งคำถาม (Question (Q)) การตั้งคำถามที่ช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้นักเรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิมและเข้าใจเรื่องได้เร็ว โดยถามเกี่ยวกับใจความสำคัญคืออะไร เกี่ยวข้องกับอะไรหรือใคร ตอนไหน เมื่อไร และอย่างไร สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกนธ์ สินธพานนท์ (2545: 226) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามนี้จะช่วยทำให้นักเรียนมีความอยากรู้ อยากเห็น ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญคือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน ในเวลาเดียวกันก็ควรจะถามตัวเองดูว่า ใจความสำคัญที่ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไรและเกี่ยวข้องกับอะไร หรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่าน ในขั้นต่อไปมีจุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

ขั้นการจดบันทึก (Record (R)) เป็นการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ โดยมุ่งจดบันทึกในส่วน ที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความตามความเข้าใจของผู้เรียน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ การอ่านหนังสืออย่างมีสมาธิ และการจดบันทึกจะช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้โดยไม่ต้อง ย้อนกลับไปอ่านเนื้อเรื่องอีกครั้ง สอดคล้องกับแนวคิดของคูลทาส (Coultas, 2016: 31) ที่ว่า การจดบันทึกเป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องอ่านเนื้อหา โดยจดบันทึกในส่วนที่สำคัญ พยายามทำความเข้าใจกับ คำตอบหรือบอกเล่าสิ่งที่อ่านโดยใช้ภาษาของตนเอง และการสรุปใจความสำคัญ (Recite (R)) เป็นการจดจำและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่านให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอลกินส์ (Elkins, 2004, อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ, 2547: 55) ที่กล่าวว่า เมื่อศึกษาข้อมูลจากสิ่งที่อ่านแล้ว ชิดเส้นใต้ในประเด็นสำคัญ ๆ จากนั้นจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วบันทึกสั้น ๆ ตามหลักการ ทฤษฎีที่ผู้เขียนนำมาสนับสนุน เพื่อใช้ในการทบทวนความจำหรือเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่ยังไม่ชัดเจน

นอกจากนั้นในขั้นการอ่านทบทวน (Review (R)) เป็นการอ่านทบทวนหัวข้อหรือ ประเด็นสำคัญหลังจากที่อ่านจบแล้ว คือ การสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่องเป็นการทบทวนเนื้อเรื่อง ที่อ่านโดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น เช่น “นักเรียนมีความคิดเห็น อย่างไร ต่อความเชื่อของคนไทยที่มีการใช้บายศรี ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ” “เพราะเหตุใดอาชีพเลี้ยง ลิงเพื่อเก็บมะพร้าวจึงเป็นอาชีพที่น่าสนใจ” “สภาพสังคมมีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรือไม่อย่างไร” และ “ถ้านักเรียนเป็นท้าวจันทเรศและพระราชบุตร นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหา เรื่องรอยเท้าที่พบเห็นอย่างไร เพื่อให้ทราบความจริงเกี่ยวกับรอยเท้าดังกล่าวว่ารอยเท้า นั้นเป็นของ ผู้ใด” จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมในขั้นการอ่านทบทวน (Review (R)) จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะ การอ่านด้านการวิเคราะห์ วิเคราะห์ เพราะการที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้อ่านได้ด้วย ตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักการวิเคราะห์ และมองเห็นภาพรวมของเรื่องจึงจะสามารถอธิบายใน แง่มุมต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 8) ที่กล่าวว่าการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์พื้นฐานผนวกกับการประเมินค่าเรื่องราว ที่เราอ่านอีกชั้นหนึ่ง คือ สามารถวิจารณ์เรื่อง แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล วิเคราะห์ถ้อยคำ ประโยค วิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนและเนื้อหา

นอกจากนั้นในขั้นตอนการวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect (R)) เป็นขั้นตอนที่ทำให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การเชื่อมโยงความรู้เดิมที่เชื่อมโยงความรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 18) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านสามารถวิเคราะห์ (Analizing) วิเคราะห์ (Criticism, Review) แสดงความคิดเห็นจากกลวิธีการเขียน แนวการเขียน เนื้อเรื่อง

ภาพประกอบ ตัวละคร โดยแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือ
 ความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับ
 ความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และการที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ วิจาร์ณ
 บทอ่านนั้น มีส่วนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และได้รับความรู้จากบทอ่าน

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีการสอนที่นักเรียนได้ฝึกกลวิธี
 การเรียนรู้จากบทอ่าน มีขั้นตอนการสอนที่มีระบบชัดเจน ซึ่งทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมาย โดย
 นักเรียนได้มีโอกาสอ่านและสำรวจเนื้อหาจากเรื่องทีอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องทีอ่าน
 ซึ่งจะต้องพิจารณาอย่างพิถีพิเคราะห์ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เข้าใจความคิดและการ
 เชื่อมโยงความคิดของผู้แต่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติกานต์ คำมะสอน (2558) ได้ศึกษาเรื่อง
 การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธี
 สอนแบบ SQ5R ผ่านหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนมี
 ค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ผลของคะแนนที่ได้จาก
 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผ่าน
 หนังสือพิมพ์ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ
 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2001: 275-287) ที่กล่าวไว้ว่าวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการอ่านวิธี
 หนึ่งทีช่วยให้ผู้อ่านอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความได้และยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาด
 เดาเรื่องจากเรื่องทีอ่านได้อย่างดี

จากเหตุผลและข้อสนับสนุนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธี
 สอนแบบ SQ5R เป็นการสอนทีให้ความสำคัญกับกิจกรรมการอ่านเป็นขั้นตอนซึ่งจะช่วยกำหนด
 ทิศทางในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว และช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทีมีต่อการจัดการเรียนรู้
 โดยวิธีสอนแบบ SQ5R พบว่า จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ด้านบรรยากาศ และด้านประโยชน์ทีได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R
 นักเรียนมีความเห็นโดยภาพรวมของทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ทีได้รับ
 และด้านบรรยากาศลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็น
 อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้
 อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน
 คิดและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองในสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขั้นตอนการจัดการ
 เรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R นั้น มีขั้นตอนให้นักเรียนได้สำรวจบทอ่าน และมีขั้นตอนทีให้นักเรียนได้
 ตั้งคำถาม ซึ่งทำให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นและใส่ใจในการเรียน อีกทั้งนักเรียน
 จะได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ เรื่องทีอ่าน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเป็น

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอันนำไปสู่การอ่านที่มีประสิทธิภาพ ดังที่วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2001: 287) และ โทมัส เบอเกส (Thomas Burgess, 2016: 1) กล่าวถึงวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียน วิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ช่วยเรื่องการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชา โดยเฉพาะการอ่านและการใช้ภาษาในการถ่ายทอด ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดบันทึกเนื้อหาในการเรียนแต่ละวิชาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอมจิตร สังข์จรรย์ ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยเทคนิคเอส คิว ไฟว์ อาร์ (SQ5R) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของอชิปไตย ชิตภักดิ์ ที่ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่ 1 คือนักเรียนเห็นด้วยว่า นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อาจเป็นเพราะนักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสติปัญญา ได้ฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของเอมอร์ เนียมน้อย (2550: 13) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการอ่านที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสติปัญญาทำให้รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และรู้จักตัดสินใจประเมินค่าสารต่าง ๆ อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม สามารถนำผลจากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี และด้านที่นักเรียนเห็นด้วยเป็นลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากในบทเรียน อาจเป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการโดยวิธีสอน SQ5R อย่างเป็นระบบ ประกอบกับนักเรียนได้เรียนรู้บทอ่านจากสื่อที่ครูได้คัดเลือกนำมาสอน อีกทั้งได้ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนพึงพอใจและมีเป้าหมายในการอ่านมากยิ่งขึ้น

ด้านบรรยากาศ ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้กระตุ้นให้ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นภายในห้องเรียน ประกอบกับนักเรียนได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมเชยจากผู้วิจัย ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และกล้าแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ภายหลังการจัดกิจกรรมการอ่านโดยวิธีสอนแบบ SQ5R นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นวิธีการที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความท้าทายและสามารถประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเองได้ อีกทั้งผู้เรียนได้รับการเสริมแรงจาก

ครูผู้สอนทำให้ผู้เรียน มีความสุข และมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมครั้งต่อ ๆ ไป ดังที่ พรณิ ชูทัยเจนจิต (2522: 261-262) ได้กล่าวว่า “บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครู กระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ” สอดคล้องกับ สุรพล พยอมแย้ม (2544: 103) ที่กล่าวถึงการ สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีว่าการมีกลุ่มเพื่อนเพื่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนแต่ละคนตระหนักถึง การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มให้รู้จักช่วยเหลือเพื่อน ๆ โดยเฉพาะด้านการเรียนและต้องจัดบรรยากาศหรือ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกันให้มากที่สุด

ดังนั้น จากผลการอภิปรายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังส่งผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนแบบ SQ5R โดยละเอียด และก่อนใช้วิธีสอนแบบ SQ5R กับนักเรียนควรมีการพูดคุย สร้างบรรยากาศ และบอกถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากวิธีสอนแบบ SQ5R
2. ครูผู้สอนควรเตรียมบทอ่านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน และกำหนดเวลา ในการทำกิจกรรมให้เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ควรเลือกเรื่องที่ตรงกับความสนใจของนักเรียน และพิจารณาว่ามีเนื้อหาใดบ้าง และเนื้อหาใดเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงาน ความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ควรมีการเปรียบเทียบการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R กับวิธีสอนทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ตามแนวคิดอื่น ๆ เช่น วิธีสอนด้วยเทคนิค KWL วิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบ เป็นต้น เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียน

รายการอ้างอิง

- Bosma. B.A. (1982). *An experimental study to determining the feasibility of using folkliterature to teach Elect critical reading skills for sixth graders*. Dissertation abstracts international,
- Burgess, T. (2017). *What is SQ5R reading strategy ?*. Accessed June 30. Available from <https://www.quora.com/What-is-SQ5R-reading-strategy>.
- Burn, P. C., & et al. (1988). *Teaching Reading in Today's Element and Schools*. USA: Houghton Mifflin Company.
- Coultas, K. (2017). *SQ5R READING METHOD [Online]*, Accessed June 30. Available from <http://www.maywoodacademy.org/apps/pages/>.
- Cowan Patricia Glenn. (1995). *Improve your Reading and Study Skill*. USA: McGraw Hill.
- Kandel, B. E. (2009). *Improving Teaching and Learning for English Language Learners B.A., Goshen College. Doctor of Philosophy Major Subject: Educational Psychology University of Houston*.
- Mather and McCarth. (1999). *The Art of Critical Reading*. USA: Heinle&Heinle.
- Pauk, W. (1984). *How to study in college*. 3rd ed. Boston: Houghton Mifflin.
- Pauk, W. (1997). *SQ5R Study Technique*. Accessed June 30. Available from <http://www.mhhe.com/cls/psy/ch7/sq5r.mhtml>.
- Pauk, W. (2001). *How to Study in College*. Boston : Houghton Mifflin.
- Robinson, F. P. (1946). *Effective study*. New York: Harper&Brothers.
- Robinson, F. P. (1967). *Psychology in Education*. New York: Harper&Row.
- Sekolah. (2014). EFEKTIVITAS SQ5R TERHADAP PENGETAHUAN KONSEPTUAL DAN RETENSI SISWA SMA PADA PEMBELAJARAN SISTEM REPRODUKSI MANUSIA. *Journal Pengajaran MIPA*, 19(2), 199 -205.
- Watson. G, & Glazer, Z. E. M. (1964). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Manual*. New York: Brace and World Inc.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551a). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551b). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การุณันท์ รัตน์แสนวงศ์. (2555). *TH๑๑๘* การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: แสงจันทร์การพิมพ์.

เกศริน ทองงาม. (2555). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแนวการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,

จิตติกานต์ คำมะสอน. (2558). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ศิลปบรรณาการ.

ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,

ชาญชัย หมั่นประสงค์. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิทยาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,

ชาติ แจ่มนุช. (2545). สอนอย่างไรให้คิดเป็น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). การสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ณิชชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2557). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดนยา วงศ์ณะชัย. (2542). การอ่านเพื่อชีวิต. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

เตือนใจ คคดี. (2554). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยของจอห์น สจีวิต มิลล์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์

- ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- ถนอมจิตร สังข์จรรุญ. (2552). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยวิธี เอส.คิว.ไฟว์.อาร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
- ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล. (2533). การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล ตันติชาติ. (2556). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บันลือ พุกกะวัน. (2534). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญสาว สุขสมบุรณ์. (2559). ครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม.
- ประภาศรี สีอำไพ. (2534). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี ชาญเชิงคำ. (2559). ครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม.
- ปัทมา วิญญกุล. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- พรทิพย์ แข็งขัน และคณะ. (2553). คู่มือฝึกอบรมภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณิการ์ สมัคร. (2557). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ3R. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- พรรณิ ชูทัยเงินจิต. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). วิธีทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย. (2551). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย. นครปฐม: ม.ป.ท.

วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2555). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชรวิภา บุณยสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. (2547). การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ด้านหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลลักษณ์ ศิริจันทร์. (2548). การสอนและส่งเสริมการอ่าน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ศรีสุดา จรรย์กุล. (2539). ภาษาไทย 5 การอ่าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมธิราช.

ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2537). การอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมธิราช.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2557-2558). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557-2558. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2550). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

สมบัติ จำปาเงิน. (2548). กลเม็ดการอ่านให้เก่ง. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.

สมพร มั่นตะสูตร. (2526). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สิรินาถ ธารา. (2557). การพัฒนากิจกรรมการอ่านเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุคนธ์ สีนธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

สุจิตต์ เพียรชอบ. (2531). การพัฒนาการสอนภาษาไทย: เอกสารคำสอนวิชา 414 630.

- กรุงเทพมหานคร: โครงการพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกับโครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2543). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์.
- สุรพล พยอมแย้ม. (2544). จิตวิทยาพื้นฐานสำหรับการศึกษา. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวพงศ์ จันผิงเพ็ชร. (2559). พระเทพทรงเปิดงานสัปดาห์หนังสือ. มติชน (30 มีนาคม 2559), 11.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- อธิปไตย ชิตภักดี. (2557). การพัฒนาการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค SQ5R สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- อนุสร อักษรเสื่อ. (2552). การสร้างหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีสี่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. (2542). การอ่าน: ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพมหานคร: เวิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น.
- อัจฉิมา เกิดผล และอรทัย วิมลโนช. (2540). ภาษาไทย 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร เนียมน้อย. (2550). พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ภาคผนวก

ตารางที่ 12 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

แผนการ จัดการ เรียนรู้	ประเด็นการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		1	2	3		
1	<p>ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนการสอน 7. การประเมินผล 	+1	+1	+1	3	1
2	<p>ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนการสอน 7. การประเมินผล 	+1	+1	+1	3	1
3	<p>ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนการสอน 7. การประเมินผล 	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 12 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		1	2	3		
4	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ 1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนการสอน 7. การประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
5	ความสอดคล้องของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ 1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนการสอน 7. การประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
ค่าเฉลี่ยรวม						1

ตารางที่ 13 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
อ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เรื่อง	ข้อ	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		1	2	3		
การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ	1	+1	+1	+1	3	1
	2	+1	+1	+1	3	1
	3	+1	+1	+1	3	1
	4	+1	+1	+1	3	1
	5	+1	+1	+1	3	1
	6	+1	+1	+1	3	1
	7	+1	+1	+1	3	1
	8	+1	+1	+1	3	1
	9	+1	+1	+1	3	1
	10	+1	+1	+1	3	1
	11	+1	+1	+1	3	1
	12	+1	+1	+1	3	1
	13	+1	+1	+1	3	1
	14	+1	+1	+1	3	1
	15	+1	+1	+1	3	1
	16	+1	+1	+1	3	1
	17	+1	+1	+1	3	1
	18	+1	+1	+1	3	1
	19	+1	+1	+1	3	1
	20	+1	+1	+1	3	1
	21	+1	+1	+1	3	1
การอ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	22	+1	+1	+1	3	1
	23	+1	+1	+1	3	1
	24	+1	+1	+1	3	1
	25	+1	+1	+1	3	1
	26	+1	+1	+1	3	1
	27	+1	+1	+1	3	1
	28	+1	+1	+1	3	1
	29	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 13 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
อ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ต่อ)

เรื่อง	ข้อ	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		1	2	3		
การอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	30	+1	+1	+1	3	1
	31	+1	+1	+1	3	1
	32	+1	+1	+1	3	1
	33	+1	+1	+1	3	1
	34	+1	+1	+1	3	1
	35	+1	+1	+1	3	1
	36	+1	+1	+1	3	1
การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ	37	+1	+1	+1	3	1
	38	+1	+1	+1	3	1
	39	+1	+1	+1	3	1
	40	+1	+1	+1	3	1
	41	+1	+1	+1	3	1
	42	+1	+1	+1	3	1
	43	+1	+1	+1	3	1
	44	+1	+1	+1	3	1
	45	+1	+1	+1	3	1
ค่าเฉลี่ยรวม						1

ตารางที่ 14 ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

รายการ	ระดับความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	1	2	3		
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับต่อเนื่องไม่สับสน	+1	+1	+1	3	1
2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการอ่านแบบ SQ5R ได้	+1	+1	+1	3	1
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1
5. นักเรียนได้ความรู้หลากหลายในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1
6. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคนิค SQ5R ในการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ นอกเหนือจากในบทเรียนได้	+1	+1	+1	3	1
7. นักเรียนคิดว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิค SQ5R มีประโยชน์ต่อการอ่านและสรุปบทเรียนของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1
ด้านบรรยากาศ					
8. นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมด้วยเทคนิค SQ5R	+1	+1	+1	3	1
9. ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1
10. ครูส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
11. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	3	1
12. นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1
13. นักเรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่าสารที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล	+1	+1	+1	3	1
14. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียน	+1	+1	+1	3	1
ค่าเฉลี่ยรวม					1

ตารางที่ 15 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการวัดความสามารถ
ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับนำไปใช้ในการทดลอง จำนวน 30 ข้อ

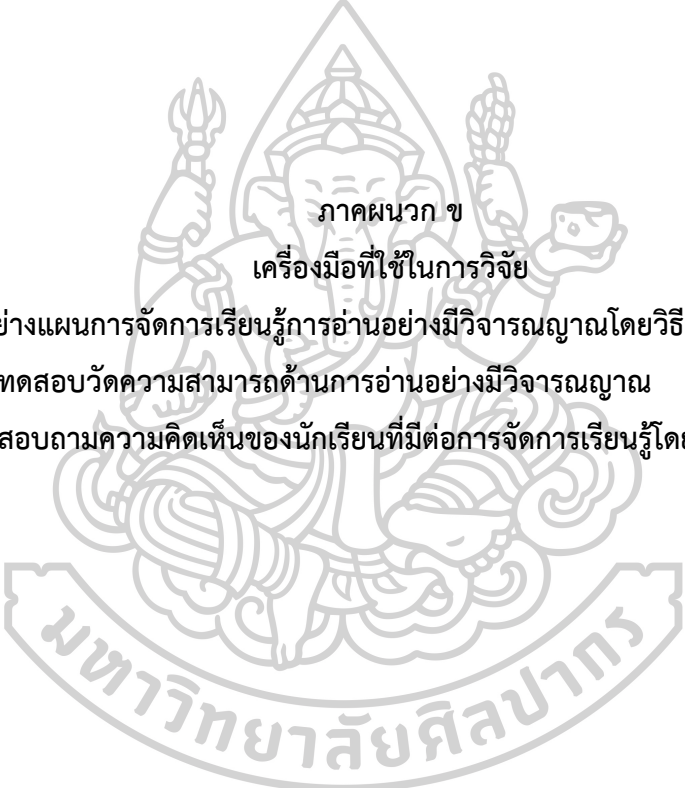
ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	0.69	0.68	16	0.77	0.43
2	0.66	0.64	17	0.66	0.53
3	0.80	0.64	18	0.77	0.20
4	0.49	0.61	19	0.60	0.47
5	0.80	0.64	20	0.69	0.33
6	0.71	0.36	21	0.74	0.40
7	0.71	0.60	22	0.71	0.44
8	0.74	0.63	23	0.71	0.44
9	0.80	0.70	24	0.69	0.73
10	0.80	0.23	25	0.71	0.44
11	0.71	0.60	26	0.71	0.60
12	0.71	0.37	27	0.80	0.55
13	0.77	0.20	28	0.77	0.35
14	0.77	0.43	29	0.80	0.55
15	0.74	0.63	30	0.71	0.76

KR-20

RELIABILITY = 0.93

ตารางที่ 16 แสดงคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน
	30	30		30	30
1	10	20	18	10	18
2	9	19	19	11	19
3	9	20	20	9	20
4	8	18	21	11	20
5	7	15	22	11	19
6	11	21	23	10	18
7	11	19	24	11	19
8	10	16	25	10	15
9	11	19	26	8	17
10	7	15	27	9	17
11	10	17	28	9	16
12	12	19	29	10	20
13	11	19	30	11	18
14	8	18	31	12	23
15	11	21	32	10	19
16	8	16	33	11	21
17	9	17	34	10	21

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยวิธีสอนแบบ SQ5R
- แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

(แผนรายคาบ)

เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

รหัส/รายวิชา ท 31102 ภาษาไทย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวอุษาวดี ชุกกลิ่นหอม

โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านเสนอความคิดเห็นใหม่อย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกใจความสำคัญจากบทความที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนระบุจุดประสงค์จากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนระบุน้ำเสียงของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
4. นักเรียนระบุความหมายโดยนัยของถ้อยคำจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
5. นักเรียนแยกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นได้ถูกต้อง
6. นักเรียนระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
7. นักเรียนประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

3. สารสำคัญ

บทความเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วเนื้อหาของบทความเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริง เขียนขึ้นโดยมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และเสนอทัศนคติที่เห็น และข้อเสนอแนะเชิงวิจารณ์หรือเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาจเขียนเป็นเชิงวิเคราะห์ปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ โดยมีการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาและทางออกหรือทางแก้ปัญหา ซึ่งประเด็นของเนื้อหาสาระจะไม่กล่าวกว้างจะหยิบประเด็นเฉพาะจุดมากกล่าว เพื่อให้เนื้อความสั้น กระชับ การเรียนเรื่องการอ่านบทความจะช่วยให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. สารการเรียนรู้

ความรู้

1. งานเขียนประเภทบทความ
2. การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การอ่านแบบ SQ5R

ทักษะ

1. ทักษะการอ่าน
2. ทักษะการเขียน
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์
4. ทักษะการประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. นักเรียนทำแบบบันทึกการอ่าน SQ5R
2. นักเรียนทำแบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี

มรดกคลังประเพณีไทย

7. การประเมินผล

วิธีการประเมิน

1. ทำแบบบันทึกการอ่าน SQ5R
2. ทำแบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย
3. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรายบุคคล

เครื่องมือการประเมิน

1. แบบประเมินบันทึกการอ่าน SQ5R
2. เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

เกณฑ์การตรวจบันทึกการอ่าน SQ5R

1. ได้คะแนนระหว่าง 17-20 คะแนน ผลการประเมิน ดีมาก
2. ได้คะแนนระหว่าง 13-16 คะแนน ผลการประเมิน ดี
3. ได้คะแนนระหว่าง 9-12 คะแนน ผลการประเมิน พอใช้
4. ได้คะแนนระหว่าง 5-8 คะแนน ผลการประเมิน ปรับปรุง

เกณฑ์การตรวจแบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย

1. ได้คะแนนระหว่าง 5-7 คะแนน ผลการประเมิน ผ่าน
2. ได้คะแนนระหว่าง 0-4 คะแนน ผลการประเมิน ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล

1. ได้คะแนนระหว่าง 10-12 คะแนน ผลการประเมิน ดี
2. ได้คะแนนระหว่าง 7-9 คะแนน ผลการประเมิน พอใช้
3. ได้คะแนนระหว่าง 4-6 คะแนน ผลการประเมิน ปรับปรุง

แบบประเมินบันทึกการอ่าน SQ5R
บทความเรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย

เลข ที่	ชื่อ -สกุล	การตั้ง คำถาม				การตอบ คำถาม				การสรุป เนื้อหา				การเขียน แสดงความ คิดเห็น				ประเมิน คุณค่า จากเรื่อง				รวม	ผลการ ประเมิน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			20

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้คะแนนระหว่าง 17-20 คะแนน ผลการประเมิน ดีมาก

ได้คะแนนระหว่าง 13-16 คะแนน ผลการประเมิน ดี

ได้คะแนนระหว่าง 9-12 คะแนน ผลการประเมิน พอใช้

ได้คะแนนระหว่าง 5-8 คะแนน ผลการประเมิน ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
การตั้งคำถาม	ตั้งคำถามสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเป็นคำถามชั้นวิจารณ์ญาณจำนวน 6 ข้อขึ้นไป	ตั้งคำถามสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเป็นคำถามชั้นวิจารณ์ญาณจำนวน 5 ข้อ	ตั้งคำถามสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเป็นคำถามชั้นวิจารณ์ญาณจำนวน 4 ข้อ	ตั้งคำถามสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเป็นคำถามชั้นวิจารณ์ญาณได้น้อยกว่า จำนวน 4 ข้อ
การตอบคำถาม	ตอบคำถามได้ถูกต้องครบถ้วนจำนวน 6 ข้อขึ้นไป	ตอบคำถามได้ถูกต้องครบถ้วนจำนวน 5 ข้อ	ตอบคำถามได้ถูกต้องจำนวน 4 ข้อ	ตอบคำถามได้ถูกต้องจำนวนน้อยกว่า 4 ข้อ
การสรุปเนื้อหา	เขียนสรุปเนื้อหาตรงประเด็นครบถ้วน และใช้สำนวนภาษาของตนเอง	เขียนสรุปเนื้อหาตรงประเด็น แต่ขาดประเด็นหลัก 1 ประเด็น และใช้สำนวนภาษาของตนเอง	เขียนสรุปเนื้อหาตรงประเด็นแต่ขาดประเด็นหลัก 2 ประเด็น และไม่ใช่สำนวนภาษาของตนเอง	เขียนสรุปเนื้อหาไม่ตรงประเด็น ขาดประเด็นหลักมากกว่า 2 ประเด็น และไม่ใช่สำนวนภาษาของตนเอง
การเขียนแสดงความคิดเห็น	เขียนแสดงความคิดเห็นน่าสนใจ ข้อเสนอแนะ แนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม	เขียนแสดงความคิดเห็นน่าสนใจ แนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม	เขียนแสดงความคิดเห็นน่าสนใจ แนวคิดแปลกใหม่ แต่ไม่มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม	เขียนแสดงความคิดเห็นไม่น่าสนใจ แนวคิดไม่แปลกใหม่ ไม่มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม
การประเมินคุณค่าจากเรื่อง	ประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลสอดคล้องสมบูรณ์ครบถ้วน	ประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลสอดคล้องแต่ไม่สมบูรณ์	ประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลไม่สอดคล้องและไม่สมบูรณ์	ประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านโดยไม่ระบุเหตุผล

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

4	หมายถึง	ดีมาก
3	หมายถึง	ดี
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล

คำชี้แจง : ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจและการมีส่วนร่วมในการเรียน การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนโดยครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล และให้คะแนนในช่องให้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ชื่อ-สกุล	ความตั้งใจเรียน			ความมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			ความรับผิดชอบ			รวม 12 คะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้คะแนนระหว่าง 10-12 คะแนน ผลการประเมิน ดี

ได้คะแนนระหว่าง 7-9 คะแนน ผลการประเมิน พอใช้

ได้คะแนนระหว่าง 4-6 คะแนน ผลการประเมิน ปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

3 หมายถึง ดี

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจเรียน	มีสมาธิในการเรียน มีความตั้งใจและมี ความกระตือรือร้นใน การทำงาน	ตั้งใจทำงานและ มีความกระตือรือร้น	ตั้งใจทำงานแต่ขาด ความกระตือรือร้น
ความมีส่วนร่วม ในการแสดง ความคิดเห็น	แสดงความคิดเห็น ทุกครั้งและมีเหตุผล อย่างถูกต้อง	แสดงความคิดเห็นแต่ ใช้เหตุผลยังไม่ถูกต้อง	แสดงความคิดเห็นแต่ ไม่มีเหตุผล
การรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	ยอมรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่นทุกครั้ง	ยอมรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่นบ้าง	ไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น
ความรับผิดชอบ	ทำงานสำเร็จครบถ้วน ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด	ทำงานสำเร็จครบถ้วน ตรงตามเป้าหมายช้า กว่าเวลาที่กำหนด 5 นาที	ทำงานสำเร็จ แต่ไม่ครบถ้วนตาม เป้าหมายและช้ากว่า เวลาที่กำหนด 5 นาทีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับ	คุณภาพ
10-12	3	ดี
7-9	2	พอใช้
4-6	1	ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นการสอน	SQ5R	การจัดกิจกรรม
1. ชั้นนำ เข้าสู่บทเรียน		1.1 นักเรียนดูวีดิทัศน์เพลงเรื่องบายศรีสู่ขวัญ จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับโอกาส ในการใช้บายศรีในพิธีกรรมสำคัญของคนไทย 1.2 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับงานเขียน ประเภทบทความ จากนั้นครูแจกใบความรู้เรื่องบทความ สาระนั้นำรู้ให้นักเรียนศึกษา
2. ชั้นสอน ประกอบด้วย กระบวนการ 7 ขั้นตอน	2.1 S (Survey) การอ่านสำรวจ เนื้อหา อย่างคร่าว ๆ	2.1.1 ครูแจกบทความเรื่องบายศรี และทบทวนลำดับ ขั้นตอนการอ่านแบบ SQ5R เพื่อให้ให้นักเรียนนำกระบวนการ การอ่านแบบ SQ5R ไปใช้ในการอ่านบทความ อย่างมีวิจารณญาณ 2.1.2 นักเรียนอ่านสำรวจเนื้อหาคร่าว ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง คำศัพท์ และส่วนสรุปของเนื้อหา
	2.2 Q (Question) การตั้งคำถาม เกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน	2.2.1 นักเรียนตั้งคำถามที่เกี่ยวกับบทความเรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย เช่น - ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร - แนวคิดสำคัญของเรื่องคืออะไร - ผู้เขียนมีจุดประสงค์และแสดงน้ำเสียงอย่างไรในการเขียน - อะไรคือข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน - ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านคืออะไร - เนื้อหาเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร - กลวิธีการใช้ภาษาเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร แล้วเขียนคำถามลงในแบบบันทึกการอ่าน SQ5R ช่อง Q 2.2.2 ครูขออาสาสมัครนักเรียน 5 คน นำเสนอคำถามของ นักเรียน คนละ 2 คำถาม ครูติชมและแก้ไขข้อคำถามของ นักเรียนให้สื่อความชัดเจน
	2.3 R ₁ (Read) การอ่านข้อความ ซ้ำอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบ สำหรับคำถาม ที่ตั้งไว้	2.3 นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องโดยละเอียด จากบทความ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย อีกครั้งเพื่อหา คำตอบแล้วเขียนลงในแบบบันทึกการอ่าน SQ5R ช่อง R ₁

ขั้นการสอน	SQ5R	การจัดกิจกรรม
2. ขั้นสอน ประกอบด้วย กระบวนการ 7 ขั้นตอน (ต่อ)	2.4 R ₂ (Record) จดบันทึกข้อมูล ส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ	2.4 นักเรียนจดบันทึกข้อความสำคัญจากบทความ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย ลงในแบบบันทึก การอ่าน SQ5R ช่อง R ₂
	2.5 R ₃ (Recite) สรุปใจความ สำคัญโดยใช้ ภาษาของตนเอง	2.5 นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของบทความ เรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย โดยใช้ภาษาของ ตนเองลงในแบบบันทึกการอ่าน SQ5R ช่อง R ₃
	2.6 R ₄ (Review) ทบทวนประเด็นที่ ได้อ่านแล้วสรุป โดยภาพรวม	2.6.1 ครูขออาสาสมัครนักเรียน 3 คน ตอบคำถามเป็น รายบุคคล เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและทบทวนเรื่องที่ได้อ่าน โดยครูติชมและแก้ไข 2.6.2 นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อบทความ ในหัวข้อ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อความเชื่อของคนไทยที่มี การใช้บายศรี ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ โดยเขียนลงในแบบ บันทึกการอ่านแบบ SQ5R ในช่อง R ₄
	2.7 R ₅ (Reflect) วิเคราะห์ วิจารณ์ บทอ่านที่นักเรียน ได้อ่านและแสดง ความคิดเห็น	2.7 นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการประเมินค่าจาก สิ่งที่ได้อ่านจากบทความหัวข้อ บายศรีศิลปะประดิษฐ์ชั้นสูง ควรได้รับการอนุรักษ์ไปสู่อุชนรุ่นหลังหรือไม่อย่างไร แล้วเขียนลงในแบบบันทึกการอ่านแบบ SQ5R ช่อง R ₅
3.ขั้นสรุป		3.1 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่องการอ่านบทความอย่าง มีวิจารณญาณและบทความเรื่อง เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลัง ประเพณีไทย 3.2 นักเรียนทำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย เพื่อประเมิน ความรู้ความเข้าใจ 3.3 ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง พร้อมกับตอบข้อสงสัย ของนักเรียน

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. วีดิทัศน์เพลงเรื่องบายศรีสู่ขวัญ
2. ใบความรู้เรื่องบทความสาระน่ารู้
3. บทความเรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย
4. แบบบันทึกการอ่าน SQ5R
5. แบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณเรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย

10. ข้อเสนอแนะ

11. รายละเอียดเนื้อหาสาระ

ความหมายของบทความ

บทความเป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร เขียนขึ้นโดยมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีหลักฐานข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะเชิงวิจารณ์หรือเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เรื่องที่เขียนจะต้องเป็นเรื่องที่คนกำลังสนใจทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เรื่องที่เขียนจะต้องเป็นเรื่องที่คนกำลังสนใจทันต่อเหตุการณ์ อาจเขียนเป็นเชิงวิเคราะห์ปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ โดยมีการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหา และทางออกหรือทางแก้ปัญหานั้นด้วย มักเน้นการแสดงทรรศนะและข้อวินิจฉัยของผู้เขียน ใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย ชวนอ่าน

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. เป็นเรื่องที่คุณผู้อ่านส่วนมากกำลังสนใจ เป็นเรื่องที่มีจุดเด่นและมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อความรู้สึกนึกคิดของคน เรื่องที่เขียนจึงเป็นเรื่องเด่น เน้นแต่ตอนที่น่าสนใจ เช่น อาจเป็นปัญหาที่คนกำลังอยากรู่ว่าจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือมีผลอย่างไร ดังนั้นการเขียนบทความจึงไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์ในตัว ไม่จำเป็นต้องมีข้อสรุปที่แน่นอน หรือหาทางแก้ทางออก
2. เป็นเรื่องที่มีแก่นสาร เป็นเรื่องจริง มีสาระ มีหลักฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แสดงความคิดเห็นที่เป็นเหตุเป็นผล อ่านแล้วได้รับความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้นสามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันข้อเท็จจริงได้ไม่ใช่เรื่องที่คิดแต่งหรือเพ้อฝันเลื่อนลอย
3. เรื่องที่นำมาเขียนเป็นบทความอาจเป็นเรื่องราวตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ หมายความว่า ความรู้และความคิดที่เสนอเป็นบทความอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งในเนื้อหาทั้งหมด บทความอาจเสนอประเด็นปัญหาในแง่หนึ่งแง่ใดโดยเฉพาะ หรืออาจหยิบยกตอนใด ส่วนใดมาเสนอก็ได้ ดังนั้นบทความจึงแตกต่างจากตำราที่จะต้องให้ความรู้ที่สมบูรณ์
4. ต้องมีข้อทรรศนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย
5. มีวิธีเขียนให้น่าอ่าน โดยการใช้กลวิธีการเสนอเรื่องที่เราความสนใจ อ่านแล้วทำท่ายความคิด และสนุกเพลิดเพลินจากความคิดในเชิงถกเถียงโต้แย้งนั้น การเขียนบทความจึงต้องใช้ภาษาและท่วงทำนอง การเขียนที่ดึงดูดความสนใจของคุณผู้อ่าน เช่น ตั้งปัญหาให้โต้แย้งบ้าง ใช้ลีลาภาษาที่

แปลกบ้าง เขียนคำนำที่ดึงดูดความสนใจ เช่น เขียนคำนำเป็นเพลง หรือใช้รูปภาพ เป็นต้น โดยเฉพาะผู้ที่เขียนบทความเป็นประจำจะต้องสร้างลีลาการเขียนของตนเอง

ประเภทของบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนจะหยิบยกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาในสังคมเข้ามาเขียน ปัญหาของสังคมมีมากมาย ทั้งปัญหาส่วนร่วมและปัญหาส่วนบุคคล ปัญหาส่วนรวม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ฯลฯ ปัญหาส่วนบุคคล เช่น การรักษาความปลอดภัยให้ตนเอง การประกันชีวิต ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น บางครั้งผู้เขียนอาจเขียนโต้ตอบบทความของผู้เขียนคนอื่น ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นในแนวอื่นที่แตกต่างกันออกไปได้ วิธีการเขียนบทความประเภทนี้ ผู้เขียนจะต้องเริ่มด้วยการแยกแยะปัญหาให้ชัดเจนเสียก่อนว่าคืออะไร วิธีการแก้ปัญหา มีอะไรบ้าง ผู้เขียนเห็นด้วยกับวิธีไหน เหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในตอนท้ายของบทความควรย้ำความคิดเห็นของตนให้เด่นชัดอีกครั้งหนึ่ง

2. บทความประเภทสัมภาษณ์ เป็นบทความแสดงความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ลักษณะของบุคคลที่ผู้เขียนควรเลือกเพื่อสัมภาษณ์ คือเป็นคนเด่น มีชื่อเสียง เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องที่จะเขียน การเลือกสัมภาษณ์บุคคลให้เหมาะสมให้เหมาะสมกับเรื่องราวหรือปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้ได้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น แง่มุมและความรู้ที่ถูกต้องตรงจุดมุ่งหมายและน่าเชื่อถือ

3. บทความประเภทกึ่งชีวประวัติ เป็นบทความที่คล้ายกับบทความประเภทสัมภาษณ์ ต่างกันตรงที่บทความประเภทสัมภาษณ์ต้องการแสดงข้อคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อปัญหาหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่บทความกึ่งชีวประวัติมุ่งแสดงความสำเร็จหรือความดีเด่นในด้านใดด้านหนึ่งของบุคคล หรือความสามารถและคุณสมบัติพิเศษที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จยิ่งใหญ่มากกว่าบุคคลทั่วไป เขามีวิธีการและหลักการในการดำรงชีวิต ตลอดจนการปฏิบัติตนอย่างไร ชีวประวัติเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่นำมาประกอบรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของประวัติ เราอาจได้มาจากการสัมภาษณ์บุคคลผู้นั้นและการสอบถามจากบุคคลแวดล้อม ตลอดจนเอกสารหรือผลงานต่าง ๆ ของบุคคลผู้นั้น เนื้อหาสำคัญจึงมุ่งที่ผลงาน ความสำเร็จในชีวิต วิธีสร้างฐานะ ฯลฯ

4. บทความประเภทคำแนะนำหรือให้ความรู้ เป็นบทความที่มุ่งให้ความรู้แขนงใดแขนงหนึ่ง หรืออธิบายวิธีทำหรือประดิษฐ์สิ่งของหรืออะไรบางอย่าง ในการเขียนควรเลือกเรื่องที่ดึงดูดความสนใจ และผู้อ่านสามารถเข้าใจปฏิบัติตามได้ง่าย เรื่องราวที่จะเขียนมีมากโดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวกับปัจจัยสี่ ตลอดจนการแนะนำการวางตัว มารยาทในสังคม

5. บทความประเภทจูงใจ เป็นบทความที่กระตุ้นให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ผู้เขียนอาจเขียนอย่างตรงไปตรงมา หรือเขียนเชิงอุปมาอุปไมยก็ได้ การเขียนเชิงอุปมาอุปไมยนั้นจะพูดถึงสิ่งอื่น ผูกเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันโดยตลอด ข้อความทั้งเรื่องจะแทนความคิดที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบ เรื่องที่นำมาเขียนอาจเป็นการให้แง่คิดทั่ว ๆ ไป บทความประเภทนี้จะชี้ให้ผู้อ่านมองเห็นปัญหา ให้ข้อแนะนำชี้ถึงคุณและโทษของปัญหา จุดมุ่งหมายสำคัญคือจูงใจให้เห็นคล้อยตามและถึงขั้นปฏิบัติตาม ผู้เขียนบทความประเภทนี้จึงต้องใช้วาทศิลป์เชิงจิตวิทยาประกอบด้วย

6. บทความประเภทท่องเที่ยว เป็นบทความที่เกิดจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในที่ต่าง ๆ แล้วนำประสบการณ์มาเขียนถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน เนื้อเรื่องของบทความประเภทนี้นอกจากกล่าวถึงการเดินทาง ลักษณะภูมิประเทศและความสวยงาม ความน่าประทับใจของสถานที่นั้น ๆ แล้ว ผู้เขียนอาจสอดแทรกเกร็ดความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินทางลงไปด้วย เช่น ข้อผิดพลาดในบางสิ่งบางอย่าง ข้อแนะนำเพื่อความสะดวกสบาย การเตรียมตัวที่รอบคอบ สถานที่ที่ควรระวัง อาหารการกิน ตลอดจนข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่เห็นว่าน่าสนใจแก่ผู้อ่าน เกร็ดความรู้เหล่านี้จะช่วยเสริมเรื่องราวให้น่าอ่านมากขึ้นและอาจมีภาพประกอบเพื่อเพิ่มความน่าสนใจยิ่งขึ้นด้วยก็ได้

7. บทความประเภทอุปมาอุปไมย เป็นการเขียนถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์โดยใช้วิธีเปรียบเทียบหรือสมมติขึ้น มิได้เขียนอย่างตรงไปตรงมา เนื้อหาที่นำมาเป็นข้อมูลอาจเป็นเรื่องของตัวบุคคลชาติบ้านเมืองหรือสังคมก็ได้ การที่ต้องเขียนในรูปของอุปมาอุปไมย ก็เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงที่จะต้องกล่าวถึงบุคคลจริง ๆ ตรง ๆ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นเพราะนำมาจากร่องจริง

8. บทความประเภทวิจารณ์ บทความประเภทนี้ผู้เขียนจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อมูล ลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งที่จะวิจารณ์อย่างถี่ถ้วน แล้วอาศัยหลักการและเหตุผลตลอดจนข้อมูลเพื่อพิจารณาว่าดีหรือไม่ดีหรือควรไม่ควร เหมาะหรือไม่เหมาะสมอย่างไร ในการวิจารณ์จะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์หรือแยกแยะข้อดีข้อเสีย ข้อเด่นข้อด้อยของสิ่งที่จะวิจารณ์อย่างละเอียดรอบด้าน ความเป็นกลางเที่ยงธรรม ผู้เขียนบทความประเภทนี้จึงไม่ใช่เพียงแต่มีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่จะวิจารณ์เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องมีความละเอียดรอบคอบ ช่างสังเกต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสุจริตในการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา กล่าวหา

9. บทความประเภทวิเคราะห์ เป็นบทความที่วิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เช่น การวิเคราะห์ข่าว วิเคราะห์ผลการเลือกตั้ง เป็นต้น บทความประเภทนี้ผู้เขียนต้องมีความรู้พอที่จะโยงเหตุการณ์เบื้องหลังหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างสมเหตุสมผล การเขียนต้องกระชับใช้ภาษาเรียบง่าย เน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง บทความประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องประเมินคุณค่าเสมอไป แต่ควรมีข้อเสนอแนะว่าสิ่งที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่เหตุการณ์อะไรในอนาคตได้บ้างหรืออาจสรุปผลรวบยอดได้อย่างไรบ้าง

10. บทความสารคดี สารคดีเป็นชื่อเรียกบทความที่มีเนื้อหาสาระน่าสนใจเป็นพิเศษ และเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทั้งความรู้ควบคู่ไปกับความเพลิดเพลิน สารคดีมักเป็นบทความที่ยาวเพราะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด สารคดีส่วนมากจึงมักกลายเป็นหนังสือสารคดีไป และผู้ที่เขียนสารคดีได้ดีจะต้องมีประสบการณ์มาก ก่อนเขียนจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริง แล้วจึงรวบรวมมาเขียนให้น่าสนใจ

11. บทความประเภทวิชาการ บทความประเภทนี้เป็นบทความที่มุ่งเสนอความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการความถูกต้อง ความกระชับ ความกะทัดรัด การสรุป และข้อเสนอแนะ และต้องมีบรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง ในตัวบทความอาจต้องมีเชิงอรรถอธิบายข้อความบางตอนเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ แก่ผู้อ่านตามสมควรด้วย

หลักการวิเคราะห์บทความ

ในการวิเคราะห์บทความ ซึ่งก็คือ การแยกแยะส่วนต่าง ๆ ออกดูให้ถี่ถ้วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ องค์ประกอบต่าง ๆ มีดังนี้

1. คำนำหรือบทนำ ทำให้เรารู้วัตถุประสงค์ในการเขียน หรือการพิมพ์หนังสือเรื่องนั้น คำนำหนังสือบางเล่มแนะนำประวัติผู้เขียนหรือประวัติหนังสืออย่างคร่าว ๆ บางเล่มก็เป็นการยกย่องงานเขียนว่าดีเด่น หรือสมควรอ่านในแง่ไหนบ้าง ข้อความที่ปรากฏในคำนำหรือบทนำจะช่วยให้ผู้อ่านพิจารณาและประเมินคุณค่าหนังสือได้อย่างเที่ยงธรรม

2. เนื้อเรื่อง ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีสาระสำคัญอย่างไร

3. ข้อมูล มีรายละเอียดหรือการยกย่องจากเอกสาร สิ่งพิมพ์หรือหนังสือเรื่องใด เล่มใด ใครแต่ง มีหลักฐานเชื่อถือได้แน่นอนเพียงใด

4. จุดมุ่งหมาย ผู้เขียนต้องการให้ความคิดแก่ผู้อ่านว่าผู้เขียนมีแนวความคิดต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างไร มีความขัดแย้งหรือไม่ เสนอวิธีแก้ปัญหา หรือความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร สมเหตุสมผลหรือไม่

5. แนวความคิด ผู้อ่านควรพิจารณาได้ว่า ผู้เขียนมีแนวความคิดอย่างไรต่อสังคม ต่อผู้อ่าน ต่อปัญหาที่นำมากล่าว แนวความคิดนี้จะสะท้อนให้เห็นท่าที ทศนคติและแนวโน้มของผู้เขียนด้วยว่าต้องการอะไร แนวความคิดในงานเขียนชิ้นหนึ่ง ๆ อาจมีได้หลายแนว

6. ปัญหาหรือความขัดแย้ง ผู้อ่านควรแยกให้ได้ว่า บทความหรือสารคดีแต่ละเรื่องนั้น ผู้เขียนได้เสนอปัญหาหรือขัดแย้งหรือไม่ ถ้ามีก็พิจารณาว่าปัญหาชนิดใด เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนเองหรือเป็นปัญหาสังคมภายนอก อันมีผลกระทบกระเทือนต่อผู้อ่านส่วนใหญ่

7. แนวการเขียน ในที่นี้หมายถึง “สไตล์” หรือท่าทีการแสดงออกของนักเขียนแต่ละคนซึ่งทำให้ผู้อ่านทราบท่าทีทัศนคติของผู้เขียนได้ เราสังเกตแนวการเขียนได้จากการใช้สำนวนโวหาร การเสนอภาพพจน์ การแสดงน้ำเสียงและท่าที การใช้สำนวนโวหาร หมายถึง การนำถ้อยคำที่มีความหมายมาเรียงกันเข้า เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกมา นักเขียนแต่ละคนมีแนวการใช้สำนวนโวหารที่แตกต่างกัน บางคนชอบใช้สำนวนภาษาสั้น ๆ กระชับ สื่อความหมายตรงไปตรงมา บางคนใช้สำนวนยาว ๆ มีประโยคเชื่อม มีคำขยาย ส่วนในด้านภาพพจน์นั้นผู้เขียนอาศัยการใช้ถ้อยคำและสำนวนต่าง ๆ สร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน การแสดงท่าทีเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงเป้าหมายของงานเขียนชิ้นหนึ่งได้อย่างชัดเจน และยังสามารถช่วยให้ผู้อ่านประเมินคุณค่างานเขียนชิ้นนั้น ๆ ว่าควรได้รับความเชื่อถือมากน้อยเพียงใด มีจุดให้คัดค้านโต้แย้งอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- วัฒนา แซ่มวงค์. (2556). **การเขียนบทความ**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- สุรางศรี วิเศษ. (2553). **พัฒนาการอ่านและการเขียน**. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุทธิ ชัตติยะ. (2552). **ศาสตร์การเขียน**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อการศึกษา.

12. เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้

ใบความรู้ เรื่องบทความสาระน่ารู้

ความหมายของบทความ

บทความเป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร เขียนขึ้นโดยมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีหลักฐานข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะเชิงวิจารณ์หรือเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เรื่องที่เขียนจะต้องเป็นเรื่องที่คนกำลังสนใจทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาจเขียนเป็นเชิงวิเคราะห์ปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ โดยมีการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาและทางออกหรือทางแก้ปัญหานั้นด้วย มักเน้นการแสดงทรรศนะและข้อวินิจฉัยของผู้เขียน ใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย ชวนอ่าน

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. เป็นเรื่องที่คุณผู้อ่านส่วนมากกำลังสนใจ เป็นเรื่องที่มีจุดเด่นและมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อความรู้สึคนึกคิดของคน
2. เป็นเรื่องที่มีแก่นสาร เป็นเรื่องจริง มีสาระ มีหลักฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แสดงความคิดเห็นที่เป็นเหตุเป็นผล
3. เรื่องที่นำมาเขียนเป็นบทความอาจเป็นเรื่องราวตอนใดตอนหนึ่งก็ได้ หมายความว่าความรู้และความคิดที่เสนอเป็นบทความอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งในเนื้อหาทั้งหมด บทความอาจเสนอประเด็นปัญหาในแง่หนึ่งแง่ใดโดยเฉพาะ หรืออาจหยิบยกตอนใด ส่วนใดมาเสนอก็ได้
4. ต้องมีข้อทรรศนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย
5. มีวิธีเขียนให้น่าอ่าน โดยการใช้กลวิธีการเสนอเรื่องที่เร้าความสนใจ อ่านแล้วท้าทายความคิด และสนุกเพลิดเพลินจากความคิดในเชิงถกเถียงโต้แย้งนั้น

ประเภทของบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น
2. บทความประเภทสัมภาษณ์
3. บทความประเภทกึ่งชีวประวัติ
4. บทความประเภทคำแนะนำหรือให้ความรู้
5. บทความประเภทจูงใจ

6. บทความประเภทท่องเที่ยว
7. บทความประเภทอุปมาอุปไมย
8. บทความประเภทวิจารณ์
9. บทความประเภทวิเคราะห์
10. บทความสารคดี
11. บทความประเภทวิชาการ

หลักการวิเคราะห์บทความ

ในการวิเคราะห์บทความ ซึ่งก็คือ การแยกแยะส่วนต่าง ๆ ออกดูให้ถี่ถ้วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ องค์ประกอบต่าง ๆ มีดังนี้

1. คำนำหรือบทนำ ทำให้เรารู้วัตถุประสงค์ในการเขียน หรือการพิมพ์หนังสือเรื่องนั้น คำนำหนังสือบางเล่มแนะนำประวัติผู้เขียนหรือประวัติหนังสืออย่างคร่าว ๆ
2. เนื้อเรื่อง ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีสาระสำคัญอย่างไร
3. ข้อมูล มีรายละเอียดหรือการยกย่องจากเอกสาร สิ่งพิมพ์หรือหนังสือเรื่องใด เล่มใด ใครแต่ง มีหลักฐานเชื่อถือได้แน่นอนเพียงใด
4. จุดมุ่งหมาย ผู้เขียนต้องการให้ความคิดแก่ผู้อ่านว่าผู้เขียนมีแนวความคิดต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างไร
5. แนวความคิด ผู้อ่านควรพิจารณาได้ว่า ผู้เขียนมีแนวความคิดอย่างไรต่อสังคมต่อผู้อ่าน ต่อปัญหาที่นำมากล่าว แนวความคิดนี้จะสะท้อนให้เห็นท่าที ทศนคติและแนวโน้มของผู้เขียน
6. ปัญหาหรือความขัดแย้ง ผู้อ่านควรแยกให้ได้ว่า บทความหรือสารคดีแต่ละเรื่องนั้น ผู้เขียนได้เสนอปัญหาหรือขัดแย้งหรือไม่
7. แนวการเขียน ในที่นี้หมายถึง “สไตล์” หรือท่าทีการแสดงออกของนักเขียนแต่ละคนซึ่งทำให้ผู้อ่านทราบท่าทีทัศนคติของผู้เขียนได้

บทความเรื่องเสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย

วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของคนไทยที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ล้วนมีรากเหง้าความเชื่อมาจากศาสนา ซึ่งมุ่งเน้นคุณค่าด้านจิตใจ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อันดีงามทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรงหรือไม่ก็ตาม เช่น เทศกาล สงกรานต์ หรือ ลอยกระทง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความเชื่อด้านจิตใจ ถึงแม้จะเป็นนามธรรม แต่ก็สามารถถ่ายทอดความรู้สึกและคุณค่าออกมาให้ชาวโลกได้รับรู้ได้สัมผัส และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือพิธีกรรมอันประณีต งดงามและละเอียดอ่อน อันเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะและโดดเด่นของความเป็นไทย ผู้ที่ได้พบเห็นหรือได้สัมผัสสามารถรับรู้ได้ถึงความวิจิตร ตระการตาทั้งสง่างามและอ่อนโยน บันดาลให้เกิดสุนทรียรส อิ่มเอมใจและตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ ได้สัมผัสเหล่านั้นไม่รู้ลืม

บทความนี้ขอนำเสนอศิลปะประดิษฐ์ชั้นสูงของไทย ที่ถ่ายทอดให้เห็นถึงความละเอียด อ่อนช้อย แต่สง่างาม นับตั้งแต่กระบวนการทำ จนปรากฏเป็นชิ้นงานที่สมบูรณ์ ซึ่งต้องอาศัย ประสบการณ์และทักษะชั้นสูงในการประดิษฐ์ คนไทยเรียกผลงานนี้ว่า “บายศรี”

บายศรี คือ เครื่องใช้ที่จัดตกแต่งอย่างสวยงาม ใช้ประกอบในพิธีมงคลต่าง ๆ ของคนไทย ประวัติความเป็นมาของบายศรีนั้น ไม่มีผู้ใดทราบแน่นอน ปรากฏเพียงว่าไทยได้รับอิทธิพลมาจาก พราหมณ์ ซึ่งเชื่อว่าบายศรีเป็นที่สถิตของเทพเจ้าและเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นสิริมงคลช่วย เสริมสร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจ ดังนั้นบายศรีใช้เฉพาะในงานมงคลเท่านั้น และนิยมใช้ตั้งแต่ พระราชพิธีที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ชั้นสูง ตลอดจนถึงประชาชน

บายศรีมีหลายชนิดและมีขนาดต่าง ๆ กัน แต่ลักษณะพื้นฐานที่เหมือนกัน คือมีรูปทรงกรวย บายศรีบางชนิดจะทำเป็นชั้น ๆ นิยมเลขคี่ เช่น 3 ชั้น 7 ชั้น 9 ชั้น จำนวนชั้นที่มีมากจะเป็น เครื่องหมายบอกถึงฐานะ ตำแหน่ง และยศศักดิ์ สูงสุดคือ 9 ชั้น

การทำบายศรีนั้น นิยมใช้ใบตองตานีสอด เนื่องจากใบตองตานีมีความเหนียวไม่ค่อยแตก ไม่เหนียวง่ายเหมือนใบตองชนิดอื่น สามารถเก็บรักษาไว้ได้นานวันกว่า ทั้งนี้มาพบหรือมีวนให้มี รูปแบบมงคล เช่น ดอกกรัก ดอกบานไม่รู้โรย ดอกดาวเรือง ดอกขจร นอกจากนี้ ก็ยังมีอาหารคาว หวานต่าง ๆ วางตามชั้นแต่ละชั้นของบายศรี โดยเลือกชนิดที่เป็นมงคล เช่น มะพร้าวอ่อน ไข่ต้ม ข้าวสุก กลัวย่นน้ำว่า แดงกวา ฝอยทอง ขนมชั้น ขนมถ้วยฟู เป็นต้น

ถ้าแบ่งบายศรีตามฐานะของผู้ใช้แล้ว ก็จะมีบายศรี 2 ชนิด คือ บายศรีของหลวงและบายศรีที่ใช้ในพิธีของราษฎรในโอกาสต่าง ๆ กัน

บายศรีของหลวง เป็นบายศรีที่ใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ตามโบราณราชประเพณี หรือในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น พระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระพุทธมหาราช พระราชพิธีสมโภชศาลหลักเมือง พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราชพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร เป็นต้น โดยมีพราหมณ์เป็นผู้ทำพิธี

บายศรีที่ใช้ในพิธีของราษฎร ในโอกาสต่าง ๆ กัน ได้แก่ พิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ระดับเทพพรหม เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

พิธีไหว้ครู โดยเฉพาะด้านนาฏศิลป์และศิลปะแขนงต่าง ๆ โดยปกติจะจัดให้มีพิธีบูชาครูเป็นประจำทุกปี คำว่า “ครู” ในความหมายนี้ มีความหมายที่กว้างขวางและครอบคลุมไปทั่ว เช่น พระบรมศาสดา บิดามารดา พระอุปฌาย์ ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้จนสามารถไปประกอบอาชีพได้ ทำวามหาพรหม พระอิศวร พระนารายณ์ พระอินทร์ พระขันธกุมาร พระพิฆเนศ พระประคนธรรพ พระปัญจะสังขร พ่อแก่ พระพิราพ พระวิศกรรม ฯลฯ

พิธีทำขวัญ หรือ พิธีสู่ขวัญ พิธีนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่า “ขวัญ” คือสิ่งที่อยู่ในตัวคนทุกคน โดยขวัญจะทำหน้าที่แทนจิตใจ เมื่อใดก็ตามที่บุคคลเกิดภาวะไม่ปกติ เช่น เจ็บป่วย ได้รับอุบัติเหตุ ตกใจ เสียใจ กลัว ขวัญจะหนีหายไป จึงต้องทำพิธีเชิญขวัญให้กลับมาอยู่ที่ตัว เพื่อให้ชีวิตเป็นปกติสุข นอกจากนี้ยังนิยมสู่ขวัญในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่งด้วย เช่น พิธีโกนจุก ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงภาวะจากเด็กเข้าสู่วัยรุ่น พิธีทำขวัญนาค คือการเปลี่ยนภาวะจากฆราวาสสู่เพศบรรพชิต พิธีสู่ขวัญบ่าวสาว คือการเปลี่ยนภาวะจากคนโสดเป็นผู้ครองเรือน เป็นต้น โดยมีหมอทำขวัญเป็นผู้ทำพิธี

ปัจจุบันบายศรีสู่ขวัญยังนิยมปฏิบัติในโอกาสต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การเลี้ยงต้อนรับอาคันตุกะ การรับน้องใหม่ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ พิธีสู่ขวัญก็ยังนำไปใช้กับสัตว์ พืช และสิ่งของที่สำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดำเนินชีวิตของมนุษย์ด้วย เช่น การทำขวัญช้าง ภายหลังจากคล้องช้างมาจากป่าแล้ว เพื่อให้ช้างเกิดความคุ้นเคยและเชื่องขึ้นสามารถนำไปใช้งานได้ดี การทำขวัญข้าวเพื่อแสดงความกตัญญูต่อข้าว ซึ่งเป็นพืชหลักที่เลี้ยงชีวิตคนไทย การทำขวัญเรือ ขวัญเรือ ขวัญเกวียน เป็นต้น ด้วยความเชื่อในลักษณะเดียวกัน

ความนิยมในการใช้บายศรีประกอบในพิธีมงคลต่าง ๆ ของชาวไทยยังคงมีอยู่ให้เห็นทั่วไปในปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน ซึ่งรูปแบบบายศรีทั้งสามภาคนั้น จะไม่แตกต่างกันมากนัก สิ่งที่ต่างกัน คือ การตกแต่งประดับประดาให้วิจิตรตระการตาด้วยเครื่องประกอบต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานะ ตำแหน่ง ของเจ้าภาพ และโอกาสในการใช้เท่านั้น

บายศรีเป็นศิลปะประดิษฐ์ชั้นสูง และเป็นงานประณีตที่สะท้อนให้เห็นถึงจินตนาการอันงดงาม ละเอียด และอ่อนโยน ที่มาจากจิตวิญญาณของความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี เป็นผลงานที่คนไทยทั้งชาติรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่สามารถแสดงให้ชาวโลกได้ประจักษ์ในความสามารถด้านหัตถศิลป์ อันเกิดจากภูมิปัญญาที่หลักแหลม ซึ่งบรรพบุรุษได้มอบให้เป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน
ที่มา: ภารดี สุขเกษม. (2548). “เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์หลังประเพณีไทย.” สยามรัฐ

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบบันทึกการอ่าน SQ5R
 การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
 บทความ เรื่อง “เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย”

Q (Question) การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

คำถาม 1.....

.....

คำถาม 2.....

.....

คำถาม 3.....

.....

คำถาม 4.....

.....

คำถาม 5.....

.....

คำถาม 6.....

.....

คำถาม 7.....

.....

คำถาม 8.....

.....

คำถาม 9.....

.....

คำถาม 10.....

.....

R₁ (Read) การอ่านข้อความซ้ำอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้

คำตอบ 1.....

.....

คำตอบ 2.....

.....

คำตอบ 3.....

.....

คำตอบ 4.....

.....

คำตอบ 5.....

.....

คำตอบ 6.....

.....

คำตอบ 7.....

.....

คำตอบ 8.....

.....

คำตอบ 9.....

.....

คำตอบ 10.....

.....

⇒ R₂ (Record) จดบันทึกข้อมูลส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ

คำศัพท์สำคัญ

.....

.....

.....

⇒ R₃ (Recite) สรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง

.....

.....

.....

.....

⇒ R₅ (Reflect) วิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านและแสดงความคิดเห็น

นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อบทความ ในหัวข้อ “นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อความเชื่อของคนไทยที่มีการใช้บายศรี ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ”

.....

.....

.....

นักเรียนประเมินค่าจากสิ่งที่ได้อ่านจากบทความหัวข้อ “บายศรีศิลปะประดิษฐ์ชั้นสูงควรได้รับการอนุรักษ์ไปสู่อนุชนรุ่นหลังหรือไม่อย่างไร”

.....

.....

.....

แบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
เรื่อง “เสน่ห์แห่งบายศรี มนต์ขลังประเพณีไทย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือสาระสำคัญของบทความนี้ (ความเข้าใจ)
 - ก. การนำเสนอด้วยการบอกขั้นตอนการทำบายศรี
 - ข. การนำเสนอวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของคนไทย
 - ค. การนำเสนอความนิยมของบายศรีที่ใช้ในงานมงคล
 - ง. การนำเสนอเรื่องบายศรีซึ่งเป็นศิลปะประดิษฐ์ชั้นสูงของไทย

2. นักเรียนจะนำแนวคิดของบทความนี้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างไร (นำไปใช้)
 - ก. นำไปสร้างรายได้เพื่อหาเลี้ยงครอบครัว
 - ข. จัดทำวีดิทัศน์เผยแพร่ให้เฉพาะบุคคลที่สนใจ
 - ค. ทำธุรกิจระดับครัวเรือนแล้วส่งขายตามต่างประเทศ
 - ง. เป็นวิทยากรถ่ายทอดขั้นตอนการทำบายศรีให้คนรุ่นหลังทราบเพื่อให้ออกมาช่วยกันอนุรักษ์งานหัตถศิลป์

3. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเขียนบทความ (วิเคราะห์)
 - ก. ต้องการให้ความรู้เรื่องการทำบายศรี
 - ข. ต้องการสะท้อนความเชื่อสำคัญของคนไทย
 - ค. ต้องการสะท้อนถึงความนิยมในการทำบายศรี
 - ง. ต้องการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อและพิธีกรรมของไทย

4. ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อบทความที่ได้เขียน (วิเคราะห์)

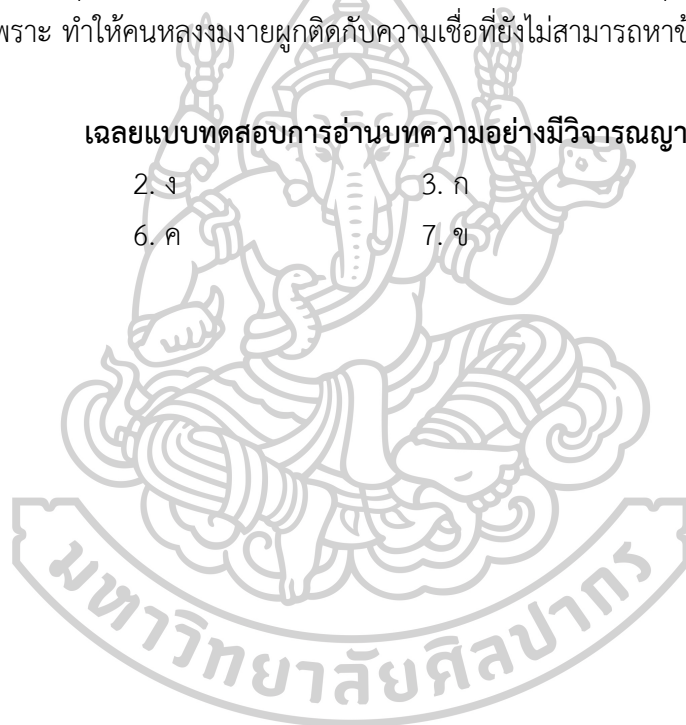
ก. พอใจ	ข. ภูมิใจ	ค. เสียหาย	ง. ยกย่องสรรเสริญ
---------	-----------	------------	-------------------

5. ข้อใดคือข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง (วิเคราะห์)
 - ก. วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของไทยสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาให้ชาวโลกได้สัมผัส
 - ข. ผู้ที่ได้สัมผัสวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมบันดาลให้เกิดสุนทรียรส อิ่มเอมใจในสิ่งที่สัมผัสรู้สึก
 - ค. บายศรีของหลวง เป็นบายศรีที่ใช้ในพระราชพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ตามโบราณราชประเพณี
 - ง. บายศรีเป็นที่สถิตของเทพเจ้าและเป็นเครื่องหมายแห่งสิริมงคลช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจ ดังนั้นบายศรีจึงใช้เฉพาะในงานมงคลเท่านั้น

6. ข้อใดคือข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น (วิเคราะห์)
- วัฒนธรรมและประเพณีล้วนมีรากเหง้ามาจากศาสนา
 - บายศรีเป็นเครื่องใช้ประกอบในพิธีมงคลต่าง ๆ ของคนไทย
 - ผู้ที่ได้พบเห็นหรือสัมผัสบายศรีทำให้ตระหนักในคุณค่าของสิ่งเหล่านี้โดยไม่รู้สึก
 - การทำบายศรีนั้นนิยมใช้ใบตองตานีสอด เนื่องจากใบตองตานีมีความเหนียวไม่ค่อยแตก
7. นักเรียนคิดว่า “บายศรี” ควรได้รับการอนุรักษ์ไว้หรือไม่ (ประเมินค่า)
- ควร เพราะ สะท้อนความเชื่อด้านจิตใจ
 - ควร เพราะ บายศรีเป็นหัตถศิลป์ล้ำค่าที่อยู่คู่คนไทยมาช้านาน
 - ไม่ควร เพราะ ยุคสมัยเปลี่ยนไปควรหาสิ่งอื่นมาทดแทนเพื่อให้ทันต่อยุคสมัย
 - ไม่ควร เพราะ ทำให้คนหลงมงายผูกติดกับความเชื่อที่ยังไม่สามารถหาข้อพิสูจน์ได้

เฉลยแบบทดสอบการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

1. ง	2. ง	3. ก	4. ข
5. ค	6. ค	7. ข	

13. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

แนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนา

.....
.....
.....

ผู้สอน.....
(.....)

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน
เป็นข้อสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อและสลับตัวเลือก

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) หน้าคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

โรคอ้วน

"โรคอ้วน" ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยรวมถึงเด็กไทย จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขในช่วงปี 2551-2556 พบว่าจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนที่เป็นโรคอ้วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.8 เป็น ร้อยละ 7.9

นายธานี เวียนิสกี MD. แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านกุมารเวชศาสตร์และโภชนาการ เผยว่า สิ่งบ่งชี้ถึงปัญหาที่นำวิตกกังวลในอนาคต บางทีอาจเป็นเพราะปัญหาการขาดสารอาหารที่ยังพบเห็นได้ทั่วไป และน่าจะยังมีอยู่ในแถบชนบท เด็กที่เป็นโรคอ้วนยังมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดมากขึ้น ด้วยปัจจัยเสี่ยง อาทิ ปริมาณคอเลสเตอรอลสูงหรือความดันโลหิต อีกทั้งภาวะเบาหวานแฝง (prediabetes) โดยมีระดับน้ำตาลในเลือดที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคเบาหวานได้สูง

การต่อสู้กับโรคอ้วนไม่ได้จบลงด้วยการมีโภชนาการที่ดีเท่านั้น การมีไลฟ์สไตล์ที่กระฉับกระเฉงก็สำคัญเช่นกัน องค์การอนามัยโลกได้แนะนำให้เด็กอายุ 5-17 ปี ออกกำลังกายชนิดที่ออกแรงปานกลางถึงมากอย่างน้อย 60 นาทีเป็นประจำทุกวันเพื่อเพิ่มสมรรถภาพร่างกายและเสริมสุขภาพที่ดี อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการป้องกันโรคอ้วน คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุตรหลาน

ที่มา: ดัดแปลงจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, โรคอ้วน, เข้าถึงเมื่อวันที่

12 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก www.thaihealth.or.th.

1. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเขียนบทความ
 - ก. ต้องการให้คนตระหนักเกี่ยวกับอันตรายของโรคอ้วน
 - ข. ต้องการให้ทราบอัตราการเพิ่มของคนเป็นโรคอ้วนที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน
 - ค. ต้องการให้คนหันมาดูแลสุขภาพ ทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
 - ง. ต้องการให้คนปรับพฤติกรรมการทานอาหารและหันมาออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
2. ใครปฏิบัติได้ตรงตามบทความข้างต้น
 - ก. นลินีทานผักและผลไม้ทดแทนการทานข้าวในแต่ละวัน
 - ข. ทัดชาซื้ออาหารเสริมมาทานเพื่อเสริมภูมิคุ้มกันของโรค
 - ค. ทินมณีหันมาออกกำลังกายสัปดาห์ละ 3 ครั้ง และทานเนื้อสัตว์ให้น้อยลง

ง. วนิชารับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ และดื่มน้ำตามมาก ๆ เพื่อให้ร่างกายเผาผลาญแคลอรี

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3-5

ภัยจากน้ำมันทอดซ้ำ

ด้วยยุคที่สังคมและวิถีชีวิตตกเป็นทาสของเวลาและความเร่งรีบ ทำให้คนต้องพึ่งพาอาหารปรุงสำเร็จนอกบ้านเพราะสะดวกรวดเร็วกว่า โดยเฉพาะอาหารประเภททอดน้ำมันที่เข้าคู่กันดีมือเช้า อย่างเช่น ปาท่องโก๋-น้ำเต้าหู้ ข้าวเหนียวหมูทอด เป็นต้น อาหารทอดเหล่านี้ไอร์ดีอร่อย น่าทานกว่าการปรุงเอง แต่ส่วนใหญ่ก็มีพิษภัยแอบแฝงจากการใช้น้ำมันที่ทอดซ้ำแล้วซ้ำอีก ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณใส่ใจสุขภาพต้องรู้เท่าทันเพื่อป้องกันเอาไว้

ช่อลัดดา เทียงพุท นักวิจัยจากสถาบัน คันคว่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำมันทอดอาหารว่า อาหารแต่ละชนิดทอดในอุณหภูมิที่เหมาะสมแตกต่างกัน หลายชนิดต้องทอดให้น้ำมันท่วมทั้งชิ้นอาหาร ซึ่งในอดีตนักวิชาการสนับสนุนให้ใช้น้ำมันพืชที่มีกรดไขมันไม่อิ่มตัวสูง น้ำมันประกอบอาหารยังมีกรดไขมันไม่อิ่มตัวสูงมาก ยิ่งไวต่อการทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศและเกิดอนุมูลอิสระทำลายสุขภาพได้ อีกทั้งไขมันทรานส์ที่เกิดขึ้นยังเพิ่มความเสี่ยงของโรคหัวใจขาดเลือดอีกด้วย

สำหรับน้ำมันทอดซ้ำ ซึ่งเป็นน้ำมันที่ผ่านความร้อนสูงนำกลับมาใช้ซ้ำหลายครั้งจนเสื่อมสภาพ เป็นเรื่องที่ต้องระวัง เพราะเป็นน้ำมันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและเคมี ซึ่งเกิดจากความชื้นที่อยู่ในอาหาร โดยสารประกอบบางตัวถ้าสะสมในร่างกายอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้

ที่มา: ดัดแปลงจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ภัยจากน้ำมันทอดซ้ำ, เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก www.thaihealth.or.th.

3. “น้ำมันประกอบอาหารยังมีกรดไขมันไม่อิ่มตัวสูงมาก ยิ่งไวต่อการทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศและเกิดอนุมูลอิสระทำลายสุขภาพ” ข้อความที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. ตัวทำลายภูมิคุ้มกันทำให้เกิดความเสื่อมถอย
 - ข. สารพิษที่เข้าไปทำลายเนื้อเยื่อภายในร่างกาย
 - ค. สารพิษที่ทำให้เซลล์กลายเป็นเซลล์มะเร็ง
 - ง. ตัวทำลายที่เข้าไปเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมภายในเซลล์ของมนุษย์
4. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น
 - ก. ไขมันทรานส์เพิ่มความเสี่ยงของโรคหัวใจขาดเลือด
 - ข. อาหารแต่ละชนิดทอดในอุณหภูมิที่เหมาะสมแตกต่างกัน
 - ค. ในอดีตนักวิชาการสนับสนุนให้ใช้น้ำมันพืชที่มีกรดไขมันไม่อิ่มตัวสูง

- ง. ปาท่องโก๋ – น้ำเต้าหู้ อาหารทอดเหล่านี้เอร็ดอร่อยน่าทานกว่าการปรุงเอง
5. เมื่อนักเรียนอ่านบทความนี้แล้ว บุคคลใดนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ก. กิตติพลทำอาหารประเภทหนึ่ง-ต้ม และหลีกเลี่ยงอาหารทอดทุกประเภท
- ข. จิรัชย์นำน้ำมันที่ได้จากการทอดไปกรองให้สะอาดแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
- ค. วสุพลติดป้ายรณรงค์ให้คนหันมาทานอาหารประเภทต้มแทนการทอดด้วยน้ำมัน
- ง. จิรายุทธเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการประกอบอาหารที่ทำให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6-7

กล้วย กล้วย

กล้วย (Banana) ผลไม้เพื่อสุขภาพ นับตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน กล้วยน้ำว้า (Klui Namwa) เป็นกล้วยสายพันธุ์หนึ่งที่ถูกพัฒนามาจากลูกผสมระหว่างกล้วยปากกับกล้วยตานี แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ตามสีของเนื้อ คือ น้ำว้าแดง น้ำว้าขาว และน้ำว้าเหลือง นิยมรับประทานกล้วยน้ำว้าทั้งผลสด ต้ม ปิ้ง และรับประทานผลสุก สรรพคุณต่าง ๆ ของกล้วยน้ำว้าที่มีรายงานในบทความวิจัย อาทิ ธาตุเหล็กในปริมาณสูงช่วยสร้างเม็ดเลือดแดง ป้องกันโรคโลหิตจาง มีแคลเซียม ฟอสฟอรัส และวิตามินซีช่วยบำรุงกระดูก ฟัน และเหงือกให้แข็งแรง อีกทั้งช่วยให้ระบบขับถ่ายคล่องขึ้น

สุดท้าย ขอกล่าวชื่นชมในผลไม้ชนิดนี้ว่า กล้วยน้ำว้า สามารถปลูกง่าย โตเร็ว เลี้ยงดูง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า "ง่ายยิ่งกว่าปอกกล้วยเข้าปาก" (A piece of cake)

ที่มา: ดัดแปลงจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, กล้วย กล้วย, เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก www.thaihealth.or.th.

6. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของบทความนี้
- ก. สายพันธุ์ของกล้วย
- ข. คุณประโยชน์ของกล้วยน้ำว้า
- ค. การปลูกกล้วยน้ำว้าในพื้นที่เพาะปลูก
- ง. การขยายพันธุ์ของกล้วยด้วยวิธีการต่าง ๆ
7. ผู้เขียนแสดงความรู้สึกอย่างไรต่อบทความนี้
- ก. ชื่นชม
- ข. ยกย่อง
- ค. ปลูกใจ
- ง. แนะนำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8-9

กินข้าวแล้วอ้วนจริงหรือ

เมื่อต้องลดความอ้วน อาหารอย่างแรก ๆ ที่จะถูกตัดออกจากโต๊ะอาหารมักจะเป็นเมนูขนมปัง เนย นม และข้าว ไปในทันที ซึ่งอาจเป็นความคิดที่ผิดและพร้อมทำลายสุขภาพเราให้แย่ลงได้ นางโสพรรณ มานะธัญญา นายกสมาคมผู้ประกอบการข้าวถุงไทย ร่วมกันจัดแคมเปญใหญ่รณรงค์ให้คนไทยมีความรู้เรื่องโภชนาการเกี่ยวกับการบริโภคข้าวที่ถูกต้องด้วยโครงการประกวดคลิปสั้น 30 วินาที ในหัวข้อ "อ้วนไม่อ้วนไม่เกี่ยวกับข้าว" การกินข้าวไม่ได้ทำให้อ้วนอย่างที่คิดแต่สาเหตุที่ทำให้อ้วนนั้นเป็นเพราะว่ามีการใช้พลังงานน้อยกว่าสิ่งที่กินเข้าไปในแต่ละวัน เมื่อไม่กินข้าวเลยร่างกายจะขาดสารอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต การเผาผลาญช้าลง ขาดพลังงานจนอ่อนเพลีย วิงเวียนศีรษะ หน้ามืด เพราะฉะนั้นโครงการนี้จึงต้องการสร้างกระแสสร้างการรับรู้ข้อเท็จจริงและการเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยเรื่องการรับประทานข้าวและชวนให้คนไทยหันมากินข้าวมากขึ้น

ที่มา: ดัดแปลงจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, กินข้าวแล้วอ้วนจริงหรือ, เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก www.thaihealth.or.th.

8. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของบทความนี้

- ก. คุณประโยชน์ของการทานข้าว
- ข. สารอาหารในข้าวที่มีประโยชน์
- ค. การทานอาหารชนิดอื่นทดแทนข้าว
- ง. อันตรายของการไม่รับประทานข้าว

9. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. การกินข้าวไม่ได้ทำให้อ้วนอย่างที่คิด
- ข. ขนมปัง เนย นม และข้าวมักถูกตัดออกจากโต๊ะอาหารเสมอ
- ค. คนที่ไม่กินข้าวร่างกายจะขาดสารอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต
- ง. การตัดขนมปัง เนย นม และข้าว ออกจากโต๊ะอาหารอาจเป็นความคิดที่ผิดและพร้อมทำลายสุขภาพให้แย่ลงได้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10-14

ส้มโอหวาน

ส้มโอนครชัยศรีเป็นส้มโอที่ขึ้นชื่อลือชามากกว่าเป็นส้มโอพันธุ์ดี รสหวานอร่อย สวนที่บ้านยายมีต้นส้มโออยู่เหมือนกัน เป็นต้นส้มเก่าแก่ ต้นใหญ่มาก ถึงหน้าส้มโอคราวใดเมื่อไปเยี่ยมยายจะได้ส้มโอขนกลับบ้านไปหลายลูก นอกจากลูกแล้ว เปลือกส้มโอก็สามารถรับประทานได้ โดยนำเปลือกส้มโอไปเชื่อม รสชาติหวานมากที่เรียกกันว่า “หวานแสบไส้” และเปลือกส้มโอเชื่อมที่ถูกต้องจะต้องมีกลิ่นนมแมว หรือกลิ่นดอกนมแมว หลายคนอาจไม่ชอบกลิ่นนี้ ประการที่สองหากป่าไม่ทำเปลือกส้มโอไปเชื่อม ป่าจะเอาเปลือกส้มโอมาทำเป็นตัวกบให้หลานเล่น วิธีการทำกบก็คือ เอาเปลือกส้มโอที่แยกออกจากเนื้อนั้นมาตัดแยกกลับทั้งสองออกจากกัน กลีบหนึ่งทำกบได้ตัวหนึ่ง ใช้มีดบางหรือมีดกว้านกรีดเป็นแนวหลายแนวที่ไม่ขาดออกจากกันเป็นรอยหัว ขา และตัวของกบ เนื้อส้มโอป่าสอนให้หลานแกะออกเป็นกลีบ ๆ โดยไม่ให้เนื้อส้มแตกออก แกะแล้ววางเรียงใส่จานอย่างสวยงาม ยกไปให้ยายเสียดก่อนหนึ่งจาน หลังจากนั้นหลานก็แกะไปกินไป เมื่อเป็นเด็กได้กินส้มโอมากจริง ได้กินอยู่บ่อย ๆ จนไม่เห็นว่าจะจะเป็นผลไม้แปลกหรือผลไม้หายาก กลับไปเห็นว่าผลไม้บางอย่างเป็นของแปลกหายาก ด้วยไม่ค่อยมีโอกาสได้กิน อย่างเช่น แอปเปิ้ลหรือสาลี่ซึ่งเป็นผลไม้ของนอกมาคิดดูในภายหลังรู้สึกที่ส้มโอของเราที่เคยกินนั้นอร่อยกว่าผลไม้เมืองนอกมากมายนัก ไม่น่าจะไปตื่นเต็นกับผลไม้เมืองนอกเลย ส้มโอนครชัยศรีมีหลายพันธุ์ อย่างเช่น ชาวทองดี ชาวพวง ฯลฯ พวกพันธุ์ขาวทั้งหลายเนื้อจะเป็นขาวใส พันธุ์ที่เนื้อออกเป็นสีชมพูก็มี เปลือกด้านในก็ออกเป็นสีชมพูอมส้ม เมื่อเป็นผู้ใหญ่มาแล้วเคยขอป่าให้ส่งส้มโอให้ด้วยจะเอาไปฝากมิตรสหายที่อยู่ต่างจังหวัด ป่าบ่น ๆ ว่าเดี๋ยวนี้ส้มโอดี ๆ หายากเสียแล้ว เพราะต้นส้มโอตายหมดจะด้วยปีนั้นน้ำเค็มขึ้นท่วมมากหรือโรคระบาดก็ไม่ทราบแน่ แต่ป่าก็หาซื้อส้มโอนครชัยศรีมาให้ได้สักยี่สิบใบ เอาไปฝากเพื่อน ๆ ที่ต่างจังหวัดและบอกว่า “นี่คือส้มโอนครชัยศรีแท้ ๆ กินซะ” แม้รูปลักษณ์ภายนอกจะดูไม่ต่างไปจากส้มโอของที่อื่น ๆ แต่เมื่อปอกเปลือกให้เพื่อนกินแล้ว แม้จนทุกวันนี้เพื่อนเหล่านี้ยังทวงถามอยู่เสมอว่าเมื่อใดจะเอาส้มโอมามาให้กินอีก อร่อยเหลือเกิน

ทุกวันนี้แม้จะมีส้มโอพันธุ์ดีจากที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยโด่งดังในสื่อต่าง ๆ แชนจ์หน้าชื่อเสียงที่มีมาแต่โบราณของส้มโอนครชัยศรี แต่เมื่อได้ชิมส้มโอเหล่านั้นเข้า ในใจตัดสินใจได้ทันทีว่ายังห่างชั้นกันนัก ป่าพูดว่าดินที่นครชัยศรีนี้ดีกว่าที่อื่น ปลูกผลไม้อะไรก็อร่อยทั้งนั้น

ส้มโอนครชัยศรีแท้ไม่เคยที่จะนำไปทำส้มโอเหมือนทำส้มตำมะละกอ หรือเอาไปจิ้มน้ำปลาหวานให้เสียดรส เสียดเกรด เพราะส้มโอนครชัยศรีไม่เปรี้ยว ไม่จืด และไม่ขม พวกพันธุ์ขาวทั้งหลายรสหวานมาก พวกสีชมพูบางที่มีรสหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย แต่ก็อร่อย เหมาะจะกินเปล่า ๆ มากกว่าไปจิ้มกับเครื่องจิ้มใด ๆ ปัจจุบันหากแวะจอดรถเข้าไปซื้อส้มโอที่วางขายอยู่ตามร้านหรือแผงริมถนนที่ผ่านอำเภอนครชัยศรี อาจได้พบส้มโอนครชัยศรีแท้ ๆ วางขายอยู่ แต่คงบอกไม่ได้หากมีส้มโอจากที่อื่นปลอมเป็นส้มโอนครชัยศรีวางปะปนอยู่ด้วยจนกว่าจะได้ลิ้มรส มาคิดดูอีกทีสำหรับคนที่ไม่เคยได้กินส้มโอนครชัยศรีแท้ ๆ จะรู้ได้อย่างไรว่าส้มที่กินเข้าไปนั้นของแท้หรือของปลอม

ที่มา: ดัดแปลงจาก นริทธิ์ สีตะสุวรรณ. (2545). ส้มโอหวาน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิชฌเนศ

พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

10. ผู้เขียนมีทัศนะอย่างไรต่อผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศ
- ผู้เขียนคิดว่าคนสมัยนี้มักนิยมผลไม้ต่างประเทศเพราะทำให้ดูดีมีรสนิยม
 - ผู้เขียนคิดว่าคนสมัยนี้ชื่นชอบผลไม้ภายในประเทศพอ ๆ กับผลไม้ต่างประเทศ
 - ผู้เขียนคิดว่าคนสมัยนี้มักตื่นตาตื่นใจกับผลไม้นำเข้าจนหลงลืมผลไม้ที่มีอยู่ในประเทศ
 - ผู้เขียนคิดว่าคนสมัยนี้ต้องการแสวงหาผลไม้จากต่างประเทศตามค่านิยมของคนในสังคม
11. ข้อใดแสดงว่านักเรียนนำข้อคิดจากเรื่องทีอ่านไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
- สมัครเป็นตัวแทนขายสินค้าประจำชุมชน
 - อุดหนุนสินค้าของชาวบ้านปริมาณมากเพื่อบริจาคให้ผู้ยากไร้
 - ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนหันมาใช้สินค้าของไทย
 - จัดหาผู้ซื้อโดยออกประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านเพื่อส่งเสริมการขาย
12. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเขียนสารคดีเรื่อง “ส้มโอหวาน”
- ต้องการถ่ายทอดชีวิตในวัยเด็กที่อบอุ่น
 - ต้องการให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของผลไม้ไทย
 - ต้องการให้ผู้อ่านทราบว่านครชัยศรีมีส้มโอเป็นผลไม้ขึ้นชื่อ
 - ต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรัก และความผูกพันในท้องถิ่นตน
13. จากสารคดีข้างต้นที่นักเรียนได้อ่านไม่ได้กล่าวถึงเรื่องใด
- ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นบ้านเกิด
 - ความรักและความอบอุ่นในวัยเด็ก
 - ความเอื้อเฟื้อและความมีน้ำใจของญาติพี่น้อง
 - ความอดทนและความเสียสละระหว่างญาติมิตร
14. บุคคลในข้อใดนำแนวคิดจากสารคดีเรื่องส้มโอหวานไปใช้ได้อย่างเหมาะสมที่สุด
- รุจิรานำสิ่งของที่ตกทอดจากบรรพบุรุษมาขายตามท้องตลาดเพื่อสร้างรายได้
 - มาลินีสอนชาวบ้านทำข้าวตังหมูหยองและส่งเสริมให้เป็นสินค้าโอท็อปประจำชุมชน
 - อารยานำผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ของตนเองแล้วส่งขายตามชุมชน
 - เสาวภาแปรรูปผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศให้เป็นสินค้าของไทยแล้วส่งขายตามห้างสรรพสินค้า

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15-21

นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่

ตั้งแต่เกิดมาลูกปลาน้อยไม่เคยมีความฝันอื่นใดเลย นอกจากฝันจะเป็นนักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่

ใครที่เคยเดินทาง ต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เกิดมาชาติหนึ่งควรจะได้เดินทาง ลูกปลาน้อยได้ยินคำพูดทำนองนี้มามาก เขาจินตนาการต่อไปว่าสำหรับผู้อื่นอาจจะแค่เดินทาง แต่สำหรับเขาจะต้องเป็นการเดินทางที่ยิ่งใหญ่

เขายังคิดก็ยิ่งมุ่งมั่น

ยิ่งมุ่งมั่นก็ยิ่งรู้ว่าคืบใกล้การเดินทางเข้าไปทุกขณะ

ลูกปลาน้อยเป็นชายหนุ่มรูปร่างเพรียวสมส่วน เกล็ดเล็ก ๆ สีเงินของเขายามโดนแสงแดด ทะลุสายน้ำลงมาจะพร่างประกายสวยงาม เขาจึงครุ่นคิดอย่างถึถ้วนว่าสมควรพกพาสัมภาระใดไปบ้าง บนเส้นทางอันยาวไกลเที่ยวนี้

เขาเข้านอน แต่นอนไม่หลับ กลับคิดตั้งคำถามแปลก ๆ ให้ตัวเองตอบ

“กลัวไหม ว่าอาจจะไม่ได้กลับมา?”

เท่าที่รู้ โลกภายนอก มีได้มากมีเฉพาะสิ่งสวยงาม แต่ยังมีมากมายสิ่งร้ายกาจ

มีความดี มีความเลว มีผู้ใจดี และมีใจร้าย

คำถามนั้นทำให้เขากังวลเล็กน้อย แต่พอรุ่งเช้า ความกังวลก็ปลาดไป

กึ่งตัวหนึ่งที่เพิ่งติดผ่านไปนั่นเอง คือคำตอบ

“นี่คือความรอบคอบ” ลูกปลาน้อยพิมพ์พาดูขณะมองเงาในกระจก

กึ่งเป็นสัตว์ที่มีผิวหนังอ่อนนุ่ม แต่เหตุที่กึ่งว่ายน้ำไปไหนมาไหนอย่างมั่นใจเพราะมันมีเสื้อเกราะอ่อนสวมทับไว้ชั้นหนึ่ง

ทันทีที่สรุปได้ตั้งนั้น ลูกปลาน้อยก็วิ่งเต้นจนสามารถหาเปลือกกุ้งขนาดสมส่วนกับตัวมาจนได้ เขาลองสวมแล้วส่องกระจกดู แต่ก็นั้นแหละ การมัวตระเวนหาเสื้อเกราะก็ทำให้เขาต้องเสียเวลาไปเล็กน้อย ลูกปลาน้อยจึงเลื่อนกำหนดการเดินทางออกไปเป็นวันรุ่งขึ้น

ก็พร้อมจะเดินทางอยู่แล้วเชียวนะ ถ้าไม่เพราะคืนนั้นเขานอนไม่หลับ กลับคิดตั้งคำถามให้ตัวเองตอบ

“กลัวไหมว่าจะไม่ได้กลับมา?”

คราวนี้เสียเวลาไปราวหนึ่งสัปดาห์กว่าปูตัวหนึ่งจะงมงามมา บอกใบ้คำเฉลย

เขาได้บทสรุปที่ผ่านมาไตร่ตรองเป็นอย่างดีว่า เปลือกกุ้งอาจไม่ประกันความปลอดภัยในทุกกรณี ผิดกับเกราะเหล็กแข็งแกร่งอย่างที่ปูสวมใส่

ลูกปลาเพียรหาซื้อกระดองปูมาจนได้ แม้จะหนักอึ้งต่อนยกขึ้นสวมแต่ไม่เป็นปัญหา

แต่ก็นั้นแหละ เวลาที่เลยล่วงไปอีกเล็กน้อยกว่าทุกอย่างจะเข้าที่ เขาจึงต้องกำหนดวันเดินทางใหม่

กำหนดเดินทางถูกตั้งใหม่ เขาหวังว่าต่อไปนี้จะไม่มีคำถามเดิม ๆ มากวนใจอีกแล้ว

ปีต่อมา...

ไม่มีใครในอาณาจักรสึครามแปลกใจเลย ว่าทำไมเขาจึงยังอยู่ที่นั่น อย่าย่าว่าแต่ทุกวันนี้ไม่มีใครอีกแล้วที่เรียกเขาว่าลูกปลาน้อย แม้แต่ตัวเขาเองก็ยังลืมไปแล้วว่า ครั้งหนึ่งเคยปราดเปรียวเอาละขณะนี้ทุกอย่างพร้อมแล้ว เขาไม่ต้องการความพร้อมยิ่งกว่านี้อีกแล้ว กับคำถามที่เคยครุ่นกังวล ถึงวันนี้กลายเป็นเรื่องไร้สาระ

ขอเพียงวันพรุ่งนี้เท่านั้น เจ้าหญิง

เธอยังคงรอคอยใช่ไหม...

พรุ่งนี้ ฉันจะออกเดินทาง

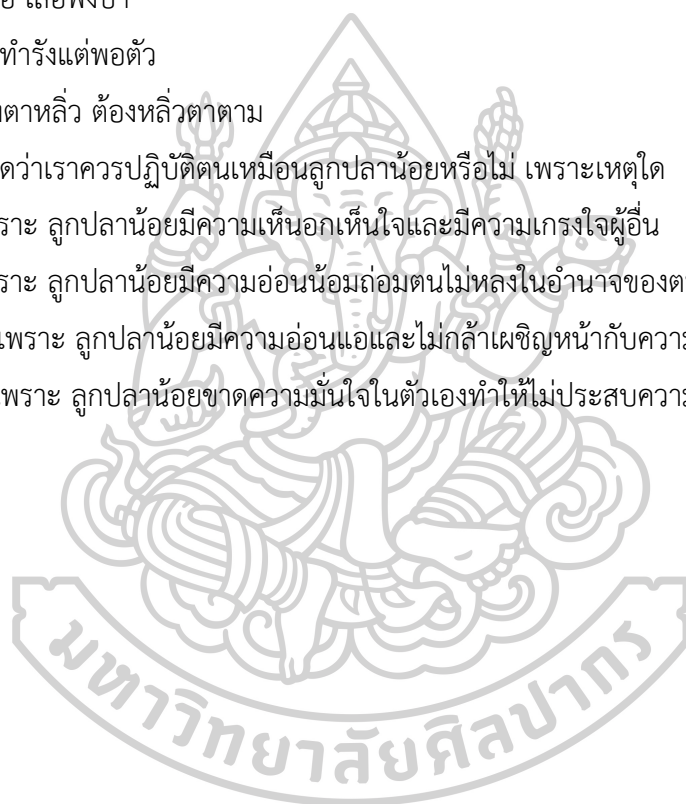
อย่าลืมว่า ฉันคือนักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่!!

หลายปีต่อมา...

ที่มา: ตัดแปลงจาก บินหลา สันกลาศิริ. (2554). **เจ้าหญิง**. กรุงเทพมหานคร: อัมพู.

15. ข้อใดคือสาระสำคัญของเรื่อง “นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่”
 - ก. เรามักขาดความมั่นใจมุ่งมั่นทำในสิ่งดี
 - ข. เรามักแต่งแต้มสีสันให้ตัวเองสวยงามอยู่เสมอ
 - ค. เราควรมีความเชื่อมั่นที่จะทำทุกสิ่งให้ประสบความสำเร็จ
 - ง. เรามักมีความเชื่อกับสิ่งที่เรามั่นใจจนหลงลืมคนรอบข้างตัวเรา
16. เมื่อนักเรียนได้อ่านสารคดีข้างต้นแล้ว บุคคลใดนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - ก. ศีรเทพเห็นใจผู้อื่นด้วยการให้ผู้อื่นหยิบยืมเงิน
 - ข. ธนกฤตมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ทำให้เป็นที่รักของทุกคน
 - ค. ยศภัทรมีความมั่นใจในตัวเองทำให้ชนะเลิศการประกวดพูดสุนทรพจน์
 - ง. สิริภัทรพูดจาเชิญชวนให้เพื่อน ๆ หันมาดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง
17. ผู้เขียนมีกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นให้มีความน่าสนใจอย่างไร
 - ก. ใช้รูปแบบกลวิธีการเขียนแบบแสดงัจธรรมในชีวิตมนุษย์
 - ข. ใช้รูปแบบกลวิธีการเขียนแบบเล่านิทาน เพื่อสอดแทรกข้อคิดคติสอนใจ
 - ค. ใช้รูปแบบกลวิธีการเขียนแบบสะท้อนภาพการเมืองและสังคมในปัจจุบัน
 - ง. ใช้รูปแบบกลวิธีการเขียนโดยลำดับเรื่องแบบย้อนกลับโดยเริ่มจากตอนจบ
18. “ลูกปลาน้อย” ในเชิงสัญลักษณ์หมายถึงอะไร
 - ก. คนที่ต้องการอำนาจ
 - ข. คนที่ขาดความมั่นใจ
 - ค. คนที่มีความฉลาดกลัว
 - ง. คนที่มีความทะเยอทะยาน

19. จากเรื่องสั้นที่นักเรียนได้อ่านผู้เขียนต้องการแสดงเจตนาใดในการเขียน
- ก. ตำนานคติเตียน
 - ข. ประชดประชัน
 - ค. แนะนำสั่งสอน
 - ง. ล้อเลียนสังคม
20. จากเรื่องนักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่สำนวนได้อธิบายพฤติกรรมของลูกปลาน้อยได้ดีที่สุด
- ก. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
 - ข. น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า
 - ค. นกน้อยทำรังแต่พอตัว
 - ง. เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
21. นักเรียนคิดว่าเราควรปฏิบัติตนเหมือนลูกปลาน้อยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ควร เพราะ ลูกปลาน้อยมีความเห็นอกเห็นใจและมีความเกรงใจผู้อื่น
 - ข. ควร เพราะ ลูกปลาน้อยมีความอ่อนน้อมถ่อมตนไม่หลงในอำนาจของตนเอง
 - ค. ไม่ควร เพราะ ลูกปลาน้อยมีความอ่อนแอและไม่กล้าเผชิญหน้ากับความเป็นจริง
 - ง. ไม่ควร เพราะ ลูกปลาน้อยขาดความมั่นใจในตัวเองทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่วางไว้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22– 30

**สามก๊ก ตอนกวนอุไปรับราชการกับโจโฉ
(โจโฉพยายามผูกใจกวนอุแต่ไม่สำเร็จ)**

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง โจโฉจึงพากวนอุเข้าไปเฝ้าพระเจ้าเหี้ยนเต้แล้วทูลว่า กวนอุคนนี้มีฝีมือพอจะเป็นทหารได้ พระเจ้าเหี้ยนเต้ก็มีความยินดีจึงตั้งกวนอุเป็นนายทหาร โจโฉกับกวนอุก็ลากลับมาบ้าน โจโฉจึงให้เชิญกวนอุกินโต๊ะ จัดแจงให้กวนอุนั่งที่สูงกว่าขุนนางทั้งปวง แล้วให้เครื่องเงินเครื่องทองแลแพรอย่างดีแก่กวนอุเป็นอันมาก กวนอุรับเอาสิ่งของนั้นแล้วก็ลาโจโฉกลับมาที่อยู่จึงบอกเนื้อความทั้งปวงแก่พี่สะใภ้แล้วเอาสิ่งของนั้นให้

ฝ่ายโจโฉทำนุบำรุงกวนอุมิให้อนาทร สามวันแต่งโต๊ะไปให้ครั้งหนึ่ง ทำวันครั้งหนึ่ง แล้วจัดหญิงสาวที่รูปร่างสลิบคนให้ไปอยู่ปฏิบัติกวนอุ หวังจะผูกน้ำใจไว้ให้กวนอุหลง กวนอุให้หญิงสลิบคนไปอยู่ที่พี่สะใภ้ใช้สอย ครั้นถึงสามวันกวนอุจึงไปเยือนพี่สะใภ้ครั้งหนึ่ง นั่งอยู่แต่นอกประตูแล้วถามว่า พี่อยู่ปกติหรือ หรือป่วยไข้ประการใดบ้าง พี่สะใภ้จึงตอบว่าปกติอยู่มิได้ป่วยไข้ประการใด เจ้ารู้ข่าวเล่าปีข้างหรือไม่ กวนอุว่าไม่แจ้ง แล้วคำนับพี่สะใภ้ลากลับมา โจโฉรู้กิตติศัพท์ว่ากวนอุปฏิบัติพี่สะใภ้โดยสุจริตดังนั้น ก็สรรเสริญกวนอุหาเสมอมิได้

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง โจโฉให้เชิญกวนอุมากินโต๊ะ เห็นกวนอุห่มเสื้อขาด โจโฉจึงเอาเสื้ออย่างดีให้กวนอุ กวนอุรับเอาเสื้อแล้ว จึงเอาเสื้อใหม่นั้นใส่ชั้นใน เอาเสื้อเก่านั้นใส่ชั้นนอก โจโฉเห็น ดังนั้นก็หัวเราะแล้วถามว่า เอาเสื้อใหม่นั้นใส่ชั้นในนั้นกลัวจะเก่าไปหรือ กวนอุจึงว่าเสื้อเก่านี้ของเล่าปีให้บัดนี้เล่าปีจะไปอยู่ที่ใดมิได้แจ้ง ข้าพเจ้าจึงเอาเสื้อผืนนี้ใส่ชั้นนอก หวังจะดูต่างหน้าเล่าปี ครั้นจะเอาเสื้อใหม่นั้นใส่ชั้นนอก คนทั้งปวงจะครหาในท้าวได้ใหม่แล้วลืมเก่า โจโฉได้ยินดังนั้นก็สรรเสริญกวนอุว่ามีความกตัญญูนัก แต่คิดเสียใจอยู่ กวนอุก็ลาโจโฉกลับมาที่อยู่

ที่มา : ภาสกร เกิดอ่อน. (2555). ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

22. จากวรรณคดีเรื่องสามก๊ก ตอน กวนอุไปรับราชการกับโจโฉ เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย
- โจโฉจัดหญิงสาวงามไปปฏิบัติกวนอุ
 - โจโฉจัดแจงให้กวนอุนั่งที่สูงกว่าขุนนางทั้งปวง
 - โจโฉให้เครื่องเงินเครื่องทองแก่กวนอุเป็นอันมาก
 - กวนอุใส่เสื้อของโจโฉไว้ชั้นในเอาเสื้อของเล่าปีใส่ชั้นนอก
23. บุคคลใดนำข้อคิดจากเรื่องนี้อ่านไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
- นิชานันท์ดูแลแม่ที่เจ็บป่วยด้วยการพาแม่ไปหาหมอ
 - นัทรชนันนากระเป่าสตางค์ที่มีคนทำตกไว้ไปประกาศให้ครูหาเจ้าของ
 - นวนันท์พูดจาหวานล่อมให้เพื่อน ๆ ช่วยกันบริจาคเงินรักษาสุนัขที่บาดเจ็บ
 - นันทน์ภัสทำงานด้วยความอดทนไม่ย่อท้อเพื่อส่งเงินให้น้องเรียนที่ต่างจังหวัด

24. ข้อใดคือแนวคิดสำคัญของเรื่องสามก๊ก ตอน กวนอูไปรับราชการกับโจโฉ

- ก. ธรรมะชนะอธรรม
- ข. คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้
- ค. คนโง่ย่อมเป็นเหยื่อของคนฉลาด
- ง. ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี

25. “ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง โจโฉจึงพากวนอูเข้าไปเฝ้าพระเจ้าเหี้ยนเต้แล้วทูลว่า กวนอูคนนี้มีฝีมือพอจะเป็นทหารได้ พระเจ้าเหี้ยนเต้ก็มีความยินดีจึงตั้งกวนอูเป็นนายทหาร โจโฉกับกวนอูก็ลากลับมาบ้าน โจโฉจึงให้เชิญกวนอูกินโต๊ะ จัดแจงให้กวนอูนั่งที่สูงกว่าขุนนางทั้งปวง...” จากข้อความข้างต้นจัดอยู่ในโวหารชนิดใด

- ก. สารกโวหาร
- ข. เทศนาโวหาร
- ค. บรรยายโวหาร
- ง. พรรณนาโวหาร

26. “ตั้งนั้นก็หัวเราะแล้วถามว่า เอาเสื้อไหม้ใส่ชั้นในนั้นกลัวจะเก่าไปหรือ กวนอูจึงว่าเสื้อเก่านี้ของเล่าปี่ให้บัดนี้เล่าปี่จะไปอยู่ที่ใดมิได้แจ้ง ข้าพเจ้าจึงเอาเสื้อผืนนี้ใส่ชั้นนอก หวังจะดูต่างหน้าเล่าปี่ครั้งจะเอาเสื้อใหม่นั้นใส่ชั้นนอก คนทั้งปวงจะครหาว่าได้ใหม่แล้วลืมเก่า” คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายตรงกับสำนวนใด

- ก. วัวลืมตีน
- ข. แก้วลืมคอน
- ค. กิ่งกำไ้ทอง
- ง. ได้แกงเหน้าพริก

27. “ข้าพเจ้าจึงเอาเสื้อผืนนี้ใส่ชั้นนอก หวังจะดูต่างหน้าเล่าปี่ ครั้นจะเอาเสื้อใหม่นั้นใส่ชั้นนอก คนทั้งปวงจะครหาว่าได้ใหม่แล้วลืมเก่า” จากข้อความข้างต้น ข้อใดแสดงให้เห็นว่าลักษณะนิสัยของกวนอูที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

- ก. เสียสละ
- ข. ซื่อสัตย์
- ค. มีน้ำใจ
- ง. อดทน

28. “ฝ่ายโจโฉทำนุบำรุงกวนอูมิให้อนาทร สามวันแต่งโต๊ะไปให้ครั้งหนึ่ง ห้าวันครั้งหนึ่งแล้วจัดหญิงสาวที่รูปงามสิบคนให้ไปอยู่ปฏิบัติกวนอู” จากข้อความข้างต้น ข้อใดแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของโจโฉ

- ก. ซื่อตรงเปิดเผย
- ข. ต้องการเอาชนะ
- ค. ใจคอกว้างขวาง
- ง. เมตตากรุณาต่อผู้ยาก

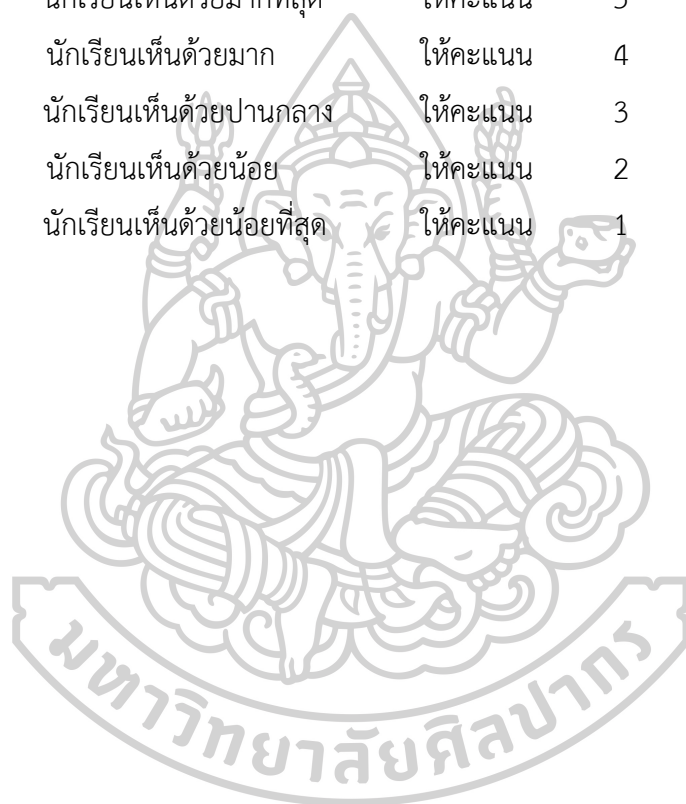
29. เรื่องสามก๊ก ตอน กวนอูไปรับราชการกับโจโฉ ส่วนวนได้อธิบายพฤติกรรมของกวนอูได้ดีที่สุด
- ก. เกลือจิ้มเกลือ
 - ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
 - ค. เสียชีพอย่าเสียสัตย์
 - ง. ช้า ๆ ได้พร้าเล่มงาม
30. บุคคลในข้อใดนำแนวคิดที่ได้จากเรื่องเรื่องสามก๊ก ตอน กวนอูไปรับราชการกับโจโฉ ไปใช้ได้เหมาะสมที่สุด
- ก. สุนิสาพูดจาหวานล่อมให้เพื่อนไปทัศนศึกษา
 - ข. สุจิตกาเสียสละสิ่งของตัวเองเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก
 - ค. สุวดีเก็บรักษาความลับของเพื่อนไม่ยอมบอกใครเพราะกลัวเพื่อนจะไม่สบายใจ
 - ง. สุจิตราอดทนให้นายจ้างกลั่นแกล้งเพื่อจะนำเงินไปทำบุญช่วยเหลือผู้สูงอายุและเด็กด้อยโอกาส

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R
คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ฉบับนี้ มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5
นักเรียนเห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4
นักเรียนเห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3
นักเรียนเห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2
นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมีลำดับต่อเนื่องไม่สับสน					
2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการอ่านแบบ SQ5R ได้					
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง					
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น					
5. นักเรียนได้ความรู้หลากหลายในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
6. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคนิค SQ5R ในการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ นอกเหนือจากในบทเรียนได้					
7. นักเรียนคิดว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิค SQ5R มีประโยชน์ต่อการอ่านและสรุปบทเรียนของนักเรียน					
ด้านบรรยากาศ					
8. นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมด้วยเทคนิค SQ5R					
9. ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
10. ครูส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
11. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น					
12. นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
13. นักเรียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่าสารที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล					
14. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียน					
15. นักเรียนนำขั้นตอนกระบวนการอ่านด้วยเทคนิค SQ5R ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร. ชลธิชา หอมพุ่ม

วุฒิการศึกษาสูงสุด : ประ.ด. (หลักสูตรและการสอน)

ตำแหน่ง : อาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุวรี ผลพันธ์

วุฒิการศึกษาสูงสุด : ค.ด. (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา)

ตำแหน่ง : อาจารย์ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

3. นางมลิสรา วรรณพงษ์

วุฒิการศึกษาสูงสุด : ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

ตำแหน่ง : ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอุษาวดี ชุกกลิ่นหอม
วัน เดือน ปี เกิด	31 มีนาคม 2531
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลเจ้าพระยามรราช 950 ถนนพระพินวษา ตำบลท่าพี่เลี้ยง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2548 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	51 หมู่ 5 ตำบลบางตะเคียน อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

